

Ut av NJ
i protest **52**

Egenmeld-
ing på kurs **22**

Nei til data-
lagringen **16**

Advarsler om datasikkerhet

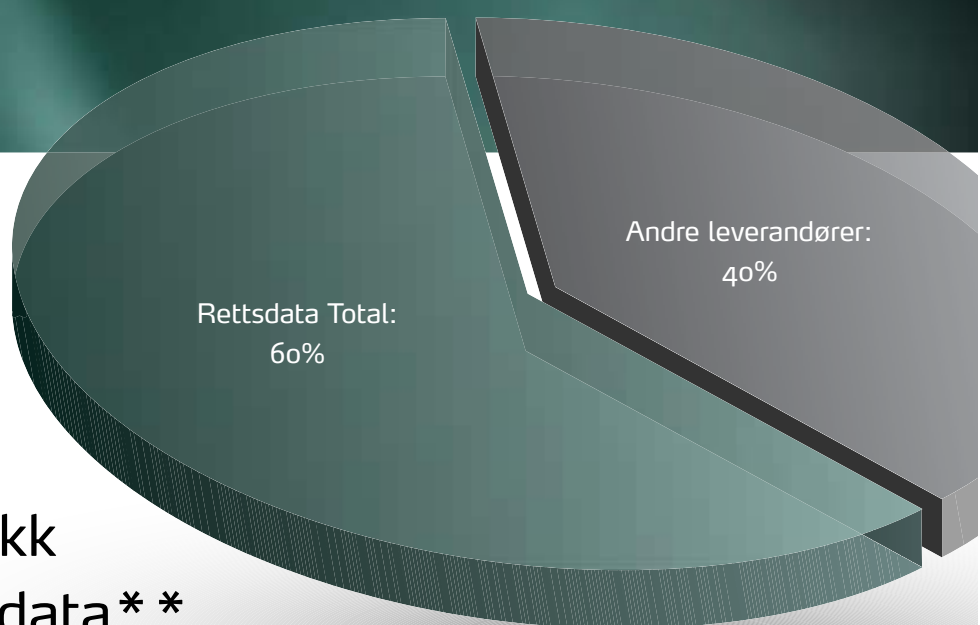
Glem brannmurer, citrix-løsninger og tunge serverparker. Nå er det Cloud Computing – nettskyen – som gjelder. Men advokater advarte om komplisert juss i nettskyen på Nasjonal Sikkerhetsdag.

4–11

Brukere av Rettsdata Total

- bruker oss mer, er mest fornøyd og opplever at de får mest igjen for pengene*

60% av våre brukere på Rettsdata Total har best totalinntrykk av Gyldendal Rettsdata* *

www.retsdata.no

* Sammenlignet med brukere av Gyldendal Rettsdata som ikke abonnerer på Rettsdata Total.

** Resultatet baserer seg på 221 respondenter som bruker Rettsdata Total, og som blir spurt om hvilken leverandør av juridiske oppslagsverk de har best totalinntrykk av.

INNHold

NR 5 – MAI 2010

REDAKSJONEN AVSLUTTET

9.MAI

www.advokatbladet.no

Nasjonal sikkerhetsdag:

Advokatkontoret inn i nettskyen	4–5
Komplisert juss i nettskyen	6–7
Elendig sikkerhet i bransjen	8–9
– Vi sikrer oss ikke	10
– Aldri mail med taushetsbelagt innhold	11
Enklere hverdag med aktørportalen	12–13
ID-tyveri på dagsorden	14–16
Advokatforeningen: Nei til datalagringsdirektivet	16–17
– også tysk nei til direktivet	17–18
Endringer i obligatorisk etterutdanning	22–23
Jusstudiet i endring	24–26
Ressurskrise på studiet i Bergen	27–29
UNE-medlem gikk etter kritikk	30–31
Finner frem til uskyldig dømte	32–33
Forskningen er for sent ute	36–37
Den nye tvisteloven – så langt	38–45
Tar patent-trollene på virkeligheten	46–47
Justiskomiteen: Åse Michaelsen	48
Må tette smutthullene	48–49
Kunnskapsdatabase for asyladvokatene	50–51
Slamrer med dørene og melder seg ut av NJ	52
Entrepriseretten	54–55
En søndag kveld på Facebook	56–57
Profilen: Gjertrud Helland	58–61
Fagartikkelen: Arbeidstid	62–64
Debatt	70–73
Folk og forum	78–87

- Straffutmåling medvirkning til "svart arbeid"
- Viktige endringer i barneloven
- Søksmålskompetanse for tillitsmann for obligasjonslån
- Nye byggforskrifter
- Viktige endringer i likestillingsloven
- Yrkesskadeforsikringsloven § 5 tredje ledd
- Opplesning av politiforklaringer – tilsidesettelse av Rt. 2008 side 657
- Ikrafttredelse nye lover

De's eller dus på Facebook?

DISKUSJONEN går høyt i mediekretser om man kan sitere fra "venners" meldinger på Facebook. Er meldingene offentlige? Redaktør Øgrim i Journalisten har forsøkt seg på noen kjøreregler for medarbeideres bruk av sosiale medier. Han fikk kjapt svar fra en blogger: Hvis du føler at du kan si det på Dagsrevyen, kan du legge ut meldingen på sosiale medier.

DET sier noe om den falske tryggheten mange opplever når de trodde de hadde lukket bilder og meldinger bare for nære "venner". Plutselig er det ikke så morsomt at partybilder sirkulerer åpent på nett.

OG hva med medienes bruk av meldinger fra kjendiser? I denne utgaven av bladet har vi valgt å gjengi en etter hvert munter debatt på Facebook om hvorvidt Advokatbladet kan sitere når jurister slår seg løs. Vi siterer "Marte Kirkerud" som "snakker med "Peder Ås" : "Når noen av oss dertil blander tema og form innenfor en og samme diskusjonstråd – hvor vi, som du sier, Peder, kan begynne blodseriøst, for så å spinne ut i det fullstendig surrealistiske, blir bildet desto mer diffust. Personlig håper jeg at vi kan holde på dette, uten at vi føler oss tvunget til større selvbeherskelse, fordi ytringer her, tatt ut av sin kontekst, blir brukt på en måte som vi ikke føler at vi kan vedkjenne oss i mer profesjonelle sammenhenger."

ADVOKATBLADET lover å ikke sitere navngitte jurister eller andre "venner" fra Facebook. Blir det for fristende, lover vi å bruke alias fra jussens verden. Men hva med Twitter? Det ser ut til å være en generell enighet om at Twitter er åpen for sitater fra utlagte meldinger. Forfatteren Vidar Kvalshaug skriver i en melding på Twitter: Twitter er som å henge opp en meningsplakat på et torg. Må regne med at det blir fortalt videre hvis rett person mener interessante ting. Signaturen Kniv skriver: @kniv For meg er Twitter offentlig, bør være det for alle med mange følgere. Men hva med alle andre som er her – er alt fra dem offentlig? Aftenpostens debattredaktør svarer: KnutOlavAmas Klart offentlig. Det private går på DM. Man kan eventuelt beskytte sine tweets med restriksjoner. Ellers gjelder folkeskikk.

DANSKE PFU har i en flertallsavgjørelse uttalt at det ikke er brudd på det etiske regelverk om mediene henter tekst eller bilder fra åpne profiler på Facebook. Redaktørforeningen i Norge gjør oppmerksom på at Vær Varsom-plakatens retningslinjer for kildebruk og publisering også gjelder, selv om man henter ting på Facebook eller andre steder som er åpent tilgjengelig, og tilsvarende vil også opphavsrett måtte respekteres.

REDAKTØREN

Marit Aschehoug

mas@jus.no

a: 22 03 51 32 m: 900 66527

Glem brannmurer, citrix-løsninger og tunge serverparker.
Nå er det Cloud Computing – Nettskyen – som gjelder.

Advokatkontoret inn i nettskyen

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

– Det åpner for rimelige, fleksible løsninger for alt fra regnskap og prosjektmøteplasser til epost, men det skaper nye sikkerhetsmessige utfordringer. Det fortalte sikkerhetsansvarlig i Microsoft Norge Ole Tom Seierstad på Nasjonal Sikkerhetsdag.

Cloud Computing er en av de store datatrendene for tiden, og Nasjonal Sikkerhetsdag ble viet fenomenet, som ikke er så nytt som det høres ut til.

– På 90-tallet trodde alle at ASP'er (application service provider) skulle vokse seg til himmels, men teknologien var ikke god nok. Det er den nå, og advokater og advokatfirmaer kan spare mye penger å ressurser på å gå inn på

Cloud Computing, som enkelt forklart er applikasjoner via internett – komplette IT-tjenester som kjøres på en sentral tjener og tilgjengeliggjøres via internett, sa Seierstad.

– Du er allerede i nettskyen, og tjenester som gmail, hotmail, facebook og twitter er gode eksempler på Cloud Computing. Microsoft bruker 70 % av utviklerressurs-

ene sine (40.000 programmere) til å utvikle tjenester i nettskyen, en prosentandel de sier vil øke til 90 % de neste årene. Fordelene med å gå over til Cloud Computing er mange. Du kommer opp med en tjeneste på kort tid og uten særlig startkapital. Tjenestene er lett skalerbare, de er tilgjengelig for selvbetjening, man kan knytte de til egne eller andres eksister-

ende systemer og måten man lagrer data på er svært miljøvennlig. Siden det er snakk om storskalatjenester vil sikkerheten normalt være god, fortalte han.

Åpen og gratis

– 10 % av norske bedrifter bruker allerede Cloud Computing. Microsoft har utviklet tjenester som er åpne og gratis på internett, som hotmail, og de har utviklet tjenester som er plattformer bedriftene kan skreddersy sine tjenester med. I tillegg har de selv blitt flinke til å ta i bruk Cloud Computing i hverdagen, sa Seierstad.

– Vi må slutte med brannmurtankegangen der serverne er innenfor brannmuren og hele bedriftens virksomhet ligger der, sier sikkerhetsansvarlig i Microsoft Norge Ole Tom Seierstad.

BISTAND VED SKADE OG TVISTESAKER

Vi er behjelpelig med:

- Tilstandsrapporter
- Besiktigelse av skader, vurdering av årsak, forslag til tiltak, kostnadsoverslag
- Vitnebistand / vitneførsel

Tlf. 22 51 77 00

www.opak.no

Bolig og privatmarkedet

OPAK

Amadeus

Sikkerhetsansvarlig Seierstad sa at de ansatte i Microsoft blant annet bruker en reisebyråteneste som er direkte knyttet opp mot Amadeus (flyselskapenes programvare). Logger man seg på denne tjenesten kan man se Microsoft sin profil og avtalen firmaet har med andre. Dermed kan du sitte hjemme på kjøkkenet og gjøre den samme jobben som reisebyråene kan tilby. Greit dersom det kommer en askesky og stopper det flyet som du egentlig skulle ha benyttet.

Internett intranett

– Med Cloud Computing

” Med Cloud Computing blir internett intranettet ditt.

Ole Tom Seierstad

blir internett intranettet ditt. Vi må slutte med brannmur-tankegangen der serverne er innenfor brannmuren og hele bedriftens virksomhet ligger der. Samtidig blir

identitet mye viktigere. Tidligere har det ikke vært så farlig om en ansatt ikke har blitt slettet fra systemet når han har sluttet. Når sensitiv informasjon

legges inn i nettskyen blir det essensielt å kutte tilgangen til de ansatte den dagen de slutter. IT-avdelingene rundt omkring vil i fremtiden ikke jobbe så mye med drift og vedlikehold som nå, de vil drive med opplæring av ansatte, rutiner og regler, sa Seierstad på Nasjonal Sikkerhetsdag 2010.

2010 KURS

VALG AV SELSKAPSFORM OG OMDANNELSE

Sammenligning av risiko, skatt, og enkelte avgiftsforhold ved valg av selskapsform, også i forhold til bransje, virksomhetens livsløp og generasjonsskifte. Omdannelse av organisasjonsform behandles også.

FAGLIG ANSVARLIGE:
 Advokat Cecilie Amdahl, Advokatfirmaet Schjødt DA
 Advokat Johan K. Engelschjøn, Advokatfirmaet Schjødt DA

STED OG TID:

Oslo	13. september	Oslo	28. september
Molde	15. september	Sarpsborg	29. september
Haugesund	22. september	Bodø	6. oktober
Stavanger	23. september	Harstad	7. oktober
Bergen	23. september	Trondheim	12. oktober
Kristiansand	27. september	Hamar	19. oktober
Langesund	28. september		

revisorforeningen • no

Det er mye å spare på å gå over til Cloud Computing, men kontraktene er generelle og det er mye å huske på for å sikre avtalene etter norske regler, sa Arve Føyen på Nasjonal Sikkerhetsdag.

Komplisert juss i nettskyen

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Norske advokater vil få mye å gjøre når stadig flere norske bedrifter tar tjenestene sine ut fra lokale servere og legger dem inn i sentrale nettløsninger.

– Som advokat har vi som firma hatt flere saker fra

bedrifter som har lisensiert en programvare og senere begynt å bruke softwaren til noe annet enn det den var lisensiert for. Dessuten er det mange som inngår nye kontrakter uten å tenke på varighet og oppsigelse på lisensene de har, sa Arve Føyen under foredraget der han listet opp de verste fallgruvene med Cloud Computing.

Ikke outsourcing

Føyen minnet om at Cloud Computing ikke er en form for outsourcing og at man forholder seg til kontrakter av kort varighet og uten bindingstid. Man vet ofte ikke hvor applikasjonen befinner seg, noe som kan bli et problem i forhold til norsk regelverk. Selv om løsningene i seg selv ofte er sikre, er det mye som må på plass i forhold til norske lover.

– Lovgivningen stiller en rekke krav som for eksempel personvernloven, sikkerhetsloven, bokføringsloven og IKT-forskriften. Kravene varierer, de er fragmentariske og kompliserte. Personopplysningsloven stiller for eksempel krav til behandlingsansvarlig og databehandler. Det må finnes en databehandleravtale om lov-

pålagte krav om siling av data, og databehandlingsansvarlige må vite hvor dataen befinner seg. Reglene om utlevering av data er ulike fra land til land, og Google har for eksempel endret planer om å legge et stort datasenter i Sverige på

grunn av at FRA-loven, som gir svenske myndigheter innsyn i datatrafikken, trådte i kraft. Man må ta hensyn til lovens krav om tilgang til bevis i tvistesaker. Er tilgangen god nok der dataen legges, og er dataene godt nok beskyttet mot tilgang fra

– Det er få garantier i cloud-avtaler, sa Arve Føyen på Nasjonal Sikkerhetsdag.

tredjeparter? Er det trygt å legge informasjonen der, sett opp mot korrupsjonsrater og IT-kriminalitet, sa Føyen som nylig har vunnet en seier i ESA mot bokføringsforskriftens krav om at regnskapsbilag skal lagres i Norge slik Bokføringsloven krever. Ikke i tråd med EØS-avtalens og tjenstedirektivets krav om fri flyt av varer og tjenester, var ESAs konklusjon.

Moms

Merverdiproblematikken bør man også ta på alvor når man skal inngå en avtale om Cloud Computing-tjenester. Cloudleverandøren bør være godkjent etter ISO-standard (eller liknende standarder) i forhold til IT-sikkerhet. Man bør velge en leverandør som ikke går konkurs med det første, og man må få en avtale om at data må kunne flyttes senere. Åpne standarder, åpne og kjente APIer og åpen tilgang til datastrukturer mv er et stikkord her.

Robust tilgangskontroll og autentiseringsløsninger er viktig, og tjenesten bør være testet skikkelig før den lanseres.

Få garantier

– Det er få garantier i cloud-avtaler, derfor må man tenke nøye gjennom slike ting som oppetid og skalérbarhet. Man må være obs på mulighet til myndighetskontroll og revisjonsadgang.

Loven stiller store krav til den som ønsker tilgang til informasjon, for eksempel til hva informasjonen skal brukes til.

Ved tvist må man vite hvilket lands lovgivning og domstoler som skal behandle en tvist, eller om et annet tvisteløsningsorgan skal brukes. Se også nøye på om en dom kan tvangsfullbyrdes i det landet. Norge har for eksempel ikke en slik avtale med USA om gjensidig fullbyrdelse av dommer, sa Føyen, partner i advokatfirmaet Føyen.

■ **Cloud computing** er et generelt begrep for alt som innebærer å levere vertstjenester over Internett. Disse tjenestene er grovt delt inn i tre kategorier: infrastruktur-as-a-Service (IaaS), Plattform-as-a-Service (PaaS) og Software-as-a-Service (SaaS). Navnet cloud computing ble inspirert av skysymbolet som ofte er brukt for å presentere Internett i flytskjema og diagrammer. En sky tjeneste har tre forskjellige kjennetegn som skiller den fra tradisjonelle hosting. Det er solgt ved behov, vanligvis pr minutt eller time, det er elastisk – en bruker kan kjøpe så mye eller så lite av en tjeneste som de vil til enhver tid, og tjenesten administreres av leverandøren. Betydelige innovasjoner i virtualisering og distribuert databehandling, samt bedre tilgang til høyhastighets nett og svak økonomi, har akselerert interesse for cloud computing.

■ Totalt vil markedet for såkalt Cloud Computing stige med nesten 250 prosent de neste tre årene. Ifølge analyseselskapet Gartner vil omsetningen knyttet til nettskytjenester overstige 19 milliarder kroner på verdensbasis i år. Allerede i 2013 anslår analytikerne at omsetningen vil nærme seg 50 milliarder kroner, skriver nettstedet Konsulentguiden.

fakta

GEILO konferansen

5.–8. september 2010

10 fagkonferanse à la carte

På Geilokonferansen kan du velge blant flere 3,5 timers kurs som er godkjent som obligatorisk etterutdanning for advokater, for eksempel:

- Tap i næring – praktiske utfordringer og erfaringer
- 40 skattespørsmål
- Internprising med fokus på små og mellomstore foretak
- Utdelinger
- Valg av selskapsform – skatt, risiko, livsløp og bransje
- Avvikling av virksomhet
- Praktiske erfaringer med SA 3802-erklæringer

revisorforeningen•no

Kun 18,4 prosent av advokatselskapene i Norge har full støtte for standarden som gir mulighet for kryptert e-postutveksling. Og bedre er det ikke i resten av bransjen, viser en undersøkelse.

Elendig sikkerhet i bransjen

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

– Kryptering av e-post kan også foregå med flere teknologier, men de fleste krever passordbeskyttelse og installering av dataprogrammer. TLS-kryptering gir en automatisk beskyttelse av trafikken mellom servere. TLS-sertifikater, som er en internettstandard for utveksling av kryptert e-post, forteller dessuten andre tjenester på internett hvem de snakker med, som en legi-

timasjon bekreftet av en uavhengig tredjepart. Det sa Per Thorsheim i EDB Business Partner på Nasjonal Sikkerhetsdag.

– Dette er ingen hundre prosent sikker løsning, men det er et langt stykke på vei, og er enkelt for IT-avdelingene å aktivere, sa Per Thorsheim.

Ubeskyttet e-post

– For de drøyt 64 % av advokatselskapene som ikke har aktivert TLS-standard, vil all samhandling med disse via e-post sendes ubeskyttet, dersom man ikke benytter eller avtaler proprietære løsninger i de enkelte saker. Det er det få som gjør. Å sende ukryptert mail blir av IT-bransjen sammenliknet med ”åpne postkort” som alle kan lese.

– Dette skjer, og feilsendt informasjon har havnet hos media eller blitt brukt til utpressing, sier Tore Larsen Orderløkken, leder for NorSIS til Dagens IT.

Enkelt å gjøre det sikrere

Selv om advokatene ikke er gode nok til å sikre seg, står det ikke mye bedre til i resten av jussverdenen. Domstolsadministrasjonen har i følge Thorsheim ikke aktiv-

isert TLS-krypteringen, noe som i følge ham vil være enkelt for en tekniker å rydde opp i.

– De fleste mailservere støtter TLS-standard, men den må slås på. Det er en enkel operasjon. Dersom Domstoladministrasjonen hadde slått på TLS-krypteringen, ville kommunikasjon med alle domstolene og 19 % av all kommunikasjonen til norske advokatfirma gå kryptert, sa Thorsheim på konferansen. ”E-post er en grei måte å kommunisere på, som i dag benyttes til å utveksle informasjon i svært mange sammenhenger. Så også mellom advokater og domstoler. Domstolene har imidlertid helt klare retningslinjer om at e-post ikke skal benyttes når informasjonen inneholder sensitive opplysninger.” skrev Olav Aasen, avdelingsdirektør i Domstoladministrasjonen i et innlegg til Dagens IT som et svar på kritikken fra EDB.

Skuffet

– Jeg er skuffet over tilsvaret fra Domstoladministrasjonen, etter første omtale av vår undersøkelse. Spesielt sett i lys av tidligere uttalelse fra Domstoladministrasjonen, hvor de innrømmer at det

sendes taushetsbelagt informasjon på mail på tross av at retningslinjer forbyr dette. E-post som saksbehandlersverktøy forsvinner ikke med det første. Det vil være naivt å tro at ikke ansatte og andre aldri vil sende slik informasjon på e-post. Dette er det vi har tatt konsekvensen av ved å anbefale etterlevelse av en frivillig standard som absolutt bedrer sikkerheten på generell basis. Spesifikt for domstol.no ser vi også at de benytter ”postfix”, en e-post server som har støtte for TLS. En kompetent tekniker vil her knapt nok trenge en times arbeid for å sette opp slik kryptering. Jeg finner det vanskelig å se noen som helst grunn til å ikke gjennomføre dette tiltaket, uavhengig av andre planlagte tiltak, sier Thorsheim i en kommentar til Advokatbladet.

”Jeg er kjent med at det blant annet i Advokatbladet har pågått en diskusjon om sikker elektronisk kommunikasjon mellom advokater og domstolene, hvor det har blitt påpekt tilfeller hvor sensitive opplysninger har blitt sendt til Domstolene per e-post. Vi har imidlertid ikke noen opplysninger som

Management for hire

www.anoco.no

Ola Kleiven
+47 950 85 784

ANOCO
Executive Interim Management

tilsier at dette på noen måte er fast praksis. (...) jeg har tillit til at domstolene generelt forholder seg til gjeldende regelverk og interne retningslinjer når det gjelder elektronisk kommunikasjon og taushetsbelagte opplysninger.” svarte justisminister Knut Storberget tilbake til Trine Skei Grande da hun skriftlig lurte på hva han ville gjøre for å hindre lovbrudd fra domstolene i fremtiden.

Naivt

– Justisministeren må forholde seg til fakta, og ikke mørketall. Med den utbredelsen e-post i dag har som saksbehandlingsverktøy vil det være naivt å ikke tro at

■ **TLS** er en internettstandard for transparent kryptering av e-post mellom e-post servere, uten at det kreves noen form for brukerinteraksjon. Det er "usynlig" for sluttbruker i så måte. Det er enkelt og raskt å implementere, og kostnadene er marginale i forhold til de fleste andre løsninger på markedet som i tillegg er proprietære og mindre utbredt.

fakta

Kun 18,4 prosent av advokatselskapene støtter standarden som gir mulighet for kryptert e-postutveksling, viser en undersøkelse som EDB Business Partner har gjort. Bedre er det ikke i andre bransjer, sier Per Thorsheim. Hele undersøkelsen finner du på EDB sine nettsider (www.edb.com/no)

det finnes mange slike tilfeller, uten at det er fast praksis på noen måte. Virkeligheten er vel at mange forventer at de verktøyene de nytter i sitt arbeid er tilstrekkelig sikret av IT-avdeling og eksterne leverandører i forhold til den typen informasjon de faktisk jobber med, hvilket ikke nødvendigvis er tilfelle. Selv om 19% av norske advokatkontorer faktisk har støtte for en internett standard for kryptering av e-post, så er det domstoladministrasjonen ene og alene som gjør at e-post fra disse blir sendt ubeskyttet inn til dem. Domstoladministrasjonens arbeid med en portalløsning med sikker kommunikasjon og offentlig eID er nok et stort

og ambisiøst prosjekt, med langvarige tidsrammer og tilhørende økonomiske rammer. At ikke aktivisering av TLS skal kunne gjennomføres som et ledd på veien er dermed vanskelig å forstå, særlig siden den gamle muligheten for å sende opplysningene via e-post fortsatt vil være tilgjengelig selv når man får utviklet den portalløsningen DA snakker om. Det kan tenkes at noen også da vil velge enkleste løsning i et travelt øyeblikk, nemlig en hastig e-mail, innvender Thorsheim.

Mer redd for virus enn å bryte loven

Det syndes også mye med TLS-sertifikatene, og Thorsheim viser til at Justisde-

partementet hevder at de verifiseres fra Cisco i USA. Sertifikatet er dessuten utstedt til testformål – av Cisco til Cisco.

– Regulatoriske krav blir rett og slett ikke overholdt, og dermed kan man ikke stole på hvem som er avsender av informasjonen, eller om personsensitiv informasjon kommer på avveie. Frykten for datavirus er mye større enn frykten for lovbrudd.

For eksempel ber vi rutinemessig våre kontakter om å kryptere mail og vedlegg, eller i det minste passordbeskytte wordfiler. Mange svarer da at de ikke kan gjøre det fordi mailsystemet automatisk filtrerer ut krypterte mailer i frykt for virus, sa Thorsheim oppgitt.

Thorsheim må også skuffe de som tror at det er enkelt å skaffe seg kryptert e-post ved å gå over til gmail eller hotmail. Disse webløsningene er bare kryptert i den ene enden. Det vil si at posten kommer trygt frem til deg, men om du sender en mail via gmail, går den ukryptert til mottakeren. Eneste gangbare løsningen er med andre ord å slå på TLS-krypteringen, eller enda bedre – kjøpe deg et lukket krypteringssystem som er hundre prosent sikkert, men som da krever passord og nedlastet programvare.

Compliance Officer

Vi søker etter en dyktig og initiativrik Compliance Officer som vil få ansvaret for å bygge opp, implementere og forvalte antikorrupsjonsprogram for ErgoGroup og datterselskapet IonNor i India.

For utfyllende stillingsannonse samt søknadsregistrering, se www.ergogroup.no/jobb

Spørsmål rettes til Juridisk Direktør Peter Engelschiøn på tlf: 901 76 720

ErgoGroup er et nordisk IT-selskap og en totalleverandør av IT-drift, løsninger og konsulenttjenester. Vi er lokalt til stede på nærmere 90 steder i Norden. ErgoGroup utvikler og drifter løsninger som er vitale for mennesker, bedrifter og organisasjoner.

70 % av oss henter e-post på mobile enheter, men få har sikret disse, viser en ny undersøkelse om informasjonssikkerhet i norske bedrifter.

–Vi sikrer oss ikke

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Etter flere år med økt bevissthet på IT sikkerhet, backup og virus, opplever man nå et tilbakeslag viser den årlige undersøkelsen til IKT Norge. Andelen som logger seg på jobbens server for å hente mail eller dokumenter har økt betydelig det siste året. Samtidig er det

skremmende få som sikrer mobile enheter som lap top'er, mobiltelefoner og PDA'er.

– Det er en skremmende stagnering i bedriftenes sikkerhetsarbeid, og en reell nedgang i andelen som tar backup. Bare halvparten av bedriftene har tatt en helhetlig risikovurdering på IT sikkerhet de siste to årene, og det er alt for dårlig. Undersøkelsen viser også at

bedriftene ikke har kontroll med de ansattes bruk av sosiale medier. Mens 15,4 % tillater privat bruk av sosiale medier og har en formell policy på det, tillater hele 28,6 % det uten en slik formell policy. Enda mer skremmende er det at 14,2 % av bedriftene tillater at de ansatte bruker sosiale medier i bedriftssammenheng uten en formell policy. Det kan fort gå galt, sa general-

Det kan fort gå galt, sa generalsekretær Per Morten Hoff i IKT Norge.

sekretær Per Morten Hoff i IKT Norge da han la frem undersøkelsen under Nasjonal Sikkerhetsdag.

KROGSVOLD SMITH & Co AS

AUTORISERT REGNSKAPSFØRERSELSKAP

Vi utfører alle typer administrative tjenester innen regnskap, lønn, budsjettering, årsoppgjør/ligningspapirer og økonomisk rådgivning.

Kontakt:

Dag Krogs vold (dag@krogs vold.no / 90 96 75 93)
eller Thor Jacob Smith (thorjacob@krogs vold.no / 93 87 28 87)

Besøk også vår hjemmeside: www.krogs vold.no

Kundeservicepris til Brønnøysundregistrene

Under Callsenter-dagene i Oslo vant Brønnøysundregistrene kundeserviceprisen for offentlig sektor. Brønnøysundregistrene vant klart innen sin klasse – offentlig sektor, hvor det var åtte deltakere.

I alt var det 73 callsentre som deltok i 12 klasser, og Brønnøysundregistrene kom på sjetteplass blant disse. Best av alle ble DFDS Seaways. I klassen for offentlig sektor vant Brønnøysundregistrene med en score på 90,8 poeng, mens Forbrukerrådet på andreplass høstet 86,8 poeng.

Call Center-dagene er Skandinavias største kundeservicekonferanse. Kundeserviceprisen deles ut etter en blindtest av tilfeldig utvalgte kundesentre. I år var for første gang også telefontjenester i det offentlige med i konkurransen.

– Jeg er uenig i at e-post skal gjøres til kanal for innsending av dokumenter til domstolene, sier Olav Aasen.

Aldri mail med taushetsbelagt innhold

– EDB og Thorsheim har rett i at det generelle sikkerhetsnivået på e-post kan heves noe ved å støtte den standarden det refereres til, og det er ingenting i veien for å gjennomføre dette tiltaket for domstolene. Dette vil likevel ikke gi sikkerhet nok til at e-post vil være en kanal som kan benyttes for sensitiv og taushetsbelagt informasjon, sier Olav Aasen i Domstoladministrasjonen.

Aasen mener EDB fokuserer på teknisk løsning, tilsynelatende uten å ta hensyn til hvordan domstolene arbeider.

– Dagens regelverk likestiller ikke elektronisk forsendelse av dokumenter til domstolene med postfor- sendelse. Bruk av e-post til domstolene er ikke fristav- brytende og kan i ytterste konsekvens innebære at man mister muligheten til å gjøre krav eller innsigelser gjeldende.

Uenig

Jeg er uenig i at e-post skal gjøres til kanal for innsending av dokumenter til domstolene. Det er en rekke sikkerhetsmessige betenkeligheter og praktiske utfordringer forbundet med bruk av e-post i en så formell sammenheng som en domstolsbehandling. Hvem

– Med samhandlingsportalen på plass vil den bli eneste kanal for dokumenter til domstolen, slik det for øvrig er i flere andre land, sier Olav Aasen i Domstoladministrasjonen.

har ikke sendt en e-post til feil adresse? Noe av hensikten med elektronisk kommunikasjon er at den skal føre til mer effektiv saksbehandling med bedre kvalitet. For å få det til trenger vi å strukturere og gjenbruke informasjon. Det er her gevinstene i saksbehandlingen ligger. Jeg har vanskelig for å se hvordan dette kan realiseres med dokumenter på e-post. Vi kan bare tenke oss hvor upraktisk og lite rasjonelt det ville vært for en bank å stenge nettbanken (samhandlingsportalen) for så å be kundene henvende seg på e-post, sier Aasen.

Samhandlingsportal

Domstoladministrasjonen mener at en samhandlingsportal på nett er riktig vei å gå, og oppfatter at dette er i

tråd med retningslinjene for elektronisk kommunikasjon i det offentlige, i henhold til eForvaltningsforskriften.

– Thorsheim spekulerer i at det, til tross for samhandlingsportalen, kan tenkes at noen kan velge enkleste løsning (les e-post) i et travelt øyeblikk. Vi kan aldri utelukke at noen sender sensitiv informasjon på e-post, men dette handler etter vår mening mer om bevisstgjøring enn om tekniske tiltak. Med samhandlingsportalen på plass vil den bli eneste kanal for dokumenter til domstolen, slik det for øvrig er i flere andre land. Thorsheim synes åpenbart at det er naivt å tro at e-post som saksbehandlingsverktøy forsvinner. Mon tro om det er så naivt likevel, avslutter Aasen.

Kurs- oversikt

gå inn på

www.juskurs.no

**Juristenes
Utdanningscenter
(JUS)**

Kristian Augustsgt. 9,
0164 OSLO

tlf. 22 03 50 50
juskurs@jus.no

Selmer og Thommesen henter de skarpe

Alarga er en ideell organisasjon som bidrar til at norske bedrifter øker sin konkurransekraft gjennom rekruttering av fremragende mastergradsstudenter med familiebakgrunn fra Øst-Europa, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika og Sør- og Mellom-Amerika.

Alarga har nylig inngått samarbeid med advokatfirmaet Selmer. Advokatfirmaet Selmer blir Alargas andre partnerbedrift innenfor jussen, heter det i en pressemelding. Fra før samarbeider den ideelle organisasjonen med Thommesen, og selskaper som Orkla, Yara, Telenor og Statkraft.

Må tenke interkulturelt

Daglig leder i Alarga, Dilek Ayhan, er glad for å få Selmer som partnerbedrift, og hun er svært positiv til at flere norske advokathus nå ønsker å tiltrekke seg

toppstudenter med flerkulturell bakgrunn. – Norske selskaper er avhengige av å styrke virksomhetens interkulturelle kompetanse for å lykkes i dagens globaliserte arbeidsmarked. Dette har Selmer og Thommesen forstått, sier Ayhan.

– Advokatfirmaene henter de skarpeste hodene i egen bakgård, hoder som i tillegg til å forlate jusstudiet med toppkarakterer behersker språk og kultur og besitter et unikt, internasjonalt tankesett. Alarga jobber til daglig med å styrke konkurransekraften i norsk næringsliv gjennom å øke virksomheters interkulturelle kompetanse. Organisasjonen har til nå

Antall flerkulturelle studenter ved Det juridiske fakultet, UiO.

2008: 291 totalt – 6,5 % av studentmassen.

2009: 334 totalt – 7,3 % av studentmassen.

2010: 376 totalt – 8,0 % av studentmassen.

Kilde: MiFA (Mangfold i Fokus i Akademia) Statistikk: minoritetsstudenter ved UiO 2010

I 2011 kan prosederende advokater få løftet en tung bær av skuldrene. Da starter pilotprosjektet som skal fjerne papirmøllen som kverner i domstolene.

Enklere hverdag for advokater med aktørportalen

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Elsam heter aktørportalen som man allerede har jobbet mot og håpet på i ti år. I første omgang er den skredd-

ersydd for sivile saker, mens strafferettsadvokater først og fremst kan sende inn salær-oppgaver elektronisk.

Advokatforeningen har sittet i referansegruppen til Elsam, og har fått gjennomslag for en rekke forbedringer.

–I utgangspunktet tenkte man seg en portal der dommeren snakket med advokaten, men vi har fått forståelse for at det er mange andre aktører rundt advokaten som trenger tilgang. En sak kan ha flere

advokater og fullmektiger. Selv sekretæren kan knyttes opp mot advokaten i den nye aktørportalen. Dessuten har vi fått inn salær oppgavene inn i prosjektet, slik at man enkelt og greit kan sende disse inn elektronisk, sier advokat Anne Holst i Advokatforeningen.

Portalside

Elsam er en portalside ikke ulik Altinn, der advokaten logger seg inn med fødselsnummer og får opp de sakene han har for domstolen. Her ligger det frister som må overholdes, man kan sende inn stevninger elektronisk og salær oppgaven fylles ut med stor hjelp fra informasjon fra domstolen og lovvisa. En

Language Power Center – Translation dept.

- Over 80 høyt kvalifiserte fagoversettere.
- Vi oversetter til og fra alle språk i verden.
- Ekspressoversettelse – vi leverer på dagen.
- Konfidensielt, raskt, profesjonelt med fornuftige priser!
- Statsautoriserte translatører.
- Vi leverer alltid som avtalt.

E-mail: language.power@online.no Tlf: 22 47 86 50
www.languagepower.no Fax: 22 42 11 85

Medlemstilbud – avtale med Den Norske Advokatforeningen.

este hodene

plukket ut 23 toppstudenter med flerkulturell bakgrunn til sine partnerbedrifter, som alle er blant Norges ledende selskaper innen sitt felt.

– Vi ser gjennom flere oppdrag at det blir viktigere å utvide det internasjonale perspektivet.

Vi møter stadig flere kunder som forventer en dypere forståelse for kultur og internasjonale tradisjoner som går utover den juridiske kompetansen. Dette gjelder både i norske og i internasjonale kundeforhold, sier administrerende direktør Steinar ter Jung i advokatfirmaet Selmer.

Fra venstre administrerende direktør Steinar ter Jung (Selmer), daglig leder i Alarga Dilek Ayhan og direktør HR/strategi Anne Helene Osberg (Selmer).

salæroppgave man tidligere kunne bruke en time på, vil nå enkelt kunne fylles ut. De fleste opplysninger ligger allerede i saken. Advokatsekretæren eller fullmektigen som har jobbet med saken kan legge inn sine opplysninger som advokaten sjekker før han sender dem inn til domstolen. Advokaten kan også få en sms når det er nødvendig å gå inn på portalen, for eksempel for å overholde en frist. Alle kvitteringer kommer inn på advokatens side, og man kan enkelt laste opp prosesskriv og andre dokumenter. Et Soria Moria for prosederende advokater, med andre ord.

– Siden man har lagt inn alle dokumenter i saken til førsteinstans er det bare å klikke og dra når man skal lage utdrag for ankebehandling. Deretter kan man sortere kronologisk eller etter dokumentnummer. Man er heller ikke avhengig av posten, og kan laste opp ting klokken tolv om natten; helt trygt. Dessuten er det jo utrolig bra sett i et miljøperspektiv, sier Holst begeistret.

Trygg elektronikk

Trygg elektronisk samhandling med domstolene er noe man har følt har vært prekärt i flere år, men Holst minner om at man tross alt er komm-

et mye lengre med dette i Norge enn i Sverige. Hun er svært fornøyd med at Domstolsadministrasjonen i stor grad har lyttet til Advokatforeningen for å få en portal tilpasset advokatenes behov. Portalen er ment for å dekke tvistelovens krav om elektronisk samhandling i sivile saker, men man antar at det ikke vil være veldig vanskelig å få straffesakene inn etter hvert. Anders Brosveet håper på at også politiadvokatene kan komme inn i ordningen så raskt som mulig.

– Det er mer prosesskriv i sivile saker, men man bør ikke blokkere straffesaker fra systemet. På sikt er det ønskelig å utvide systemet slik at også politiadvokatene kan kobles opp. Dette vil revolusjonere arbeidet til strafferettsadvokater, sier Brosveet som mener også dagens forslag til løsning kan forbedres.

Forenkle

–Når det gjelder salær kan man forenkle mer, siden det ligger i lovsa hvilken saks-type det gjelder og hvor lang hovedforhandlingen har vært. Advokaten kan da bare klikke på at han er enig i stykkprisberegningen. Det største problemet med løsningen som er skissert er at man har lagt opp til en lav-

– Tilsvarende løsning som Brosveet etterspør på salærsiden er skissert, der Lovisa vil gi et forslag til stykkpristype som kan endres gjennom nettløsningen, sier Iwar Arnstad i Domstolsadministrasjonen.

budsjettløsning som ikke mellomlagerer når du fyller ut skjema. Glemmer du en reiseregning må du fylle ut

skjemaet på nytt, mens Altinn, som er en mer avansert løsning, mellomlagerer det du har gjort, sier Brosveet.

ENKLERE INNRAPPORTERING

ett kort - én kode
for Altinn og Rettsråd.no

Glem passord og engangskoder - bruk Buypass Smartkort for sikker identifisering og elektronisk signering hos Altinn og Rettsråd.no.

Gå til www.buypass.no for mer informasjon og bestilling.
Her finner du også fullstendig oversikt over våre brukersteder.

– Det er ”top priority” for EU-kommisjonen å komme med utkast til reguleringer på ID-tyveriområdet, sa Radomir Jansky i EU-kommisjonens avdeling for organisert kriminalitet.

ID-tyveri

på dagsorden i EU

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Det var Torbjørn Hagerup Nagelhus fra Politiavdelingen i Justis- og politidepartementet som deltok på møtet i Brussel i november. Norge er blant de relativt få stater som har vedtatt et eget straffebud om identitetskrenkelse, men dette trer først i kraft samtidig med den nye straffeloven (§ 202). – Bestemmelsen setter straff for noe av det man i dag anser som forberedelseshandlinger til bedragerier, men omfatter langt fra alt som faller inn under begrepet ”ID-tyverier”. Oppnår gjerningspersonen økonomisk vinning, vil forholdet falle under den alminnelige bedrageribestemmelsen, sier Nagelhus.

Samkjøring av regler for ID-tyveri

Foreløpig er EU i startgropa med å håndtere ID-tyverier, og de enkelte EU-land håndterer ID-tyverier forskjellig. Nå vil man jobbe mot en samkjøring landene i mellom, noe som kan munne ut i en felles EU-lovgivning om ID-tyverier.

– Problemet synes å ha ligget litt stille i EU siden det ble satt på dagsorden av Portugal i 2007, men nå vil man se på straffelovgivningen i de forskjellige landene. Dette vil komme i form av en komparativ studie, sier Nagelhus. Allerede i november 2007 arrangerte EU-kommisjonen en konferanse om ID-tyverier i Portugal. Der ble det konkludert med at det skulle utarbeides en studie som vurderte ”the identity systems” i EU-landene. Den

uavhengige organisasjonen ID Management Centre i Haag i Nederland fikk oppdraget, og 76 % av medlemsstatene deltok i undersøkelsen. Dette studiet viste at det ikke finnes noen entydig definisjon av begrepet ID-svindel, og ingen samlet tilnærming for å straffeforfølge slik svindel. Videre viste studien at 18 EU-land mangler et sentralisert apparat hvor identitetsmisbruk kan bli meldt. I 16 land er det påbudt å bære legitimasjon. I 18 land faller

ID-svindel under de alminnelige bedrageribestemmelser, slik som i Norge. ID Management Centre anbefalte at man skulle bli enige om en felles definisjon av ID-svindel, og basere nasjonal bekjempelse av fenomenet på denne felles definisjonen. Det ble også forslått å opprette et sentralisert organ hvor andre land kan verifisere ID, og en egen nasjonal ”desk” for ID-svindel, for eksempel ombudsmann. Rent generelt oppmuntret man også til bruk av biometri.

Variasjon i definisjon og straffebud

– Man har ikke oversikt over om de forskjellige medlemsstatene har ID-svindel som et eget straffebud. Definisjonen av ID-tyverier og de rettslige rammeverk som er etablert til bekjempelse av fenomenet i medlemsstatene, varierer sterkt. Ut over de handlinger som vil falle under straffebudet om identitetskrenkelse i ny straffelov, har man ikke noen entydig norsk definisjon av begrepet ID-tyverier. Derav kommer problemet

– Man har ikke oversikt over om de forskjellige medlemsstatene i EU har ID-svindel som et eget straffebud og definisjonen av ID-tyverier varierer sterkt. Det sa Torbjørn Hagerup Nagelhus fra Politiavdelingen i Justis- og politidepartementet.

Kr 325,—

Bokføringsloven

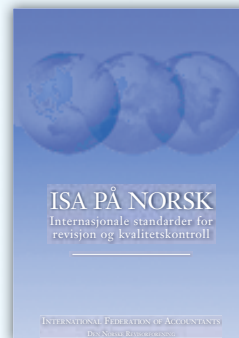
En praktisk veiledning i bokføringsreglene med konkrete eksempler og gjengivelse av lov, forskrift og uttalelser om god bokføringsskikk. Femte utgave er oppdatert med vårens forskriftsendringer. Mai 2010.

Kr 490,—

Konsernregnskap

Boken omhandler gjeldende internasjonale regnskapsstandarder med fokus på IFRS 3 og IAS 27 for regnskapsår som påbegynnes etter juli 2009. GRS omhandles i eget kapittel hovedsakelig med utgangspunkt i NRS (F) Virksomhetsskjøp og konsernregnskap (revidert mars 2010). Annen utgave april 2010.

Kr 445,—

ISA på norsk

Internasjonale standarder for revisjon og kvalitetskontroll

En samling av de internasjonale revisjonsstandardene (ISA) og kvalitetskontrollstandarden (ISQC), som erstatter de norske revisjonsstandardene (RS) og kvalitetskontrollstandarden (SK) fra og med revisjonen av regnskaper for perioder som begynner 1. januar 2010 og senere. Mai 2010.

Kr 325,—

Merverdiavgiftsloven – en presentasjon

En praktisk og nyttig presentasjon av den nye merverdiavgiftsloven. Boken inneholder også lovspeil, lov og forskrift. Annen utgave februar 2010.

Kr 210,—

Merverdiavgift i regnskapet 2010

Et stikkordsmessig oppslagsverk og nyttig supplement til lover, forskrifter, meldinger og uttalelser om merverdiavgift. Ny utgave i januar 2010.

Kr 390,—

Norwegian VAT Act

Ny merverdiavgiftslov 2009 i engelsk oversettelse, i kombinert papir-elektronisk format. Januar 2010.

Kr 240,—

Styrets arbeid og ansvar

Kortfattet og praktisk orientering om styrearbeid i henhold til aksjelovene, regnskapsloven og revisorloven. Ny utgave i november 2009.

Kr 275,—

Aksjelovgivningen

Boken presenterer aksjelovene på en praktisk og nyttig måte. Særtrykk av lovteksten finnes bakerst i boken. Åttende utgave er ajourført med lovendringer pr. september 2009.

Kr 500,—

Norwegian Company Legislation

Aksjeloven og allmennaksjeloven i engelsk oversettelse, i kombinert papir-elektronisk format. Niende utgave er ajourført pr. mars 2010.

med å fastsette hva som faller inn under begrepet. Typesituasjonene kan være alt fra å ta andres kontopplysninger til å oppgi feil ID når man blir pågrepet. I disse to eksemplene må man ha halt forskjellig tilnærming om man skal bekjempe ID-tyveriene, sier Nagelhus.

Biometri er en viktig nøkkel i bekjempelsen av identitetsmisbruk. I Norge blir nå biometri innført i våre nye pass og i det planlagte nasjonale ID-kortet, i form av digitalisert ansiktsbilde og fingeravtrykk. EU ønsker et sentralt organ som andre land kan henvende seg til for å få bekrefte en ID, og nasjonale ombudsmenn som skal ivareta borgernes interesser. Dessuten at EU-landene skal ratifisere og implementere datakrimkonvensjonen. I Norge er konvensjonen ratifisert og implementert, ved lovendringer i 2005 og i arbeidet med ny straffelov.

Norge ligger godt an

– I Norge er den digitale informasjon flyten omfattende, men samtidig ligger vi også godt an i bruk av beskyttende teknologi. Ordningen med å sende pass som vanlig brevpost har blitt kritisert. Imidlertid er det bare rundt 250 pass som blir meldt savnet i posten årlig, mot ca. 25.000 pass som forsvinner under passinnehaverens bruk. Det er også blitt sagt at de som har opplevd å få sin identitet stjålet selv må bevise sin uskyld overfor eksempelvis banker, men vi ser at dette normalt blir behandlet seriøst av selskapene. Så langt ligger vi godt an i Norge, og vi har gode systemer for håndtering av situasjoner der det er fare for ID-misbruk, sier Nagelhus.

They who can give up essential liberty to obtain a little temporary safety, deserve neither liberty nor safety

(Benjamin Franklin ca 17 februar 1775)

Advokatforeningen **mot** datalagringsdirektivet

Tekst:

Marit Aschehoug

Linjene over innleder Advokatforeningens høringsuttalelse om data-lagringsdirektivet. Etter Advokatforeningens syn tar man i høringsnotatet ikke inn over seg de egentlige prinsipielle spørsmål som datalagringsdirektivet reiser. Hensikten med denne høringsuttalelsen er særlig å fremheve disse. Lagring av data i et slikt enormt omfang som direktivet pålegger, innebærer at myndighetene forestår en systematisk og vedvarende "screening" av hele befolkningens bruk av dagligdagse kommunikasjonsmidler. Som myndighetstiltak for å bekjempe kriminalitet er dette noe prinsipielt nytt. Inngrepet i befolkningens private forhold er meget betydelig og faren for misbruk er stor. I tillegg kommer at reglene gjør inngrep i etablerte rettigheter som for eksempel pressens

kildevern, ved at det ikke gjøres unntak for lagring av data fra redaksjonslokaler.

Mindre inngripende

Departementet anser dette som et mindre inngripende tiltak enn de etterforskningsmidler man allerede kjenner. Dette er Advokatforeningen uenig i. På grunn av denne nedtoningen av de nye reglenes egentlige prinsipielle sider godtas lagringen alt for lett som proporsjonal, og det åpnes i tillegg for en meget utstrakt bruk av den inn-samlede informasjonen, d.v.s. i alle straffesaker med strafferamme på tre år eller mer hvor trafikkdataene kan "antas å ha betydning som bevis", jf strpl § 210. I tillegg er det stor fare for misbruk.

Vi står altså overfor en ny situasjon når det gjelder overvåking av befolkningen. Forslaget reiser således nye og prinsipielt alvorlige spørsmål om for-

USA – ADVOKATTJENESTER

Norsk-talende advokat (født og oppvokst i Norge) bistår med advokattjenester i USA innenfor de fleste sivilrettslige områder, herunder forretningsjus, arv- og skifterett, familierett og erstatningsrett. Utførlig informasjon på våre nettsider www.soroy.com

LAW OFFICES OF H. MICHAEL SOROY
Kontakt: Adv. H. Michael Soroy
11766 Wilshire Boulevard, Suite 460
Los Angeles, California 90025
Tel. (fra Norge): 001-310-444-7750
Fax (fra Norge): 001-310-312-1034
e-mail: office@soroylaw.com
web: www.soroy.com

BAA
bryn aarflot as

www.baa.no

PATENT VAREMERKE DESIGN JURIDISK

holdet til grunnleggende menneskerettigheter, særlig retten til privatliv som bl.a. er beskyttet av EMK artikkel 8. Det samme gjelder både myndighetenes lagring og bruk av dataene.

Advokatforeningen anbefaler at direktivet ikke implementeres i norsk rett.

Registrering

Den omfattende registrering av kommunikasjonsdata som direktivet innebærer, berører de aller fleste mennesker og utgjør en prinsipiell og omfattende utvidelse av myndighetenes overvåking av befolkningen.

Det er en teoretisk diskusjon om man skal kalle direktivets regler overvåking eller ikke. Uansett medfører direktivet at det lagres vesentlig mye mer informasjon om oss enn tidligere og uten at det er mistanke om staffbare forhold som begrunner lagringen. Det er beklagelig at dette faktum forsøkes tilslørt i den offentlige debatten, for eksempel i utenriksminister Støres kronikk i Dagbladet 18. februar 2010. Advokatforeningen mener det må legges til grunn at den kraftige økningen i registreringen av opplysninger om den enkelte også

fører til en betydelig økt risiko for misbruk. Mengden av data sammenholdt med temmelig sjenerøse vilkår for politiets bruk av opplysningene, medfører en iboende fare for misbruk.

Omstridt

Det skal i praksis mye til for at Norge skal velge å ikke implementere et direktiv.

Men datalagringsdirektivet er omstridt blant EUs medlemsland, noe som tilsier at de politiske konsekvensene av å ikke implementere direktivet kan bli akseptable. Det kan særlig vises til avgjørelsen fra den tyske

forfatningsdomstolen som er nevnt under. Det vil uansett være legitimt om Norge avviser å implementere direktivet under henvisning til at det er i strid med EMK artikkel 8 og dermed ulovlig i henhold til norsk rett og dessuten i strid med grunnleggende prinsipper i EU-retten.

Under enhver omstendighet er dette ingen hastesak for Norge. Sverige har ikke implementert direktivet og EU skal til høsten evaluere hele saken.

Også tysk nei til direktivet

2. mars i år konkluderte den tyske forfatningsdomstolen med at implementeringen av EUs datadirektiv er ugyldig.

Tekst og foto:

Aina Johnsen Rønning

Domstolen kom med en rekke krav for at de skulle kunne godkjenne implementeringen. Krav som kommer til å koste både staten og operatørene dyrt. Det er med andre ord ikke selve direktivet som forfatningsdomstolen mener strider mot menneskerettighetene, men implementeringen slik den foreligger. Tobias Mahler er tysk jurist, fullmektig i Kongsberg Automotive og tar doktorgrad ved universitetet i Oslo. I slutten av april redegjorde han for den tyske beslutningen på et seminar i senter for rettsinformatikk.

Datalagringsdirektivet er blitt en het potet i Norge, og det var ikke bare jurister som hadde møtt frem for å bli kjent med bakgrunnen til det tyske vedtaket. Dommen

i seg selv er på 58 sider, så det er litt av en service å få en kompetent oppsummering av premissene.

Artikkel 10 i grunnloven

– Proporsjonalitetsprinsippet er sentral i den tyske grunnloven, og tyske domstoler er mer åpne for å overprøve myndighetenes vurdering av proporsjonalitetsprinsippet enn hva jeg skjønner man er i Norge, sa Mahler.

Det er artikkel 10 i den tyske grunnloven som skaper problemer for implementeringen av datadirektivet. Artikkel 10 gir en del grunnrettigheter og beskyttelse som på enkelte punkter kan gå lengre enn hva man finner i menneskerettighetene. Forfatningsdomstolen mener at en generell plikt til oppbevaring av trafikkdata i seg selv ikke er uforenlig med grunnloven, men proporsjonalitetsprinsippet krever

at implementeringen tar hensyn til vekten av ulempene. – Etter andre verdenskrig så man at man trengte et bedre vern mot myndighetenes innsyn, og man ga befolkningen disse grunnrettighetene. Domstolen mener man med implementeringen av EU-direktivet går for langt i tillatelsen til å utlevere og å innhente data, og at det i seg selv er et inngrep i retten til hemmelig kommunikasjon. Forfatningsdomstolen mener proporsjonalitetsprinsippet ikke er oppfylt, og at implementeringen dermed er ugyldig, sa Mahler.

Lagring unntaket

Selv om domstolen mente at lagringen og utleveringen er egnet til formålet, og at man ikke kunne se at det fantes andre tiltak som er like effektive og som er mindre inngripende, mente man at inngrepene er særdeles tungtveiende. Lagringsplikt-

en tar heller ikke hensyn til om den enkelte utfører en straffbar eller farlig handling. Særlig mener domstolen det er problematisk at det vil være mulig å lage detaljerte personprofiler eller bevegelsesprofiler med de innhentede dataene.

– Om jeg ringer til kirken eller til en hjelpetelefon forventer jeg at jeg er anonym, men likevel kan opplysningene lagres. Det likte ikke domstolen, som brukte uttrykket ”en diffus, truende følelse av å bli overvåket” i og med at man permanent kan bli fulgt ved hjelp av trafikkdata. Domstolen sier klart at lagring må være et unntak, og at vi nå er på grensen av hva som er forsvarlig. Heri ligger det en plikt for de tyske politikerne i EU i å motarbeide en utvidelse av direktivet, siden en utvidelse vil være forbudt i følge den tyske grunnloven, sa Mahler.

Det er ikke selve datalagringsdirektivet den tyske forfatningsdomstolen mener strider mot menneskerettighetene, men implementeringen slik den foreligger. Tobias Mahler er tysk jurist, fullmektig i Kongsberg Automotive og tar doktortrad ved universitetet i Oslo.

unntaksvis tillatt, men også da må det gis informasjon i etterkant, sa Mahler.

Personvernet ivaretas

Når det gjelder utlevering av IP-adresser var imidlertid ikke den tyske domstolen så streng. Her mente man at utleveringen ikke bare trenger å begrense seg til straffbare handlinger, men også til visse foreteelser av betydelig vekt. Men, myndighetene må vite hvilken IP-adresse de ber om informasjon om, og informasjonsplikt for å sikre transparens er der fremdeles. – Domspremissene er en oppskrift på hvordan man kan implementere direktivet samtidig som at man ivaretar personvernet til borgerne. En implementering som ikke på en god nok måte tar hensyn til personvernet, kan være i strid med EMK. EU skal evaluere direktivet til høsten, og det vil nok være svært relevant for evalueringen at Tyskland og Romania har vurdert implementeringen som grunnlovsstridig, sier Mahler.

Lovbestemmelsene har blitt erklært ugyldige, samtidig som Tyskland fortsatt er forpliktet til implementering av direktivet. Forfatningsdomstolen i Tyskland krever at parlamentet tar en ny runde rundt implementeringen av direktivet. Alt som er lagret på bakgrunn av de tidligere bestemmelsene må slettes, og lovgiver må komme med et nytt forslag til implementering. I utgangspunktet er det tilbyderne som bærer kostnadene knyttet til sikkerhet. Det betyr i neste omgang at prisene på tjenestene deres kan øke, tror han.

Krever bedre IT-sikkerhet

Løsningen som forfatningsdomstolen kommer med, er en rekke krav som vil være både krevende og kostbart å få til. Først og fremst krever domstolen en høy grad av IT-sikkerhet. I og med at data lagres hos private aktører, og siden det er økonomiske interesser involvert, er det en økt risiko for at data blir ulovlig aksessert, advarte domstolen.

– Forfatningsdomstolen innkalte en rekke eksperter på IT-sikkerhet og konkluderer i dommen med at man må ha en rekke konkrete tiltak som asymmetrisk kryptering og separat lagring. Domstolen sier rett ut at lagringsplikten i den tyske loven ikke sier nok om IT-sikkerhet, at plikten ikke er klar nok og at den ikke går langt nok. Domstolen kommer med egne krav, og det er ingen billig løsning man krever her, sa Mahler.

Forfatningsdomstolen vil også gradere kravene ut fra proporsjonalitetsprinsippet. Jo mer alvorlig inngrep, jo snevrere krav til databruken. Domstolen krever her en presis regulering av bruk, formål og omfang i form av en konkret katalog.

– Domstolen sier også at de stiller like strenge krav til etterretningen som til politi-

et. I praksis er det et krav som er umulig, og jeg leser dommen slik at også forfatningsdomstolen er klar over paradokset, men at de likevel konkluderer slikt, sa Mahler.

Strengt krav til bruk av data

Også bruken av de innhentede opplysningene krever en streng regulering, som omgående bruk, sletting og dokumentasjon om slettingen. Lovgiver vil ha klare terskler som skiller mellom forskjellige typer data. Dessuten vil domstolen ha et forbud mot utlevering av informasjon knyttet til anonym rådgivning til beskyttelsesverdige formål som sosiale og kirkelige områder. Kommunikasjon med egen advokat var blitt nevnt av klagerne, men ikke kommentert av domstolen, men Mahler antar at det kan komme opp som et tema når denne reguleringen skal utformes. Forfatningsdomstolen ser for seg et filter som filtrerer ut informasjon før den sendes myndighetene. Dessuten krever domstolen en betydelig styrking av den eksisterende opplysningsplikten der myndighetene plikter å informere deg om at opplysninger om deg er utlevert.

– Domstolen mener også at

det er alt for åpent å skulle tillate utlevering ved ”mistanke om at det er begått en straffbar handling ved hjelp av telekommunikasjon”. Etter hvert er det knapt nok mulig å gjøre noe uten bruk av telekommunikasjon, og terskelen er lagt så lavt at domstolene i praksis vil måtte godkjenne alle begjæringer om utlevering. Med hensyn til politiets og etterretningsorganisasjonenes forebyggende oppgaver er det laget en pool av data som er gjort tilgjengelig for myndighetene, og som kan brukes ved ny lovgivning i delstatene eller i forbundsrepublikken, kun begrenset av upresise formål og reguleringer. Den tyske forfatningsdomstolen krever transparens, rettsvern og sanksjoner. Gjennomsiktighet er avgjørende for å hindre denne diffuse, truede følelsen av å bli overvåket. Dommeren må vurdere om utleveringen er proporsjonalt, og det må være domstolskontroll i ettertid. Hemmelig bruk må vare

” Domstolen sier rett ut at lagringsplikten i den tyske loven ikke sier nok om IT-sikkerhet. Tobias Mahler

Sykeavbruddsforsikring.

Driver du din advokatpraksis som selvstendig næringsdrivende?

Med forsikring mot sykeavbrudd er du sikret et visst beløp per dag for tapt arbeidsinntekt som følge av sykdom eller ulykke. Du kan få utbetalt inntil 2 500 kroner per dag i inntil 365 dager i løpet av en periode på to år. Det er ikke dyrt, så spørsmålet er om du har råd til å la være.

02203

ADVOKATFORSIKRINGEN

For medlemmer av Advokatforeningen

Deltaker nummer 10.000 på Lovdata-kurs

Tirsdag 9. mars kunne Lovdata ønske deltaker nr. 10.000 velkommen til kurs. Anledningen ble markert med blomster og kake, og deltakeren fikk selvsagt gratis kursplass, skriver Lovdata i en pressemelding.

Det første Lovdata-kurset ble holdt så tidlig som i 1983. Den gangen kunne selve oppkoblingen være problematisk – med trege modem og ustabile linjer. Systemet var kommandobasert, og deltakerne brukte nok en del tid på å lære seg og bli fortrolig med disse kommandoene, heter det i meldingen. Funksjonene i Lovdata-systemet var imidlertid svært avanserte allerede fra starten av – med koblinger mellom tilhørende dokumenter og mange søkemuligheter.

– I 1996 utga vi Lovdata på CD i Windows. Dette ble et svært populært produkt, noe som også bidro til mange nye kurs. Da Lovdata Online ble web-basert i 2001, økte den totale bruken voldsomt og førte til omfattende kursvirksomhet, skriver Lovdata.

– I dag holdes det ca. 60 kurs i året ove hele landet. Godt over halvparten av kursene er bedriftsinterne og tilpasset den enkelte bedrifts behov. De fleste av kursene er heldagskurs på fem timer. På Lovdata-kursene lærer deltakerne seg de viktigste funksjonene – både de søketekniske funksjonene og funksjoner som gjør systemet til et personlig verktøy. – Lovdatas kursledere får dessuten nyttige tilbakemeldinger, som blir videreført til utviklingsavdelingen. Vi er også svært fornøyde med at Lovdata-kursene godkjennes som del av den obligatoriske etterutdanningen for advokater, skriver Lovdata.

Kursdeltaker nummer 10.000 hos Lovdata er Anne Caspersen t.v. som fikk blomster og gratis kurs av Aud Manger fra Lovdata.

Lovdata Online Personlig bruker – en suksess blant våre abonnenter

På en enkel måte kan du lage juridiske utdrag og skrive **personlige merknader**. Lovdata Online har derfor blitt et **aktivt verktøy** for stadig flere av våre brukere.

Lovdatas **erfaring i snart 30 år** og en satsing på fremtidens jurister gir deg et verktøy som alltid kan følge deg.

Lovdata Online har **flere rettskilder enn andre leverandører** og den største samlingen av juridiske artikler i fulltekst.

 Lovdata

www.lovdata.no

Postboks 2016 Vikå, 0125 Oslo. Tlf: 23 11 83 00 Faks: 23 11 83 01 E-post: marked@lovdata.no

Behandlingsforsikring.

Advokater kan ikke ringe til et vikarbyrå når de blir syke.

Med en behandlingsforsikring fra Skandia er du sikret rask og tilrettelagt behandling, slik at du kan komme tilbake i jobb så snart som mulig. Forsikringen dekker en rekke behandlingsformer, for eksempel fysioterapi, kiropraktikk, spesialistbehandling, sykehusbehandling, psykolog osv.

Forsikringen har faste priser som du finner på www.advokatforeningen.no.

02203

ADVOKATFORSIKRINGEN

For medlemmer av Advokatforeningen

Det foreslås nå at advokatene kan føre etterutdannings-
timene sine selv, men må avgi egenerklæring i tillegg til
oversikt over kurs de har gått på.

Forslag om endringer i **obligatorisk** etterutdannelse

Tekst:
Marit Aschehoug

Forslag om endringer i obligatorisk etterutdanning. Perioden foreslås endret til tre år og at bøtenivået foreslås redusert. Endringsforslaget skal behandles på representantskapsmøtet i slutten av mai. Bakgrunnen for forslaget om endringer er alle de negative reaksjoner som følger av "straffeavgiften" for dem som ikke har nok timer når perioden utløper. Det er innbetalt kr. 4.7 mill i avgift og er sendt purring til 140 medlemmer på til

sammen kr. 2.3 mill. for etterutdanningsperioden som utløp 31.12.2008. I tillegg er registreringen av timetall og godkjenning av kurs, et stort arbeide som krever mye ressurser. – Det har krevd store ressurser i Advokatforeningen å registrere alle medlemmenes kursdeltakelse, forteller generalsekretær Merete Smith. – Andre tilsvarende ordninger som for eksempel revisorene og regnskapsførerne, har ikke samme omfattende kontroll som dagens ordning i Advokatforeningen. Det samme gjelder for etterutdannings-

ordningene i Sverige og Danmark.

Hovedstyret er enig

Hovedstyret har drøftet forslaget og et forhold som ble drøftet var muligheten for å jukse med egenerklæringen. Det ble antatt at terskelen for en advokat til uttrykkelig å avgi falsk erklæring til sin profesjonsforening antas å ligge høyt med en egenerklæring om oppfyllelse av etterutdanningskravet. Det ble også påpekt at dagens ordning gir mulighet for å jukse ved å plukke opp kursappen og så forlate kurset. Det er imidlertid viktig at det er sanksjoner

mot dem som ikke sender inn egenerklæring.

Informasjon underveis

Når det gjelder hjemmelen til å ilegge gebyr ble det påpekt at det kan være hensiktsmessig å informere medlemmene enda bedre om dette underveis i perioden, slik at det ikke kan hevdes at dette kommer som overraskelse ved periodens slutt. Det ble fra hovedstyret også påpekt at forslaget til ny ordning er en omlegging og ikke en reduksjon av kravet til obligatorisk etterutdanning.

■ I medhold av vedtektenes § 12-1 har det i 15 år (3 perioder) vært krav om obligatorisk etterutdanning for alle medlemmer av Advokatforeningen. Kravet er ment å bidra til å sikre at medlemmenes faglige kompetanse er oppdatert. Videre er kravet ment å styrke medlemskap som et kvalitets tegn. Advokater som ikke er medlemmer er ikke pålagt tilsvarende krav.

■ Kravet innebærer at hvert medlem i løpet av faste 5-års perioder må

oppfylle 80 timers juridisk etterutdanning, hvorav minst 5 timer må ha et etikkfaglig innhold, og hvorav inntil 25 timer kan ha et innhold av ikke-juridisk art som dog er av relevans for advokatvirksomheten.

■ Det medlem som ikke har oppfylt kravet til etterutdanning, må betale et gebyr til foreningen, Satsene/avgiften for inneværende periode er følgende:

■ 10.000 kroner for den som mangler inntil 16 timer

■ 15.000 kroner for den som mangler mellom 17–32 timer

■ 20.000 kroner for den som mangler mellom 33–48 timer

■ 30.000 kroner for den som mangler mellom 49–80 timer

Overfor medlem som mangler mer enn 64 timer eller som ikke betaler ovenstående avgifter til Advokatforeningen kan Hovedstyret treffe vedtak om eksklusjon etter vedtektenes § 14-3.

fakta

Danmark og Sverige

Det danske Advokatsamfundet har nylig innført en ordning med obligatorisk etterutdanning. Ordningen trådte i kraft 1. januar 2008 og innebærer at hvert medlem skal gjennomføre minst 54 timer etterutdanning i løpet av en treårs periode. Det påligger advokatene å oppbevare kursdokumentasjonen. Ved utløpet av den individuelle perioden innsendes en erklæring hvor advokaten erklærer å ha oppfylt kravet.

Det svenske advokatsamfundet har siden 1. januar 2004 hatt etterutdanningskrav for sine medlemmer. Det påligger hvert medlem årlig å gjennomføre minst 15 timer etterutdanning. Medlemmene må selv dokumentere gjennomført etterutdanning. I den årlige revisorerklæringen, som sendes til Advokatsamfundet, skal medlemmet opplyse hvorvidt etterutdanningskravet er oppfylt.

Kvinner tar etterutdannelse

Siste femårsperiode i den obligatoriske etterutdanningen er avsluttet. Advokater som ikke har oppfylt timetallet sitt, må betale en avgift. De fleste betaler. Men 54 medlemmer blir strøket pga manglende betaling av avgift. Av disse er nesten ingen kvinner.

– Jeg er ikke overrasket, sier kvinneutvalgets leder Kristine Madsen. Jeg har registrert at kvinneandelen på kurs har steget jevnt og trutt de senere årene. Hva det skyldes vil jeg ikke spekulere i. Det kan lett bli misforstått.

Advokat Asbjørn Lysell Dølvik (t.v.) på vei opp "Store Besserud", dvs 7. etappe og advokatfullmektig Eyvind Tiller B. Larsen på vei gjennom Frognerparken, dvs. 11 etappe. (Foto: Schjødt)

Holmenkoll-stafetten

Vårens vakreste eventyr er over, svetten er tørket, gnagsår-ene plastret, og hverdagen kan vende tilbake til det normale i forskjellige advokatkontorer i Oslo.

Det er all grunn til å sende en honnør til Schjødts førstelag som ble nummer 6 i bedriftsklassen. Det er imponerende. Bedriftsidrettslaget hos Ernst & Young har en fantastisk første plass i klasse Menn bedrift. Lovstafetten og jusstudentene hevder seg bra i mix-klassen.

Her er et utdrag av resultatlisten blant de 100 første i hver klasse. Vi garanterer ikke for feil for listen er hentet ut manuelt lenge etter deadline....

Resultatliste A1 BEDRIFTS/MOSJON FLEST MENN	
6. Schjødt advokatfirma 1. Lag	58:43
24. Kluge Advokatfirma Bil 1. Lag	1:01:15
29. Kvale Advokatfirma Da	1:01:28
31. Ba-hr Bil	1:01:46
32. Ernst Et Young Bil Oslo	1:01:51
41. Advokatfirma Haavind Bil 1.lag	1:02:25
69. Advokatfirma Haavind Bil 1.lag	1:02:25

Resultatliste A2 BEDRIFTS/MOSJON FLEST KVINNER	
88. Kluge Advokatfirma Bil 2. Lag	1:15:06

B1 MENN BEDRIFT	
1. Ernst Et Young Bil Oslo	53:58
3. Pwc Bil	55:11
15. Deloitte Herr 1	58:42
48. Deloitte Herr 2	1:09:10

Resultatliste A5 SAMMENSATTE LAG	
35. Advokatfirma Hestenes Og Dramer	1:13:54
63. Kvale Advokatfirma Da	1:20:40

A3 MIX – MEDLEM AV NIF OG NSI	
1. Lovstafetten Bergen	57:03
10. Jusstudentenes Idrettsklubb	1:02:05

NOKUT-kritikk førte til at juridisk fakultet i Oslo satte i gang en arbeidsgruppe som skulle foreslå forbedringer til jusstudiet. Instillingen som er på høring, varsler store endringer i jusstudiet.

Jusstudiet i endring

Tekst:
Aina Johnsen Rønning

I NOKUT sin rapport i forbindelse med reakkrediteringen av rettsstudiet ved Det juridiske fakultet i Oslo, heter det:

”Til tross for at fakultetet i målet for studiene sier at de ferdige kandidatene skal gis grunnlag for å utøve sentrale juridiske yrker også internasjonalt, fremstår studiet som veldig ”norsk”. Dette gjelder for det første innholdet i studiet, der den naturlige innretningen mot norsk rett kompletteres av få komparative og internasjonale innslag utover det som direkte følger av norske internasjonale forpliktelser. Det er bemerkelsesverdig at pensum i rettskildelære, hvor det redegjøres for ”hvordan man går frem for å ta standpunkt til juridiske spørsmål” og som ”er nøkkelen for å forstå juridisk tenkemåte” har avgrenset mot EØS-rettens betydning. For det annet gjelder det språket i pensum og undervisning. Pensumet i de obligatoriske fagene er på norsk, og det er få norske studenter som deltar på de engelskspråklige valgfagene.

Til forskjell fra mastergrads-utdanningen i andre emner, kan man i rettsvitenskap få sin mastergrad uten overhodet å konfronteres med materiale på fremmede språk. Høsten 2008 ble det satt i gang prosessfaglige prioriteringer på fakultetet. Prosessens formål var å bedre kvaliteten på rettsstudiet. Det ble vedtatt å redusere antall studieplasser på Det juridiske fakultet i Oslo fra 600 til 400 i året, mot at fakultetet fikk beholde de samme økonomiske bevilgningene. Dette har ført til at fakultetet har fått økte ressurser til forbedring av rettsstudiet. Dekanus nedsatte i april 2009 en arbeidsgruppe for utvikling av rettstudiet ved fakultetet. Arbeidsgruppen skulle levere forslag til omlegging av studiet. Arbeidet har resultert i en innstilling fra Arbeidsgruppen. Denne innstillingen er nå sendt ut på høring.

Betydelige endringer

Det er betydelige endringer som foreslås av arbeidsgruppen, både i forhold til undervisningsform, bruk av IKT og internett, prioriteringer av fag og en økt internasjonalisering. I innstillingen heter det:

For at studiet skal bli mer dynamisk enn i dag, bør det innføres et system hvor valgfag opprettes for en tidsbegrenset periode. Hensynet til progresjon taler for at valgfagene som plasseres forholdsvis tidlig i studiet, får preg av innføringsfag, mens valgfagene i studiets avslutningsdel gjøres til fordypningsfag.”

I innstillingen, som presenteres med to utkast til studie-modeller, diskuterer man også dannelsesutvalgets kritikk av at kvalitetsreformen har ført til en svekkelse i dannelsesperspektivet i høyere utdanning. Arbeidsutvalget peker på rettshistorie, retts-sosiologi og rettsøkonomi for fag med klare allmenndannende perspektiver. ”Etter arbeidsgruppens oppfatning bør disse fagene opprettholdes og fortsatt prioriteres. I tillegg foreslås en sterkere integrering av etikk og innføring av Bevislære og Konflikt-håndtering som nye emner.

Bedre til å snakke og skrive

Man ønsker også å gjøre noe med arbeidsform, metode og eksamensform. Studentene skal bli flinkere til både å snakke og å skrive jus. Vi

har kommet frem

til at evnen til

muntlig fremstilling må være et mål for jusstudiet, som bør

komme til uttrykk i læringskravene. I

tillegg til den trening

i muntlig fremstilling som dagens kurs gir, legger arbeidsgruppen opp til at studentene skal få veiledning ved skriving av prosjektoppgaven på 2. studieår i basisgruppen.

Man går inn for sterkere innslag av internasjonalt stoff.

Metodelære er viktig

Advokatforeningen har levert sitt høringsbrev til arbeidsgruppen. Foreningen understreker betydningen av at det i jusstudiet er et tydelig fokus på metodelæren. ”Metoden er den egenskap som gjør advokater i stand

” Vi har kommet frem til at evnen til muntlig fremstilling må være et mål for jusstudiet –

Fra innstillingen

Gi to timer til skolen!

Undervisningsopplegget «Rett eller galt – hvor går grensen?» tas nå i bruk, og vi trenger **advokater** som veiledere i skolene.

Du får

- › All informasjon du trenger for raskt å forberede deg
- › Godskrevet etikktimer i krav til obligatorisk etterutdanning
- › En annerledes og artig opplevelse!

Send epost til bes@jus.no dersom du vil være med på dette!

«Rett eller galt – hvor går grensen?» er Advokatforeningens jubileumsgave til norske ungdomsskoler.

Advokatforeningen

Sparebankstiftelsen
DnB NOR

rett/galt
HVOR GÅR GRENSEN?

til å tilegne seg kunnskap om nye juridiske fagområder, og er det arbeidsredskap advokatene anvender i sitt daglige virke. Videre er Advokatforeningen av den oppfatning at advokatene må ha gode kunnskaper om rettsregler knyttet til grunnleggende samfunnsstrukturer – de fag som må kunne kalles de juridiske basisfagene: Familie- og arverett, Strafferett, Selskapsrett, Prosessrett Forvaltningsrett/statsforfatningsrett, Kontraktsrett/formuesrett og Erstatningsrett. Advokatforeningen mener at det er viktig at studentene får en introduksjon i de ulike internasjonale rettsystemene, slik som EU/EØS-rett og internasjonale menneskerettigheter, men at dybden i det

internasjonale bør skje innen for rammen av spesialiseringen. Utover dette bør internasjonaliseringen styrkes ved integrering i de enkelte norske fagene, skriver foreningen.

Obligatorisk praksis

Kliniske emner er Advokatforeningen svært positiv til. "Det må sees på som en fordel at studentene har fått erfaring i arbeidslivet innen de er ferdigutdannede. Advokatforeningen er derfor positiv til et eventuelt forslag om at det skal være obligatorisk praksis for alle studentene, på lik linje med rettsstudiet i Tromsø. Advokatforeningen er enig i at økt fokus på vurderingsformer som tester metode, men også skriftlig og munt-

lig fremstillingsevne, er viktig i forhold til den nye studieordningen. I tillegg mener Advokatforeningen at studenten må testes i komplekse og sammensatte praktikumsoppgaver. Ytterligere mener Advokatforeningen at det bør vurderes om studentene bør ha tilgang til Lovdata på eksamen, i hvert fall på enkelte eksamener. På den måten vil man få en eksamensform som i større grad ligner en jurists arbeidshverdag."

Prosessfag i tillegg

I begge studiemodellene legger arbeidsgruppen inn faget bevislære. Dette er Advokatforeningen positiv til. På sikt ser foreningen for seg at det kan være hensiktsmessig å vurdere om fordyp-

ningen i prosessfagene bør skilles ut fra den generelle juristutdannelsen, slik at det kun blir gitt en innføring i prosessfagene på studiet. "Prosessfagene vil da kunne legges til et ekstra halvår/år som studentene eller fullmektingene må ta dersom de i tillegg til jurist ønsker å bli advokat eller påtalejurist. Ved å skille ut fordypningen i prosessfagene på denne måten vil det bli mer plass til materiell jus i utdannelsens fellesdel. Dette er et system som brukes i en del andre land", skriver Advokatforeningen i sin høringsuttalelse.

– Juristene har sovet i timen

– Nye kandidater kan vesentlig mindre etter at man har kuttet ned studiet fra 6,5 år til 5 år. Der andre profesjoner som f.eks. legene sørget for å beholde 6-årige studieløp, har juriststanden har sovet i timen mens utdanningsbyråkratene slo til, sier advokat Anders Brosveet hos Elden. Brosveet er svært bekymret over hvor mye helt sentrale fag innen formueretten er redusert, også når det gjelder den helt grunnleggende jussen. Problemet for advokatfirmaer som ansetter nye jurister er at det faglige fundamentet de har med seg fra studiet er vesentlig smalere. Panterett er et av de grunnleggende fagene som nå er redusert til et lite innføringshefte, eksemplifiserer han.

Flere fag på kortere tid

– Nå skal de ha inn enda flere emner i studiet, som nå bare er på fem år. Ved UiO var normert tid etter 5-avdel-

ingsordningen av 1984 6 _ år inkludert Ex. Phil. Hvor var juristprofesjonen da studiet ble kuttet ned med halvannet år? Vi sov i timen, og nå bør vi komme på banen, sier Brosveet. En mulig løsning er å gjøre som i en del andre land, og innføre en

embetseksamen eller "bar exam" på et år etter fullført mastergrad for å ta igjen noe av det tapte studieomfanget. Der kan man plassere de fagene som typisk er nødvendige for å bli advokater, påtalejurister og dommere. – I en slik tilleggsmodul vil

man også kunne legge inn disipliner som vitnepsykologi, bevisvurdering og vitenskapelig metode, som norske jurister lærer lite eller intet om i dag, sier han.

Der andre profesjoner som f.eks. legene sørget for å beholde 6-årige studieløp, har juriststanden sovet i timen mens utdanningsbyråkratene slo til, sier advokat Anders Brosveet hos Elden.

Juristutdannelsen lider under mangel på ressurser. Studentene får lite undervisning og oppfølging sammenlignet med andre akademiske studier. Studiet er kuttet ned til et eksistensminimum.

Ressurskrise på **jusstudiet** i Bergen

Tekst:
Lene Høyendahl Hamre

I Bergen er ikke situasjonen noe bedre enn i resten av landet.

– Dersom universitetsstyret ikke er i stand til å styrke juridisk fakultet, bør det vurderes å legge ned juristutdanningen i Bergen, sier dekanus Asbjørn Strandbakken ved Det juridiske fakultet i Bergen. Strandbakken er opprørt over underernæringen av juristutdannelsen som finner sted i Norge. Han mener at dette har resultert i at kvaliteten på juristutdannelsen

ikke ligger på det nivå som kreves i dagens samfunn og som studentene har grunn til å forvente av et universitetsstudium.

Ikke mer å kutte i Bergen

Det juridiske fakultet i Bergen er per i dag ikke i gang med noe videre sparingstiltak. De siste innsparingstiltakene ble foretatt i 2009 hvor man kuttet eksamens-tiden fra 6 til 4 timer. Fakultetet går allerede på lavbluss – det finnes ikke mer å kutte på. Videre har de heller ingen planer om å kutte i antall studieplasser for på denne måte å øke ressursgrunnlag-

et for den enkelte student. Per i dag har Bergen om lag 2000 studenter, og løsningen på ressursproblemet er å tilføre flere lærerstillinger fremfor å kutte ned antall studieplasser.

– Vi ønsker ikke å kutte i antall studieplasser. I samfunnet er det behov for jurister, og det er derfor ikke forsvarlig å kutte i utdanningsomfanget. Dette bekreftes også av en rapport utarbeidet av NIFU-STEP, som viser at det i fremtiden kan bli et betydelig underskudd på jurister i offentlig sektor. Når 97 % av ferdige kandidater er i arbeid innen 6 måneder etter avlagt eksam-

en er det vel ikke juristene som bidrar til arbeidsløshet blant akademikere, sier Strandbakken.

Jussutdannelsen er billig

– Hovedproblemet er at juristutdannelsen tradisjonelt er ansett som billig. Det kreves i utgangspunktet mindre ressurser til å utdanne en jurist, sammenlignet med de ressurstunge studiene som bl.a. medisin, sier Strandbakken. Universitetene har generelt dårlig økonomi, og budsjett-historisk har man overført penger til andre studietilbud fordi man i den tradisjonelle juristutdanningen ikke har

FORENEDE TRANSLATØRER A/S

Translatørbekreftede oversettelser til og fra engelsk, fransk og tysk av juridisk, kommersielt, teknisk og annet fagstoff. Vi besørger også oversettelser mellom ovennevnte språk og de fleste andre utbredte språk ved kompetente translatørforbindelser i utlandet.

Statsautoriserte translatører:

PHILIP SHEPHARD
MITI
ENGELSK

ROBERT LOVERING
MITI
ENGELSK

BETTY J. GJESSING
MITI
ENGELSK

GUNHILD BAIER NILSEN
MSTF
TYSK

Sentralbord 23 35 68 35

Kongensgt. 15 – 0153 Oslo

Telefax 22 42 26 57

Email: post@forenede.no

www.forenede.no

– Dersom universitetsstyret ikke er i stand til å styrke juridisk fakultet, bør man legge ned juristutdanningen i Bergen, sier dekanus Asbjørn Strandbakken ved Det juridiske fakultet i Bergen.

ansett det som nødvendig med en tett oppfølging av den enkelte student. – I dag er både krav og forventninger til en jurist annerledes, og dette krever økt ressursbruk på den enkelte student. Det bør ikke være forskjell i ressursbruken bak en HF-student eller SV-student contra en jusstudent. Det er noen som må ta grep på universitetene for å snu tendensene. Pengene er der, men jus-

studiet blir likevel underfinansiert, sier Strandbakken.

Øremerkede midler

Strandbakken mener videre at det er mange grep myndighetene kan gjøre for å forhindre denne uheldige tendensen. Blant annet kan det gis øremerkede bevilgninger til juristutdannelsen, og når det kommer til forskningsbevilgningene kan det opprettes egne programmer for jus, i stedet for i dag hvor man har slått sammen jussen med samfunnsvitenskap.

– Jeg er alvorlig bekymret for den manglende satsingen på juristutdanning og juridisk forskning. Dette kan få store skadevirkninger for samfunnet på sikt, hvor vi kan oppleve at vi mangler basiskompetanse i akademien i for eksempel et sentralt fag som skatterett. Forvaltningen av Nordområdene krever en breddeutbygging av forskningskompetansen i havrett, miljøforvaltning og fiskerirett. Jeg synes det er foruroligende at den norske stat kan sitte og se på at man ikke har denne viktige kompetansen i akademien. Staten må ta grep for å sikre den juridiske kompetansen på

sentrale områder. De kan ikke bare sparke ballen over til universitetene. Det er til syvende og sist regjeringen og stortinget som må ta et slikt overordnet ansvar, sier han.

Engasjere

Strandbakken håper at advokatstanden nå kan engasjere seg mer i utdannings- og forskningspolitiske spørsmål. – Vi må prøve å få hele juristprofesjonen til å føle ansvar for utdanningen og forskningen. Advokatene kan være med på å legge press på myndighetene og på universitetsstyrene. Jeg tror mange advokater vil føle et savn om man ikke kan konsultere fagekspertise på universitetene i faglige spørsmål de møter i sin virksomhet. Man bør ikke ta for gitt at den nødvendige kompetansen vil være tilgjengelig i fremtiden om man ikke klarer å snu utviklingen, mener Strandbakken.

Oslo og Tromsø

I Oslo har de allerede satt i gang sparetiltak. I 2009 reduserte de antall studie-plasser på jussen med en tredjedel for å frigjøre midler til å øke kvaliteten på

undervisningen.

I Tromsø er de derimot ikke i gang med noen sparetiltak. Det er fordi universitetet er relativt nytt, og de er fremdeles under oppbygging.

Jeg skal etablere egen advokatvirksomhet. Hvordan går jeg frem?

Drift av advokatvirksomhet
» advokatforeningen.no

Advokatforeningen

Seminar om styrea

Dag Stadheim holder foredrag om styreansvar.

Advokatforeningen holdt forleden kurs i Oslo og temaet var styreansvar. Mange advokater har styreansvar, men er alle klar over hvor omfattende dette ansvaret er? Seminar-et om styreansvar var derfor et praktisk seminar hvor advokat Dag Stadheim gikk igjennom noen utvalgte temaer, innefor styrearbeid og ansvar overfor eierne. Seminaret ga blant annet en oversikt over de regler og hensyn som en advokat

Det juridiske fakultet i Bergen hadde de siste innsparingstiltakene i 2009 hvor man kuttet eksamenstiden fra 6 til 4 timer. Fakultetet går allerede på lavbluss.

nsvar

må og bør vurdere ved utøvelsen av et styreverv. Spørsmålet er blant annet om vi som styremedlem skal gripe inn i den daglige ledelsen og om vi skal ta hensyn til eiernes interesser når de ikke samsvarer med egen overbevisning, hensynet til kreditorene eller samfunnshensyn. Og hva menes med det mytiske begrepet corporate governance? Seminaret fokuserte også på styrets ansvar i forhold til noen utvalgte emner innenfor lovkrav som HMS-internkontrollrutiner, brannvernforskrifter osv.

Eiendomsrett

Seminar 9. og 10. september

STATENS KARTVERK

Statens kartverk arrangerer seminar med eiendomsrettslige temaer. Temaene er valgt ut fra aktuelle problemstillinger vi møter i det daglige arbeidet ved Kartverket og som vi ser kan være av interesse for brukerne.

Temaene i år er seksjonering/reseksjonering, grensegangen mellom festegrunn og servitutter, jordsameie, sletting av rettigheter fra grunnboken, dokumentavgift. Avslutningsvis gis et innblikk i anvendelsesmulighetene av Kartverkets data.

Seminaret er godkjent som etterutdanning for advokater.

Seminaret arrangeres på Sundvolden Hotell. Seminaravgift, kr 1000,-. For fullstendig program og påmelding se: www.statkart.no/seminar

Påmelding innen 15. juni 2010.

Dr. juris Terje Einarsen ble i 2009 oppnevnt som medlem av Utlendingsnemnda (Une) og som varamedlem av Unes stornemnd. Han trakk seg etter kritikk fra Unes direktør Terje Sjeggestad.

UNE-medlem gikk etter **kritikk** for å ha ytret seg

Tekst:
Aina Jonsen Rønning

Dr. juris Terje Einarsen ble i 2009 oppnevnt av departementet som medlem av Utlendingsnemnda (Une) og som varamedlem av Unes stornemnd for en ny fireårsperiode, etter forslag fra de humanitære organisasjoner. Han var i forrige periode fast medlem av stornemnda og var foreslått gjenoppnevnt som fast medlem. De humanitære organisasjoner og departementene/Norges Juristforbund lager hver sin liste med forslag til vanlig nemnd, og eventuelt en særlig liste med forslag til stornemnda. I Stornemnda deltar fire nemndmedlemmer, samt tre nemndledere i den enkelte sak. Einarsen trakk seg fra sine verv etter kritikk fra Unes direktør Terje Sjeggestad.

– Problematisk med en dobbeltrolle som fagmann og stornemndmedlem når denne ikke blir forstått, konkluderer Einarsen i ettertid.

Det var etter et stornemndvedtak om retur av en irakisk asylsøker til Hellas etter

Dublin II-forordningen – som i realiteten gjaldt 1000 personer – som var starten på slutten av Une-engasjementet til Terje Einarsen. Han er lagdommer i permisjon og postdoktor ved Universitetet i Bergen, med lang fartstid innen utlendingsfeltet. Blant annet har han skrevet bøkene ”Retten til vern som flyktning” og ”Utlendingsloven med kommentarer”. Det var slik fagkompetanse de frivillige organisasjonene ønsket inn i stornemnda, som behandler utlendingssaker av prinsipiell og stor samfunnsmessig betydning.

– Jeg har ofte fått henvendelser fra journalister om diverse saker og spørsmål på dette politisk ømtålige området. Dessverre er det nesten ingen på våre universiteter som har fattet en større faglig interesse for utlendingsretten. Som nemndmedlem og medlem av stornemnda har jeg generelt vært forsiktig med å uttale meg offentlig, kanskje for forsiktig enkelte ganger. Jeg har heller ikke uttalt meg til media om noen andre Unevedtak jeg har vært med på.

– Med kunnskap kan det følge en viss opplysningsplikt i forhold til samfunnet, særlig hvis en sak gjelder menneskerettighetene. Da kan det noen ganger være grunn til å synliggjøre en problemstilling eller et hensyn i saken som kanskje ikke i tilstrekkelig grad har vært vurdert, eller som offentligheten uansett kan ha interesse av å kjenne til. Dette har jo også en side mot demokratiet, hvor våre folkevalgte er avhengig av saklig informasjon fra forskjellig hold for holde seg orientert om hvordan de reglene som vedtas virker i praksis, sier Einarsen.

Frittalende

Likevel mente Sjeggestad at Einarsen hadde vært for frittalende i en sak der Une vedtok retur til Hellas uten realitetsbehandling av asylsaken i Norge, i strid med klare råd fra FN høykommissær for flyktninger. Une-direktøren uttalte i et intervju til Klassekampen at Einarsen, i likhet med dr. juris Vigdis Vevstad – som også er oppnevnt som medlem av stornemnda, men

som ikke deltok i Hellas-saken – hadde oppført seg ”ukollegialt og uprofesjonelt” ved å uttale seg om saken i Klassekampen, etter henvendelse fra en journalist. – Journalisten ville vite mer om hvorfor jeg hadde vært uenig med flertallet. Une hadde da lagt ut et referat av vedtaket på sin hjemmeside, men ønsket ikke å offentliggjøre premissene i sin helhet.

Viktig prinsippsak

Dissensen var nokså mangelfullt referert, ifølge Einarsen. Han kan ikke godta at det i denne situasjonen var kritikkverdige å svare på spørsmål fra journalisten. Det ble ikke oppgitt navn på noen av dem som utgjorde flertallet.

Sjeggestad selv var ikke med på avgjørelsen.

– Poenget er at det gjaldt en stor og viktig sak om grunnleggende menneskerettigheter og rettssikkerhet for mange flyktninger. Vedtaket innebærer at Norge skyver ansvar etter flyktningkonvensjonen over på en annen stat – Hellas – som ikke ville eller var i stand til å oppfylle sine folkerettslige forpliktelser.

– Problematisk med en dobbeltrolle som fagmann og stornemnd-medlem når denne ikke blir forstått, konkluderer dr. juris Terje Einarsen som nå har trukket seg. (Foto: Privat)

Spørsmålet er om retur i en slik situasjon er i samsvar med loven og folkeretten. De faktiske forhold i Hellas er grundig dokumentert gjennom en rekke uavhengige rapporter, blant annet av FN, Amnesty International og Europarådets høykommissær for menneskerettigheter. Flere av de rettslige spørsmål i saken er uavklart både i norsk og internasjonal rett, forteller Einarsen. – Sjeggestad tok for øvrig ikke kontakt med verken Vevstad eller meg før han rykket ut i avisen. Man kan vel spørre om Unes direktør bør mene noe som helst i offentligheten om et nemndmedlem som er oppnevnt av departementet, sier Einarsen.

Lojalitet over ytringsfrihet

Einarsen sendte et brev til Justisdepartementet hvor han ba seg fritatt fra sine verv i Une. Der skrev han at det er vanskelig å forholde seg til at saklige og faglig funderte ytr-

inger fra et dissenterende medlem av stornemnda blir oppfattet som sterkt kritikkverdigg. Departementet beklaget Einarsens avgjørelse, men ga samtykke til fritak.

– Som tilfellet med Vigdis Vevstad viser, gjelder lojaliteten til Une-systemet ifølge direktøren også når man ikke har vært med på en avgjørelse, og over ytringsfriheten. Man burde heller erkjenne at en så firkantet ”regel” ikke er egnet til å løse alle dilemma som kan oppstå, særlig ikke for nemndmedlemmer med selvstendig fagkompetanse. I mitt tilfelle hadde problemet trolig ikke engang oppstått dersom Une hadde gjort hele vedtaket offentlig tilgjengelig, da kunne hvem som helst lest og referert direkte fra vedtaket, inklusive dissensen, sier Einarsen som ikke synes vanlige nemndmøter har vært problematiske.

– I stornemnda har det stått mer på spill, avslutter han..

Organisasjonene bekymrer seg

Flere organisasjoner er nå så bekymret over situasjonen ved UNE at de har sendt brev til Knut Storberget for å få avklart forhold knyttet til nemndmedlemmers ytringsfrihet.

Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), Den norske Helsingforskomité og Amnesty International Norge skriver i brevet at de med uro har fulgt den siste tids diskusjon mellom enkeltmedlemmer av Utlendingsnemndas stornemnd og Utlendingsnemndas (UNE) direktør Terje Sjeggestad.

”Som kjent ble både Einarsen og Vevstad oppnevnt etter forslag fra humanitære organisasjoner, deriblant NOAS og Amnesty International Norge. En viktig grunn til å ha en sammensatt nemnd, med deltakere foreslått av humanitære organisasjoner, er nettopp å bidra til å styrke rettssikkerheten. Den flyktningrettslige ekspertisen som personer som Vevstad og Einarsen bidrar med, er viktig for å sikre rettssikkerheten i nemndas behandling”, heter det i brevet.

Uakseptabelt

Organisasjonene er særlig bekymret for nemndmedlemmenes rett til å ytre seg, og skriver at ”å forby offentlige uttalelser om slike prinsipielle sider ved en beslutning vil etter vår oppfatning være en uakseptabel begrensning av ytringsfriheten. (...) Nemndmedlemmer undertegner en taushetserklæring som setter skranker når det gjelder uttalelser som kan krenke personvernet og privatlivets fred. Men dette kan etter vårt syn ikke hjemle forbud mot å uttale seg på en prinsipiell måte om vedtak nemnda har fattet, for eksempel om en i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til flyktning- og/eller menneskerettslige regler eller til synspunkter fra FNs høykommissær for flyktninger.”

”Forståelse”

Knut Storberget viser i sitt svar til organisasjonene til UNEs egne retningslinjer: ”Etter det jeg forstår, har direktør Sjeggestad kritisert det han mente var en uriktig påstand om at flertallet i en konkret sak i stornemnda ikke skal ha lagt vekt på anbefalinger fra FN. Jeg har forståelse for ønsket om en slik påpekning. Når det gjelder nemndmedlemmers adgang til å uttale seg til media i konkrete saker, har UNE gitt egne retningslinjer.

I en kommentar sier Terje Einarsen at brevet fra Storberget virker tamt i spørsmålet om ytringsfrihet. – På den ene side understrekes viktigheten av en vid ytringsfrihet og en bred offentlig debatt om denne type spørsmål, på den annen side er det vist til at det er viktig at debatten er basert på et korrekt grunnlag, og dessuten til noen uklare retningslinjer fra UNE. Einarsen reagerer på at justisministeren slutter seg til en kritikk som er basert på falske premisser, uten selv å undersøke grunnlaget for kritikken. Han viser til at Stortinget i forarbeidene til den nye loven har lagt til grunn at det skal legges vesentlig vekt på UNHCRs anbefalinger, og at det derfor har allmenn interesse om dette blir fulgt opp i UNE som et uavhengig organ selv om politikerne kanskje taler med to tunger.

– UNEs direktør har gjentatte ganger hevdet at det er fremsatt en uriktig påstand. Men heller ikke i brevet fra Storberget er det gitt noen konkret underbygning. Jeg vil derfor oppfordre Storberget til å lese Hellas-vedtaket selv, særlig side 15–26, og jeg vil gi han finnerlønn hvis han kan påvise hvor og med hvilken ordlyd UNHCRs anbefaling er vektet inn i den rettslige vurderingen, sier Einarsen.

På begynnelsen av 90-tallet startet ”The Innocence Project” i USA. Nå er det 58 slike prosjekter rundt omkring i verden, og 252 personer er sluppet ut av fengselet fordi de er bevist uskyldige.

Finner frem til uskyldig dømte

Tekst og foto:

Aina Johnsen Rønning

Nå håper lederen av prosjektet i Wisconsin på en norsk avlegger. Keith A. Findley var nylig på besøk i Oslo for å holde et innlegg på rettssikkerhetsutvalgets møte ”Uskyldig dømt for alltid”. Han brukte dagene i Norge godt, i håp om at Advokatforeningen eller universitetet vil føre prosjektet videre her. I tillegg til USA finnes det Innocence projects i England, New Zealand, Australia og Canada. – Det er ingen grunn til å tro at det er mange færre uskyldige dømte her i Norge, enn hva vi har sett i de andre landene. Selv om etterforskningsmetodene her kan være bedre, bruker man de samme sakkyndigmetodene. Og øyenvitner her i Norge husker sikkert like dårlig som øyevitner i USA, sier Findley.

DNA-bevis ble starten

Prosjektet startet da DNA-teknologien gjorde det mulig å gå tilbake i gamle saker og teste biologiske spor med bedre treffsikkerhet enn da saken i sin tid var oppe. Siden de dømte ofte ikke selv har midler, og siden staten ikke betaler for dette, er det et være eller ikke være å få støtte fra prosjektet. Studenter går gjennom saken på nytt, og tar saken enda en runde i rettssystemet dersom de ser at sporene ikke stemmer med resultatet i dommen. 252 personer er så langt frikjent etter at

prosjektet tok saken deres, 17 av disse satt på dødsdom. I tillegg til at man har funnet 252 personer uskyldig dømt, har man klart å løse saken ved å finne riktig gjerningsmann i 107 av sakene. – Dette er nok bare toppen av isfjellet. Hva med de sakene der man ikke har DNA-spor slik at man kan bevise de dømtes uskyld, sier Findley.

Tre årsaker til feil dom

Disse 252 sakene gir viktige indikasjoner på hva som går galt når en uskyldig blir dømt. Man har sett på alle sakene for å finne fellesnevne, og konklusjonen er at det er tre hovedårsaker til at retten dømmer uskyldige. I 79 % av tilfellene husket øyenvitnene feil, i 60 % av sakene ble det gjort feil av sakkyndige vitner, og i rundt 20 %

av sakene tilstod den mistenkte noe han ikke hadde gjort.

– De falske tilståelsene kommer både fordi enkelte etter hvert tror de faktisk har begått den kriminelle handlingen, og

fordi man ser på en til-

ståelse som det minste av to onder. En av de vi fikk frikjent hadde blitt presset så hardt av politiet under avhørene at han trodde det handlet om dødsstraff eller livsvarig fengsel. Tilstod han ikke,

ville han bli dømt til døden, fortalte avhørslederen, sier Findley.

Endrer syn på dødsstraff

The Innocence Project har fått stor betydning i USA, og synet på dødsstraff har endret seg i flere stater fordi borgerne ser at det er en reell fare for at uskyldige blir dømt. Dessuten ser man nå på hvordan identifiseringen av mistenkte skal skje på en minst mulig forvirrende måte. Blant annet bør ikke offeret få velge mellom flere mistenkte ved identifiseringen, for da velger de ofte de som ser mest ”forbrytersk” ut. Polititjenestemannen bør minne offeret om at den mistenkte muligens ikke finnes blant utvalget, og heller ikke politimannen skal vite hvem som er den hovedmistenkte, slik at han ikke gir offeret ledende spørsmål.

– Den viktigste reformen i amerikansk rettsvesen er imidlertid elektronisk opptak av avhørene. Siden hele avhøret nå tas opp på bånd, er politiet mer forsiktige og presser ikke de mistenkte så hardt, sier Findley.

Teknologisk utvikling

Nå jobber prosjektet også med andre bevis enn DNA. Der teknologien har utviklet seg slik at man i dag kan få bedre svar enn man fikk tidligere, har man en mulighet til å bevise at uskyldige er dømt. Det er imidlertid en lang prosess å gå, og det er ikke alltid man klarer å gjenåpne sakene selv om nye bevis taler for det. Dersom man får frikjent noen, er det heller ikke sikkert at de som er uskyldig dømt får noen

” Den viktigste reformen i amerikansk rettsvesen er imidlertid elektronisk opptak av avhørene.

Keith A. Findley

– Det er mye dårlig forsvarerarbeid i USA, fordi det er dårlig betalt og fordi enkelte dommere oppnevner forsvarere som ikke lager mye bry. Det sa professor Keith A. Findley, leder av Innocence prosjektet i Wisconsin i USA.

6. - 9.
september
2010

Nye krav til oppgjørskompetanse
- har dine medarbeidere riktige kvalifikasjoner for å møte kravene?

Kurs med eksamen for medhjelper oppgjør!

6. - 9. september 2010, Vika Atrium i Oslo

Fra 1. januar 2011 er det ikke lenger adgang for sekretærer og andre som hjelper advokaten med praktiske gjøremål i forbindelse med oppgjør av eiendomshandler å utføre dette, med mindre man har bestått særskilt eksamen som gir medhjelperkompetanse i oppgjør.

Benytt anledningen til å ta siste kurs som arrangeres av NEF før reglene trer i kraft!

Til informasjon arrangeres tilsvarende kurs for *Medhjelper i eiendomsmegling* i Oslo 7. - 11. juni 2010.

Se www.nef.no/, Utdanning/Kurs, for informasjon og påmelding

Norges Eiendomsmeglerforbund, Hansteens gate 2, 0253 Oslo
Tlf 22 54 20 80, Fax 22 55 31 06, E-post firmapost@nef.no

kompensasjon for årene i fengsel. Bare halvparten av statene har kompensasjonsordninger, og det varierer sterkt hvor mye disse betaler ut i erstatning. De 252 uskyldig dømte i prosjektet har til sammen sonet 3196 år i fengsel. 70 % av de 252 er minoriteter. – Det er mye rasisme i det amerikanske rettssystemet. I narkotikasaker vet vi at det er omtrent like mange hvite som sorte som bruker og selger videre narkotika. Ikke bare blir de sorte oftere tiltalt enn de hvite, de får vesentlig lengre straffer, sier Findley.

Staten burde betale

Arild Humlen, lederen for rettssikkerhetsutvalget lar seg engasjere og imponere av det arbeidet som gjøres i prosjektet. Han mener at heller ikke det norske systemet er feilfritt.

– Når man finner nye teknologiske metoder burde staten tilby og betale for å få tatt opp igjen gamle saker. Rettssikkerhet bør finne sted også etter dom. Ofte vet ikke de dømte om at det er kommet ny teknologi som kan gi nye svar på gamle spørsmål, sier Arild Humlen.

I USA er det private givere, egne fond og universitetene som bidrar økonomisk til The Innocence Project. Fengslene og staten kan også gå inn med midler dersom prosjektet kan gjøre oppgaver man ellers måtte betale for, som "legal aid". Det er stor søkning fra studenter som vil være med i prosjektet, og universitetene lærer av erfaringene og ser at de må utdanne forsvarsadvokater på en bedre måte.

– Det er mye dårlig forsvarerarbeid i USA, fordi det er dårlig betalt og fordi enkelte dommere oppnevner forsvarere som ikke lager mye bry. Forsvarerne generelt har lite erfaring med vitenskapelig metode, og dette er det mer fokus på ved de juridiske fakultetene. Mange av metodene man tidligere trodde på, som tannbitt og fingeravtrykk, har man nå gått helt bort fra, sier Findley.

Samarbeid Advokatforeningen og JussBuss?

Arild Humlen mener det bare er Advokatforeningen som i samarbeid med for eksempel jussbuss kan videreføre prosjektet i Norge. Behovet er definitivt til stede, mener han.

– I dag har ikke uskyldig dømte et tilbud, og har ingen steder å gå dersom de ønsker å jobbe mot en gjenåpning av saken sin. De er avhengig av at frivillige hjelper dem, og de er avhengig av at gjenopptakelseskommisjonen ønsker å ta opp saken. Sakkyndige har veldig stor makt i retten, og dersom det finnes tekniske bevis er påvirkningen på juryen stor. Da er det veldig viktig at det finnes verktøy til å rette opp dommer som er basert på feilaktige bevis eller foreldede metoder, sier Humlen som allerede har et prosjekt å følge opp, nemlig aksjons- og prosedyregruppen.

– Da har du vist dem modellen, så nå er det bare å ta det videre, oppfordrer Findley.

Humaniora i rettssa

Ved Universitetet i Bergen pågår for tiden forskningsprosjektet "Justismordets dramaturgi", finansiert av Norges Forskningsråd, under ledelse av professor i litteraturvitenskap dr.philos Arild Linneberg.

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Dr. Johan Dragvoll og dr. Bjørn Ekeland er heltidsansatte forskere på prosjektet, som i tillegg har en utvida internasjonal forskergruppe av jurister, filosofer og litteraturvitere.

Forskningsprosjektet tar for seg konstruksjonen av falske fortellinger i retten eller "en studie i justismordets natur i følgende mening: hva er det som leder eller kan lede til justismord?" som forskerne selv betegner det.

Undersøkelsen er tverrfaglig og ser på hvordan bevis kjeder bygges opp til en fortelling om: hvem gjorde hva, hvor, når, hvordan og hvorfor?

"Fortellinger er grunnleggende i retten, og fortellingene utfolder en dramaturgi som iscenesetter hendelsen. Det er mange aktører i rettsprosesser, som når det er tale om justismord til sammen konstruerer den falske, fiktive fortellinga som munner ut i domsavgjørelsen" beskriver forskerne.

Alternativt syn på gamle saker

Prosjektet sikter mot å klargjøre grunnlagsproblemer knyttet til rettens måter å fortolke og tyde tegn for å avdekke feilkildene. Et overordnet siktemål er dermed å bidra til økt rettssikkerhet. Prosjektet springer ut av arbeidet til "The Bergen School of Literature and Law studies" med fokus på rettslige konflikter i litteraturen, men også med det dobbelte siktet: litteraturens og teatrali-

tetens betydning i retten: betydningen av narrativitet, retorikk, iscenesettelse og ikke minst fortolkning av usikre tegnkjeder som grunnlag for å felle dommer. Når det dreier seg om justismord; er de fortellingene som konstrueres og danner grunnlag for domfellelse; falske, det vil si fiktive, det vil si oppdiktede, litterære.

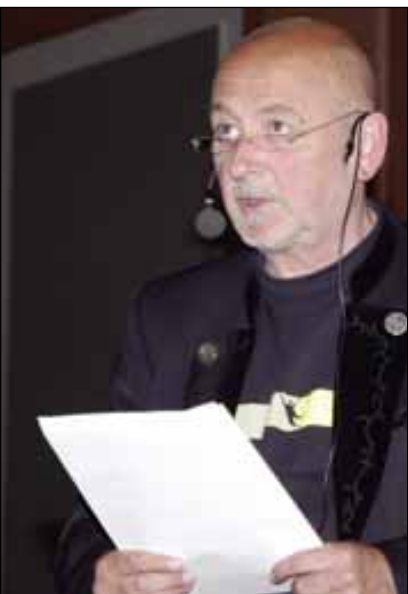
Det konkrete materialet for undersøkelsen, er justismord fra norsk historie som Hetle- og Liland-saken, samt uavklarte saker som Torgersen-saken og Treholtsaken og flere saker av nyere dato.

” Det har vært sparsomt med forskning på justismord i Norge

Professor Arild Linneberg

Professor Arild Linneberg, som leder prosjektet, var bedt om å holde innlegg ved rettssikkerhetsutvalgets møte "Uskyldig dømt".

– USA har hatt litterature & law-studier siden 1960, og studiet finnes nå på de fleste amerikanske universiteter. Det har vært sparsomt med forskning på justismord i Norge, og ved norske juridiske fakulteter er det lite interesse for temaet, sa Linneberg. Prosjektet, som varer ut 2012,

– Tre bevis som ikke holder, vil ikke til sammen gi beviser som er hevet over all tvil, sa professor i litteraturvitenskap dr.philos Arild Linneberg, leder av forskningsprosjektet "Justismordets dramaturgi".

og som er utviklet siden 1997, har allerede rukket å finne frem til norske justismords felles kjennetegn. Sikre sakkyndige, sikre vitner og et klart motiv går igjen her.

– Små detaljer kan få enorme konsekvenser om det feiltolkes. Fordi de virker så sikre skaper det kausalitet. Se på Torgersensaken, her er det eneste sikre at den er usikker, og uten særlig tvil vil jeg si at den er tvilsom. 270 forskere har stilt seg tvilende til bevisene. Gjenopptakelseskommisjonen resonnerer derimot slik at selv om det er usikkerhet ved bevisene gir bevisene til sammen sikkerhet for skyld, men mange usikre bevis gir bare mer usikkerhet. Tre ting som ikke holder vil ikke til sammen gi beviser som er hevet over all tvil, sa Linneberg på seminaret.

Påtalemyndigheten uteble

Påtalemyndighetene takket nei da de ble spurt om å delta i paneldebatt om justismord. De var redde for at dette ville bli en "Torgersendebatt".

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Torgersenssaken er fremdeles et sårt punkt, og mange ser rødt når Ståle Eskeland blafrer med papirene sine. Seminaret "uskyldig dømt" handlet imidlertid i liten grad om konkrete mulige justismord, men mer om hvilke faremomenter det er i dagens rettssystem. Politiet var representert i panelet med politioverbetjent Asbjørn Rachlew som har skrevet doktorgrad om hva som går galt i politiets etterforskning når justismord finner sted.

Underliggende årsaker

– Det er underliggende årsaker som tunnelsyn hos etterforskerne. Menneskelige forenklingsstrategier som vi trenger i vår sosiale hverdag, som ulike bekreftelsesmetoder, kan slå uheldig ut i en etterforskning. Politiet har en tendens til å bortforklare motstridende

beviser, og sakkyndige lar seg manipulere. I 2006 gjorde Dror, Peron, & Charlton en test der fem internasjonalt kjente fingeravtrykk eksperter ble kognitivt påvirket til å tro de uttalte seg om FBI's feilaktige vurdering av Brandon Mayfield som sto bak Madrid-bombene. Tre av de fem ble på bakgrunn av denne feilaktige bakgrunnsinformasjonen påvirket til å si at fingeravtrykkene ikke var identiske, selv om avtrykkene var fra reelle saker som de tidligere hadde uttalt seg om var identiske, sa Rachlew.

Sakkyndigheten må styrkes

– Når bevisene svikter støtter påtalemyndighetene seg på Høyesteretts uttalelse om at man må se på bevisene i en helhet. Som uttalelsen om at selv om et DNA-bevis utelukket Fritz Moen som drapsmann, så er ikke det så viktig på grunn av helhetsvurderingen. Jeg mener man må styrke hele feltet rundt

– Det er underliggende årsaker som tunnelsyn hos etterforskerne. Menneskelige forenklingsstrategier som vi trenger i vår sosiale hverdag, kan slå uheldig ut i en etterforskning. Det sa politioverbetjent Asbjørn Rachlew som har skrevet doktorgrad om hva som går galt i politiets etterforskning når justismord finner sted.

sakkyndighet som for domstolene er så viktig. Når man prøver å gjenåpne en sak samler makten seg for å beskytte sine konklusjoner. I de 8 årene som har gått siden dommen i Orderudsaken har vi jobbet for å få gjenåpnet saken, men vi møter stadig unødige hindringer fra politi og påtalemyndighet. Vi må bl.a. sette vår lit til at kommisjonen er villig til å bruke 400.000,- på å innhente referanseprøver for å sikre nye konklusjoner om barnålsbeviset. Det er belastende å bære det ansvaret det er å be om gjenåpning, sa Frode Sulland.

Lyddopptak nødvendig

– Det er en skandale at vi ikke har innført lyddopptak i norske rettssaler, og man bør endre på reglene slik at domfelte får ubegrenset tilgang til dokumenter og bevis også etter at saken er ferdig. Fakultetet går nå gjennom studieordningen, og vi ser at det er trangt om plassen, men et masterpåbygg som også etterforskere og andre kan ta håper vi på å få til, sa professor Hans-Petter Graver.

Kompetansesenter

– Rettsmedisinsk kommisjon gjør en god jobb på sine områder, men man burde ha en slik kommisjon også på andre områder og miljøet i rettssystemet, for eksempel et kompetansesenter for rettspsykologi, sa professor Ulf Stridbeck.

Professor Mads Andenæs mener rettsutviklingen nå går så raskt at universitetet kan bli hengende etter. Dyktige advokater får domstolene med seg og skaper ny praksis uten støtte i juridisk forskning.

– Forskningen er **for sent ute**

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Andenæs trekker frem høyesteretts plenumsdom om begrunnelseskravet for lagmannsrettens ankenektelse som eksempel på at dyktige advokater har fått høyesterett med på å følge FN's menneskerettskomite på en måte som ikke er reflektert i lærebøker eller forskning.

– Juridisk forskning bør ligge i forkant av rettsutviklingen. Ikke minst internasjonaliseringen og europeiseringen av norsk rett er spennende områder for forskningen, og områder hvor den har en viktig rolle i å bistå rettslivet. For mye av forskning og lærebøker går ut på å bortforklare og marginalisere de nye kravene til norsk rett. Forskningen svikter da den oppgaven den har i å forberede og tilrettelegge rettsutviklingen. For ofte overlates advokater og dommere til selv å arbeide inn de internasjonale rettskildene på praktisk viktige rettsområder. Dette gjelder både offentligrettslige og privatrettslige fag som nå må skrives om. Domstoler og lovgiver må i dag ofte treffe sine valg uten den oversikt

og innsikt god forskning kan bidra med, sier Mads Andenæs.

Andenæs begynte sin karriere som byråsjef for Juridisk Kontor i Handelsdepartementet og avdelingsdirektør i Finansdepartementets Økonomiavdeling. Han sier at universitetsjurister må utvikle sin europeiske og internasjonale kompetanse, og sin uavhengighet, om de skal fylle sine samfunnsoppgaver, f.eks i lovutredningsarbeid. – For mye av det vi gjør i dag er bare billig outsourcing som det heter på godt norsk, hvor en professor er god å ha, gjør som fortalt, koster mindre enn en rådgiver i departementet, men egentlig ikke legger til mye av verdi utover det, sier Andenæs.

Større innsats

– Folkeretts- og EU-rettsmiljøet på fakultetet er opptatt av at det må gjøres en større innsats på nesten alle de andre fagområdene for å trekke konsekvensene av de nye rettskildene. Dette har fått gjennomslag i de faglige prioriteringene som fakultetet og universitetet har vedtatt. Så målene er ikke akkurat omstridte. Men det høye ambisjonsnivået

som er satt, krever mye når man i neste runde skal gjennomføre målene. Og internasjonaliseringen av jussen som undervisningsfag er bare den ene siden. Den andre siden er at norske juridiske forskere ikke bare skal sitte der og gjennomføre internasjonale rettskilder. Flere og flere av kollegene hevder seg som forskere på internasjonalt nivå med artikler i internasjonale tidskrifter og bøker på internasjonale forlag. Det gjelder særlig på folkerettsområdet og flere av kollegene på min nye arbeidsplass, Institutt for privatrett, har fått anerkjennelse for sin forskning i EU-rettslige emner og europeisk privatrett. Men dette fordrer stor innsats og er krevende på mange måter. For de mange Norgesmestrene i de forskjellige fag så er oppfordringen ikke alltid like sterk til å begi seg ut i fremmed land hvor man tar fått uten særlige fordeler. Det er heller ikke gitt at man tar gull i alle øvelser.

Bok om selskapsrett

Få akademikere kan så mye EU-rett som Andenæs, som akkurat har kommet ut med en bok om sammenliknende selskapsrett i EU på et engelsk forlag (Cambridge University Press, under oversettelse til flere språk inkludert kinesisk) og en bok om prinsipper i europeisk privatrett. Den har kommet ut på tysk og italiensk, men ikke på norsk. I alle fall ikke med det første. Nå står Andenæs's og alle de andre professorenes publikasjoner på Det juridiske fakultets nettsider, og det er imponerende mange og varierte

artikler og bøker som skrives på Det juridiske fakultet, men de er ujevnt fordelt. Andenæs skriver nå på en

artikkel om forholdsmessighet i WTO-retten, og en annen om den nasjonale skjønnsmarginen etter EMK. – Det er færre og færre saker som kan avgjøres utfra ren

” Det er færre og færre saker som kan avgjøres utfra ren norsk, intern rett.

Mads Andenæs

– Universitetsjurister må bruke mindre tid på å bortforklare og marginalisere kravene til norsk rett som følger av internasjonalisering og europeisering. Vi må bidra med en kritisk analyse, også til det overnasjonale, og 'forsvar' for den norske retten kan være helt legitimt, men ikke slik at advokater og dommere overlates til selv å arbeide inn de internasjonale rettskildene på praktisk viktige rettsområder, sier professor Mads Andenæs.

norsk, intern rett. Menneskerettigheter og EU-direktiver kommer inn i tolkningen av norsk rett, og det gjelder selv om lovens løsning tilsynelatende er klar. Nasjonal rett tilpasser seg og internasjonal rett spiser seg inn på stadig nye områder. Det illustreres lett ved å ta et tilfeldig utvalg lovproposisjoner eller høyesterettsdommer. Også der en sak skal avgjøres etter rent intern norsk rett, f.eks i forvaltningsretten, vil EU-rett og menneskerettighetene spille inn, f.eks fordi man ikke vil la partenes rettighetsvern avgjøres av jurisdiksjonelle grenser som ofte vil virke tilfeldige for partene. Det ikke lett å forklare hvorfor individer skal ha dårligere vern for sine rettigheter der de ikke kan

påberope seg europeiske eller internasjonale rettskilder.

Mer internasjonalisert

– Det har kanskje alltid vært slik at dommere og advokater har vært opptatt av forskjellen mellom den jussen de praktiserer og den som finnes i lærebøkene. Men dette spennet er nå særlig stort på kjerneområder som myndighetsmisbrukslæren i forvaltningsretten hvor grunnbegrepene passer dårlig som beskrivelse av det domstolene gjør i sin kontroll med forvaltningen. På andre områder, som selskapsretten, er oppgaven like mye å bringe EU-rettskildene inn i norsk rettsanvendelse. Fri bevegelse og de mange direktivene på området kan være nyttige

redskaper for praksis.

Siden norsk rett blir stadig mer internasjonalisert, anbefaler Andenæs sine studenter å ta fag i andre EU-land som de nå lett kan gjøre med de forskjellige utvekslingsordningene som er et helt fantastisk tilbud til studentene. Man kan til og med gjerne studere EU-rett i et annet land etter at man har tatt samme faget i Norge for å se forskjellen i rettstradisjon. Andenæs sier han ville benyttet seg disse mulighetene selv hadde han vært student i dag. Han tok istedet doktorgraden i utlandet, en fra Cambridge og for godt måls skyld en til fra Oxford. Deretter ble han universitetslektor ved King's College, University of London, og fortsatte som pro-

fessor og var direktør ved King's Centre of European Law og British Institute of International and Comparative Law. Han har vært redaktør for flere internasjonale tidsskrifter som f.eks International and Comparative Law Quarterly og European Business Law Review. Han beholder forbindelsen med Oxford og Institute of Advanced Legal Studies, University of London, hvor han begge steder i det siste har organisert forskningsseminarer sammen med norske kolleger.

Rettslig status

På spørsmål om betydningen av Lisboa-traktaten for Norge, svarer Andenæs at nå har EUs menneskerettskarakter fått full rettslig status. EU kan nå også slutte seg til EMK, og EMD får da direkte kompetanse i forhold til EU. Lisboa-traktaten endrer på grunnleggende sider ved rettssituasjonen, og det er viktige uavklarte konsekvenser i forhold til EØS, sier Andenæs. Restanseproblemene i EMD tror Andenæs i første rekke et overgangspå problem som vil kreve en kombinasjon av mer ressurser, og nye prosess- og saksbehandlingsregler. – Det skulle ikke overraske noen at det europeiske menneskerettssystemet har møtt stor utfordringer med nye medlemsland som kommer direkte fra diktaturet. EMK og EMDs praksis har innflytelse på vernet for menneskerettene også i land som har en lang vei å gå før de når et akseptabelt europeisk nivå, som f.eks Russland, mener Andenæs. – Vi ser at russiske domstoler på forskjellige nivåer gjør bruk av EMK og EMDs praksis i et stort antall saker, sier Andenæs.

Midtveisundersøkelse om tvisteloven

Justisdepartementet opplyser at evalueringen av tvisteloven skal skje 3 år etter lovens ikrafttredelse. Hovedarbeidet vil skje i 2011–2012, og kunne ut i et høringsnotat med påfølgende lovarbeid.

Det arbeides kontinuerlig i departementet for å få et adekvat grunnlag for evalu-

eringen, skriver informasjonsavdelingen i en epost til Advokatbladet. – Et virkemiddel i så måte er spørreundersøkelser, herunder den ”midtveisundersøkelsen” som har vært foretatt opp mot dommere og advokater nå. Det vil bli vurdert å legge frem noen av resultatene fra denne og øvrig datainnsamling i løpet av somm-

eren – eventuelt til høsten – men dette er det ikke tatt noen formell beslutning på ennå, sier departementet. Departementet vil i forbindelse med evalueringen ha et utstrakt samarbeid med aktørene, herunder Advokatforeningen og Domstoladministrasjonens regelutvalg. Det skal blant annet avholdes et ”innledende

møte” i vår mellom JD og Advokatforeningen. Domstoladministrasjonen vil også nødvendigvis stå sentralt i evalueringsarbeidet. Et slikt utstrakt samarbeid er nødvendig for at grunnlaget for evalueringen skal bli forsvarlig.

Dommer Ingmar Nestor Nilsen måtte ta stilling til en vanskelig tvistesak med uklart faktum da en bruktbilselger og en mulig kunde havnet i en småkravssak.

Småkravssak 2: Bruktbilselger vant frem

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Dommer Ingmar Nestor Nilsen måtte ta stilling til en vanskelig tvistesak med uklart faktum da en bruktbilselger og en mulig kunde havnet i en småkravssak. Tidligere var behandlingen av småkravssaker konsentrert til en gruppe dommerfullmektiger. Siden i høst fordeles sakene til faste dommere og dommerfullmektiger i alle avdelinger. – Jeg synes ikke det er lett å skrive dom i disse sakene. Det ender opp med å bli en del sider, og jeg skriver mye for den tapende part, sier dommer Ingmar Nestor Nilsen. Selv om Nestor Nilsen har flere års erfaring som

dommer, var det ikke lett å ta stilling til faktum i saken som var berammet til tre formiddagstider.

– Det vi trenger nå er å høre partene, sa dommer Ingmar Nestor Nilsen til partene.

Uenighet om faktum

Begge parter var representert med hver sin advokat, noe som gjorde at forhandlingen gikk smidig på tross av at partene var svært uenig i hva som egentlig hadde skjedd da saksøker tok en avstikker fra bensinstasjonen der han fylte bensin, og til bruktbilhandleren på hjørnet. Partene er enige i at saksøker ba om verddivurdering på bilen, men ble det egentlig inngått en muntlig avtale om å selge bilen?

– For meg som har jobbet med salg i 20 år var det selv-

sagt at en kontrakt om salg av bilen skulle vært skrevet, sa saksøker i retten.

– Tror du ikke en vanlig forbruker forventer at det undertegnes en skriftlig avtale når salgsum og tid for levering er avklart, før man anser en avtale for å være inngått? spurte saksøkers prosessfullmektig Morten Eckbo Brinker bruktbilselgeren. – Det hender rett som det er at vi avtaler muntlig på denne måten. Vi stoler på kundene våre, og det er utrolig hvor pålitelig folk er, svarte bruktbilselgeren.

Hvem sa hva og når?

At saksøker ville beholde bilen over ferien kompliserte småkravssaken ytterligere, for hva ble egentlig sagt på telefon og når? Mens bruktbilselgeren hadde notert seg

både tidspunkt for når bilen ble avlevert, og detaljer rundt telefonsamtalene, led saksøker av dårlig langtidshukommelse. Han husket bare at han alltid avviste at det forelå en avtale om salg de gangene han var i kontakt med bruktbilselger.

– Jeg sa til kollegene mine at siden bruktbilselgeren maste slik, så var nok det av god grunn. Han hadde nok en kjøper i bakhånd, og virket etter hvert desperat, sa saksøker i retten. Bruktbilselgeren hadde imidlertid latt en av telefonsamtalene med saksøker gått videre – på høyttaler – etter at saksøker trodde samtalen var avsluttet. Dermed hadde bruktbilselgerne hørt hva saksøker sa til sine kolleger. – Når vi hører han si til kollegene sine at vi nok hadde

fått en kunde på bilen siden vi virket så ivrige, og at han heller ville selge bilen privat på Finn.no for å få tak i denne kunden, ble dette en prinsippsak. Derfor står vi her i dag, selv om jeg ellers synes dette er sløsing med ressurser, sa bruktbilselgeren.

Forlik

Bilen ble solgt på Finn.no privat for 180.000,-. Dette er 25.000 høyere enn tilbudet fra bruktbilselgeren, og nesten 20.000,- mindre enn hva bruktbilselgeren som profesjonell part ville prøve å selge bilen for.

– Det er kanskje ikke alle som vil oppfatte en ren bruktbilhandler som profesjonell, men han har utgifter knyttet til blant annet garantier, sa bruktbilselgerens advokat Johan Haga lakonisk. 25.000,- ble sluttsummen som saksøker måtte betale bruktbilselgeren etter at saken ble forlikt. Det satt imidlertid langt inne for saksøker å akseptere et såpass høyt forlik. Dommer Nestor Nilsen ga helt klart uttrykk for prosessrisikoen i saken, og saksøker måtte to ganger ut på gangen med sin prosessfullmektig. Det lå i kortene at dersom det ikke kom til noe forlik, ville summen som saksøker måtte betale være mer i størrelsesorden av det forliksrådet dømte han til i februar – rundt 50.000,-. Siden bruktbilselgeren var mer opptatt av det prinsipielle og mindre opptatt av summens størrelse, burde begge parter være fornøyde med utfallet. De kunne i alle fall være enige i at de var mer fornøyde denne gangen enn etter besøket i forliksrådet i februar.

Hyggeligere i retten

– Det er hyggeligere her enn i forliksrådet. Her forholder man seg mer til fakta. Det er mer ordentlig og profesjonelt,

Dommer Ingmar Nestor Nilsen (t.v.) og advokat Johan Haga møttes i forlikssak om et bruktbilsalg. Forlik i småkravssaker er de fornøyd med.

sa saksøker etter at forliket var klart. Forliksrådet brukte mye kortere tid på saken og fremstillingen av faktum ble for snau, la advokat Haga til. – Det er mer formelt her, men ellers synes jeg uansett ikke det er noe stas å være med på noe sånt noe, sa bruktbilselgeren før han forlot Oslo tingrett.

Også dommer Nestor Nilsen sa seg fornøyd med utfallet. – Vi får få forlik i disse småkravssakene, fordi saken ofte har gått for langt og det er en del saksomkostninger knyttet til den. Vi har hatt en økning av antall småkrav ut over det budsjetterte, antakelig fordi fraværdommene i Oslo forliksråd kommer hit. Tidligere kunne forliksrådet ta opp igjen sakene, men det kan de ikke nå etter den nye tvisteloven. Det er en svakhet med loven, særlig her i Oslo der folk flytter og brev blir borte – inntil saken havner i domstolen, sa Nestor Nilsen.

Oslo Tingrett:

Saker etter småkravssak	2008	2009	Endringer i prosent
Innkomne	231	346	+ 50
Prosent av alle innkomne	11	13	+ 2
Avgjorte	166	316	+ 90

Saker etter småkravssak	1. mai 2009	1. mai 2010	Endringer i prosent
Innkomne	119	129	+ 8,4
Prosent av alle innkomne		14	

Tingretten ser at andelen småkrav av det totale saker inn holder seg ganske stabilt, med en svak økning fra i fjor til i år. Fra til i fjor høst var det avdeling 10 som behandlet småkravssakene. Nå fordeles sakene til 2-3 faste dommere/dommerfullmektiger på hver avdeling.

Konkreta

Fordringshåndtering for bostyrere og panthavere i konkurser

www.konkreta.no

Tlf: +47 941 82 983

Den nye tvisteloven har fungert i mer enn to år, og det er på tide å evaluere lovendringen. Ble det enklere og rimeligere for vanlige folk å ta sivile tvister til retten?

Enklere gjennomføring av sivile tvister?

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Mer strukturert og raskere saksbehandling, men mye kan forbedres svarer advokatene vi har snakket med.

Kristin Fagerheim Hammervik

– Tror mange med meg var kritiske til planmøtet da lovendringen kom. Det virket både litt kunstig, unødvendig, vanskelig å se at det skulle kunne drive prosessen fremover. Flere hadde erfaring for at det var kontakt i forkant mellom både partene og domstolen under saksforberedelsen og at planer ble lagt, og flere beskrev at de i utgangspunktet hadde hatt mer tro på den mer uformelle varianten.

– Når dette har virket over en viss tid tror jeg de fleste er enige i at planmøte etter den nye tvisteloven i aller høyeste grad er veldig positivt. For det første fordi planmøtet bidrar til at det på et tidlig tidspunkt etableres en god dialog mellom domstol og advokater. Det er mer ryddig

og mer strukturert enn de uformelle planmøtene man fra tid til annen hadde før. Tror både advokatene og domstolene i fellesskap nå føler et større eierskap til fremdriftsplan – dette virker positivt for hele prosessen. – Noen domstoler dropper planmøte i barnefordelingsaker. Jeg tror at de fleste som driver i dette saksfeltet mener at ordningen med (telefoniske) planmøter bør gjennomføres også i disse sakene. I planmøtet kan det konkretiseres hvordan man innenfor de oppsatte rammer tenker å legge opp det saksforberedende møtet. I dette møtet kan videre saken berammes, valg av sakkyndig drøftes og eventuelle andre forhold avklares mellom dommer og prosessfullmektiger. Dette vil igjen gjøre det enklere for advokaten på en god måte å forberede sin klient på det saksforberedende møtet og hva som er forventet av den enkelte. – Planmøtet er en nyskapning jeg håper har kommet for å bli. Erfaringene var tidligere at man litt for ofte mottok eller fant det på sin plass å sende prosesskrift kvelden før hovedforhandling. En skikkelig uskikk! Selv om man selv sagt risikerte avskjæring, bidro slikt til stress og til ustruktur på hovedforhandlingen. To ukers fristen for

avsluttet saksforberedelse i §9-10 er en god regel som bidrar til å skape bedre forutberegnelighet.

Brynjar Østgård

– Sluttinnlegg er noe tull og en skrivebordregel funnet opp av dommere som har sittet for lenge i stolen. Det at advokaten skal legge fram en omkostningsoppgave ved hovedforhandlingens avslutning likeså. Det er til tider meget stressende og krever mye konsentrasjon å føre en rettssak. Det siste en advokat har tid til å tenke på da, er å stille opp omkostningsoppgaver.

Kjell Brygfjeld

– Jeg merker egentlig liten forskjell i forhold til tidligere. Kanskje er tiden mellom stevning og dom kortere enn før, men det kan kanskje ha sammenheng med at rettsmeklingsordningen fungerer så bra at mange av tvistene legges døde på den måten. Jeg er litt skuffet over i hvor liten grad saksforberedende dommer bruker de nye verkøytene som ligger i tvisteloven til å styre saksforbe-

redelsen, spisse tvistepunktene og til å tilrettelegge saksforholdet for en effektiv behandling av saken.

– Planleggingsmøtet har i stor grad utviklet seg til en rituelt preget formalitet som riktignok styrer deler av vår saksforberedelse, men som ut over det hatt liten praktisk betydning for de materielle sider av saken. Prinsippet om at dommeren skal kjenne saken og presentere saksforholdet ved innledningen av hovedforhandlingen fungerer dårlig i praksis. Prosessfullmektigene må fortsatt være forberedt på å gjennomføre innledningsforedrag i samme format som tidligere. Dette skulle jo egentlig være en av de store nyvinningene med tvisteloven. Ordningen med sluttinnlegg er kanskje det jeg er mest fornøyd med. Den bidrar til at partene tett opp mot hovedforhandlingen må tenke seg litt nøyer om hva man egentlig vil prosedere på, noe som bidrar til å spisse saken.

Småkravsak 2: Dårlig håndverkerarbeid

Ekteparet er oppgitt etter å ha kjempet i månedsvis for å få håndverkerne til å ferdigstille badet deres.

Tekst:

Aina Johnsen Rønning

En elektriker ble dømt i forliksrådet til å betale ekteparet 270.000, men brøt forliksavtalen og tok saken til retten. Småkravprosesser handler ofte om baderom, og dette ekteparet hadde vært ekstra uheldig. En av håndverkerne flyttet tilbake til Polen uten å ha gjort ferdig badet, og en annen ble i forliksrådet dømt til å fullføre jobben. På tross av en rekke runder med håndverkerne, er varmekablene fremdeles i ustand. – I ettertid påstår han at det var en forutsetning i avtalen hva som var årsaken til pro-

blemene med varmekablene, men det bestrider vi. Etter rettens oppfordring har jeg tatt ut en del tidligere dommer i tilsvarende saker, og ikke bare dommer som taler til vår fordel, sa advokat Geir Hungnes under rettssaken. – Ja, det er en sjelden vare, svarte dommerfullmektig Mari Kimsås ironisk. Nå gikk det imidlertid slik at saksøker selv ikke møtte i retten, og saken ble dermed avvist etter at man hadde gjort iherdige forsøk på å ringe elektrikeren. Dermed får ekteparet forhåpentligvis varme i gulvet igjen. – Vi har nesten gitt opp. Dette har vært et mareritt, og er god

nok grunn til å leie leilighet istedenfor å eie. Heldigvis har vi en innboforsikring som dekker 80 % av advokatkostnadene våre, sa ekteparet oppgitt etter at de igjen hadde vunnet frem i systemet. – Det er ikke så uvanlig at den ene parten ikke møter, men det er uvanlig at saksøker ikke møter opp, sa dommerfullmektig Mari Kimsås. For Geir Hungnes ble det en kort dag i retten, og salær-oppgaven ble kuttet med to og en halv time hovedforhandling. Ekteparet håper de får tilbake både utgiftene til advokat og utgiftene de har hatt med dette ulykksalige baderommet.

Mari Kimsås minner om at denne gjengivelsen bare er den ene partens versjon av saken, og at det ikke har vært noen kontradiksjon, siden saksøker ikke møtte. – Det som ble behandlet i rettsmøtet, var bare sakskostnadsspørsmålet, og ikke sakens realitet, siden saken skal avvises, når saksøker ikke har lovlig fravær. Retten avventer tilbakemelding fra saksøker vedr kostnadsoppgaven. Han har også anledning til å begjære oppfriskning. På bakgrunn av dette er det ennå ikke avsagt noen avvisningskjennelse, understreker Kimsås.

Per M Ristvedt

– Ett av hensynene bak den nye tvisteloven var å redusere antall tvister. Meg bekjent har antall tvister gått opp. Årsaken kan enten være tvisteloven, eller at det er lagt for liten vekt på alternativ tvisteløsning i Norge. Norske advokater er ikke utdannet innen tvisteløsning, selv om majoriteten av sivile tvister løses uten søksmål og dom. Det er mitt inntrykk at domstolene ellers er blitt vel ivrige på å gjennomføre sakene raskt. Berammes det for fort, kan det motvirke tanken om at tvistene bør løses uten dom. En del saker og parter trenger litt tid til å "mørnes/modnes", og slik sett er det ikke alltid det beste å haste til hovedforhandling. – Sluttinnleggene er som hovedregel uten mening. Dette er bare omkostnings-

drivende, hva domstolene egentlig bruker sluttinnleggene er uklart, og det er grunn til å merke seg at Høyesterett ikke bruker dette i det hele tatt. Jeg tror ikke partene fester noe særlig oppmerksomhet ved dem heller. Dette bør fjernes, eventuelt bør regelen være at slike sluttinnlegg kan innhentes hvis noen skulle være så uklare i sin fremstilling at det anses nødvendig. – For øvrig er inntrykket mitt at det ikke er kommet noe ut av den store "kongstanken" om kortere innledningsforedrag, hvilket i så fall er bra, herunder at saksøkte fortsatt kommer skikkelig til orde og ikke blir henholdt slavisk til den korte innleggsformen som er forutsatt i tvisteloven og som i forhold til det kontradiktoriske prinsipp samt for øvrig ikke kan anses som noen praktisk god regel. Det er for meg uklart hva, om noe, som har kommet ut av reglene om at det i sakskostnadsoppgaven skal stå hvor mange timer man har brukt på de og de stadier av saken.

Det er etter min vurdering lite meningsfylt, hovedpoenget er om kostnadene totalt sett er nødvendige og rimelige.

Bernt Jacob Pettersen

– Effektiviteten er blitt bedre. Tiden fra stevning til dom er blitt kortere. Saksforberedelsen er blitt mer strukturert. Store variasjoner fra dommer til dommer. Domstolene preges fortsatt av at de i sivile saker ikke har tatt innover seg at de er serviceorganer. Domstolene fremtrer ikke som en enhet, men som mange enkeltmannsforetak. På grunn av konsekvensene klager ikke advokatene. Kvaliteten på dommene er blitt noe dårligere som følge av effektivitetskravet. Dommerkvaliteten blir ikke bedre av loveendring og preges av rekrutteringsproblemer i lange perioder. Dette har igjen ledet til mange unge dommere som "sitter" lenge

uten faglig oppdatering. Utskifting av dommere pga kvalitetsproblemer forekommer vel neppe. Omkostningsavgjørelsene er svært tilfeldige og preges av at dommerne ikke har faktiske forutsetninger for å vurdere hva som er nødvendig tid og hva som er rimelig timesats. Det kunne være et interessant studie å se hva en dommertime koster "all inclusive". Jeg tipper de ikke har mer enn 1200 saksbehandlings-timer i året. I forhold til advokatene må domstolene ha en ekstremt høy "backoffice" bemanning. I sum; forholdene glir tilbake slik de var, med kanskje litt raskere fremdrift i saksforberedelsen og litt dårligere kvalitet på avgjørelsene.

Atle Helljesen

– Vi trenger mer tid før vi kan måle en effektivitetsgevinst av dette. For

å oppnå målet med endringene må det fortsatt være en større aktivitet fra dommerens side under saksforberedelsen slik at dødtiden under hovedforhandlingene forsvinner. Når advokatene er usikre på dommernes holdninger og forberedelse, så blir det ofte til at hovedforhandlingene følger det gamle mønsteret. Men, jeg ser etter hvert en klar bedring slik at vi går mer direkte på argumentasjonen under hovedforhandlingene. Samtidig slipper vi mer og mer den hektiske perioden med nye anførsler og bevis straks forut for hovedforhandlingen.

Advokatene er forberedt i god tid. Gjennom sluttinnleggene legges det en plan for hovedforhandlingen. Men hvis noen kommer med overraskelser under hovedforhandlingene bør dommerne være strengere med å avvise dette. Jeg opplever det også slik at så vel dommere som advokater er seg mer og mer bevisst de muligheter som ligger i reglene og påberoper seg disse. Vi får en mer åpen, fair og vel forberedt rettssak.

Tallag Andersen

– I all hovedsak synes jeg at loven virker grei nok, men noen stor revolusjon synes jeg ikke den

representerer. Jeg har to hovedinnvendinger: Den ene er tvistelovens amputasjon av innledningsforedrag, og den andre er at avsluttet saksforberedelse er samtidig med sluttinnlegg. Avsluttet saksforberedelse burde etter min mening vært langt tidligere og i hvert fall så tidlig at man unngikk risikoen for å bli overdyngt av ny dokumentasjon/bevistilbud i siste liten. Etter min mening kunne

fristen gjerne ha vært to måneder før hovedforhandling.

Morten Steenstrup

– Den nye ordningen er kraftig fordyrende – reformen er i ferd med å bli forsinkende. Resultatet er blitt noe helt annet enn lovgiver nok forutsatte. Og advokatstanden blir vinn-erne.

Kjetil Schonhowd

– Terskelen for å bringe saker inn for tingretten er i realiteten blitt mindre, ettersom de nye saksomkostningsreglene med beløpsmessige begrensninger er mindre byrdefulle for den tapende part. Dette innebærer at det for ”kverulanter” innebærer en liten omkostningsmessig risiko å anke for eksempel en forliksrådsdom; omkostningene i fall en taper blir likevel overkommelige. For den part som når frem vil dette motsatt kunne bety at de enten blir pålagt en merkostnad som ikke kan belastes motparten, eller enda verre; de risikerer ikke å få tilstrekkelig god juridisk bistand fordi bistandens omfang må tilpasses de kostnader en kan kreve dekket av en motpart. Det er derfor uheldig å sette et beløpsmessig eller prosentualt tak på saksomkostningene i forhold til tvistegenstandens størrelse. Det kan dessuten medføre at tingrettene, i alle fall i en startfase, får et større antall småsaker til behandling som strengt tatt ikke burde belastet rettssystemet. Dette krever da at reglene

vedrørende forenklet domsbehandling benyttes aktivt av både parter og domstoler, slik at reglene blir kjent og ”får satt seg”. Dette gjelder særlig for saker etter småkravprosessen, og kan da minske prosesslysten i åpenbart håpløse saker. Det vil dessuten være omkostningsreducerende.

Knut Lindboe

– Megling er hverken

anvendelse av regler, rettskilder eller bevisbedømmelse og er ikke noe advokater har utdannelse, erfaring, eller yrkesmessig legning til å være flinke i. Sluttinnlegg et par uker før hovedforhandling opplevde jeg til å begynne med som et unødvendig mas, tilsvarende innføring av bompenger i sivilprosessen. Men før eller senere må man uansett tenke igjennom saken og lære seg den. Og min erfaring er at det å ikke vente til dagen før hovedforhandling, men være nødt til finne frem til hva som er sakens kjerne ved utarbeidelse av sluttinnlegg, både er til verdi for egen del, for klienten og retten.

Steinar Mageli

– Bedre struktur på saksforberedelsen/gjennomføring av hovedforhandling /ankeforhandling og større tidspress på advokater er min erfaring med den nye tvisteloven. De fleste dommere setter seg godt inn i saken på forhånd og stiller ikke ”med blanke ark” som var dommeridealet en gang i tiden. Kostnadene er ikke

Tvistesaker statistikk

Innkommet:

2004: 13450
2005: 12894
2006: 12709
2007: 13307
2008: 14207
2009: 15789

Behandlet:

2005: 13290
2006: 13020
2007: 12981
2008: 15007
2009: 14479

Beholdning:

2005: 7175
2006: 6794
2007: 7095
2008: 6323
2009: 7594

Kilde: Domstoladministrasjonen

blitt mindre, i alle fall ikke for partene og domstolene er heller ikke blitt raskere med domsavsigelsen. Formuleringen om at ”domsavsigelsen er blitt forsinket som følge av andre presserende gjøremål og ferieavvikling” går ofte igjen.

Kjetil Gjøs:

Tingrettsdommer Kjetil Gjøs i Sunnmøre tingrett mener praktiseringen av loven ikke har nådd opp til de målsettinger som lå til grunn for reformen.

– Det er noen forbedringer, men antagelig trengs det mer tid og oppfølging for å oppnå en langt mer rasjonell behandling av sivile saker. Jeg tror heller ikke advokatkostnadene har blitt vesentlig redusert, sier Gjøs. Han kan likevel peke på en del positive endringer. – Planmøter gjør saksbehandlingen mer skreddersydd til den enkelte sak, da særlig ved at bevisføringen blir mer spisset opp mot det partene strider om. Jeg tror også sakene gjennomgående blir berammet raskere enn før.

Videre er det positivt at dommerne gjennom aktiv saksstyring har mulighet til å "skrelle vekk" bevis som åpenbart ikke har betydning. Men min konklusjon er likevel at både dommere og prosessfullmektiger i alt for stor grad har tatt med seg kulturen fra den gamle tvistemålsloven, sier tingrettsdommeren.

Stephen Knudtzon

– Jeg har ingen erfaring med småprosess. Gjennomgående er prosessreformen meget vellykket – domstolene føler ansvar for å drive sakene gjennom systemet, sier Knudtzon.

– Det eneste som ikke er bra, er at man har forlatt den gamle ordningen med innledningsforedrag. Bestemmelsen i tvisteloven § 9-15 no 3 om at saksøktes innlegg fortrinnsvis skal begrenses til korrigering og suppleringsaksøker en urimelig fordel. Saksøkte har normalt et behov for å fremstille sin sak

i sammenheng med den "rette" vinklingen. Bestemmelsen praktiseres veldig forskjellig i de ulike tingrettene og fra dommer til dommer. Den fører også til at parter som har krav og motkrav skynder seg med å ta ut stevning for å få saksøker stilling. Etter min mening burde man ha en regel som ga saksøkte rett til å fremstille sitt syn – samme som første setning i bestemmelsen og så endre bestemmelsens andre punktum til å si at man "skal søke å unngå gjentakelser", sier Knudtzon.

Kjell Holden

– Jeg synes ikke lovendringen har ført til noen endring i praksis, bortsett fra at det er klarlagt når forberedelsen til hovedforhandling skal avsluttes. De forutgående telefonmøter, innebærer ingen særlig forbedring, og sluttbemerkningene er som regel så korte at de ikke

innebærer noe i praksis, kanskje bortsett fra at man konsentrerer seg litt om å presisere anførselene. Jeg kan heller ikke se sivile tvister er blitt rimeligere som følge av endringene.

Sigurd Lorentsen

– Min erfaring er at tvisteloven utgjør en prosessforbedring på flere områder sammenlignet med tvistemålsloven.

Reglene rundt småkravprosess har gitt en nødvendig trygghet og forutberegnelighet for folk med middels eller lavere inntekter. Det ligger en prosessrisiko i det å gå til søksmål. Den økonomiske risikoen er på en helt annen måte nå ivaretatt gjennom salærberegning ved småkravprosess. Før tvisteloven trådte i kraft var nok "omkostningsspøkelset" en av de faktorene som kunne veie tyngst for en klient når vedkommende skulle ta stilling til om det var verdt å gå

til domstolen for å få prøvet sin sak. Rådgivningen fra meg som advokat er blitt enklere når det gjelder småkravprosess og den økonomiske risiko klienten løper. Småkravprosessen har slik sett bidratt til bedre tilgang til domstolen for "vanlige" folk. Generelt sett, basert på egen erfaring, så har vel sivile tvister ikke blitt noe rimeligere og enklere, bortsett fra småkravssakene. En eventuell gevinst ligger i at sakene nå blir raskere avgjort enn tidligere gjennom domstolens styring, og det er positivt i seg selv.

Gunnar Nerdrum

– Jeg tror at jeg i det store og hele er fornøyd med tvisteloven. Det er blitt mer "tak" i rettens prosessledelse, men de skulle ikke droppet "kjæremål". Nå har vi to typer anker, og det blir mer uoversiktlig.

–Dommerne presser frem forlik

– Dommerne megler i for stor grad og bruker mye tid på å presse frem forlik også i saker som på forhånd fremstår som opplagt, sier advokat Jørgen Bull.

Tekst:
Aina Johnsen Rønning

Bull ser mange positive konsekvenser av den nye tvisteloven. Regelen om prosessvarsel ført til at saker nå er bedre forberedt når stevning tas ut, mener han. Videre har nok også 6 måneders-fristen fra stevning til hovedforhandling, samt planleggingsmøtet, generelt ført til at saken drives raskere frem og bevissituasjonen avklares bedre og raskere enn tidlig-

ere. – Det virker herunder som det generelt har blitt færre prosesskrift før hovedforhandlingen nå enn det var tidligere. Noe som formodentlig også gjør den gjennomsnittlige rettssak rimeligere for klienten. Men stedet har vi fått sluttinnlegget, som nok til en viss grad balanserer ut den gevinsten, sier Bull.

For mye tid på megling

Også når det gjelder rettsmegling, er Bull positiv, selv om han ser at enkelte

dommere bruker alt for mye tid for om mulig å "presse" frem et forlik.

– Formodentlig for å spare egen domstol for belastningen ved en senere hovedforhandling og skriving av dom. I enkelte saker – særlig i litt mindre saker – kan for øvrig klientens omkostninger lett bli høyere med rettsmegling enn om man bare hadde gått rett på en hovedforhandling. Særlig om utsiktene til forlik ikke er så store. Om rettsmeglingen også skal gjennomføres et annet sted enn der advokaten

og hans klient holder til, kanskje i en annen landsdel med lang reise og overnatteringer, kan rettsmeglingen lett bli like kostbar som en hovedforhandling. Her kan tvistelovens åpning for bruk av fjernmøter med fordel brukes i større utstrekning enn det en del dommere gjør i dag. I alle fall kan nok i en del tilfeller den innledende runden av en rettsmegling med fordel tas som fjernmøte. For å se om man kan finne frem til noe som det går an å megle videre på. Enkelte dommere prøver for

øvrig også å få forlikt saker hvor utfallet av en hovedforhandling på forhånd fremstår som nokså opplagt. I slike saker bør dommeren tenke seg om før han ber partene være med på rettsmegling. En del dommere prøver også å megle under selve hovedforhandlingen. Det er for så vidt prisverdig. Men dommeren må da også huske på den oppsatte fremdriftsplanen. Dersom dommeren bruker for mye tid på megling i selve hovedforhandlingen – uten at det er avsatt tid til dette i fremdriftsplanen – så kan det lett få konsekvenser for resten av saken. Som tilreisende advokat ved en domstol i Nord-Norge opplevde jeg en gang at dommeren – i en halvannen dags sak, med en fra før stram tidsplan – brukte første dag etter innledningsforedragene til megling. Men uten at han klarte å få partene med på noe forlik. Og da vi måtte være ferdig til lunsj dagen etter, så fikk begge advokater ødelagt sine respektive opplegg for bevisførselen og prosedyren. Noe som resulterte i en ankeomgang – som kanskje kunne vært unngått om partene hadde fått pro-

sedere i henhold til fremdriftsplanen, bemerker Bull.

Press på rask saksavvikling

Bull mener også at hensynet til rask saksavvikling synes å ha ført til at enkelte dommerne lar være å ta tak i problemer som dukker opp under den skriftlige saksforberedelsen.

– Dels krever slikt mer arbeid fra den enkelte dommer, noe det kan virke som om ”systemet” ikke har avsatt kapasitet til, og dels krever slikt mer tid til aktiv saksbehandling i form av ytterligere frister, osv, noe som igjen kan komme til å sprengre tidsrammen og kanskje også nødvendiggjøre omberømmelse. I det hele kunne nok enkelte dommere være mer ”på hugget” og foreta en raskere og mer ”kontant” oppfølging under saksforberedelsen.

Men jeg er jo også klar over dette ikke alltid er så enkelt i praksis, for eksempel dersom dommeren i mellomtiden er opptatt i en annen hovedforhandling, sier Bull som heller ikke glemmer å sparke litt til høyre og venstre i sin egen stand.

– Det skal i rettferdighetens

– Min generelle erfaring er at den nye tvisteloven egentlig ikke har gjort de sivile sakene rimeligere eller enklere. Men i snitt går de nok raskere nå enn tidligere, i alle fall ved en del av domstolene, sier advokat Jørgen Bull hos Simonsen.

(Foto: Advokatfirma Simonsen)

navn også sies at en del advokater heller ikke er flinke nok m.h.t. til å følge opp den skriftlige saksforberedelsen. For ofte bes det for eksempel om fristforlengelse, eller man lar rett og slett være å overholder frister satt av dommeren og kommer isteden med en eller annen unnskyldning i etter-

kant. Man risikerer jo ikke så mye når fristene ikke er preklusive. Til tider kan man endog få en følelse av at enkelte advokater spekulerer i dette. Hva med en mer aktiv bruk av tvisteloven paragraf om saksomkostninger ved ”forsømmelser” fra en part? sier Bull.

Taushetsplikten: Storberget skjerper plikt

Tekst og foto:
Marit Aschehoug

– Det er behov for å presisere i loven at avvergingsplikten går foran enhver taushetsplikt, selv om taushetsplikten er lovbestemt. Det skriver justisminister Knut Storberget til en rekke yrkesgrupper som har taushetsplikt, deriblant leger, prester og advokater. Justisminister Storberget innkalte sammen med barneminister Audun

Lysbakken til pressekonferanse for å fortelle om initiativet.

– Regjeringen tar den siste tidens avsløringer om overgrep mot barn innen den katolske kirken svært alvorlig. Trossamfunn skal ikke være noen frisone, sa Audun Lysbakken og Knut Storberget.

– I Norge skal det være nulltoleranse mot vold og seksuelle overgrep mot barn. Voksne har alle har et ansvar for å avverge alvorlige overgrep, for eksempel ved å gå til politiet, slår de statsrådene tydelig fast.

Også kulturstatsråd Anniken Huitfeldt står bak brevet.

– Regjeringen vil skjerpe og klargjøre plikten alle har til å avverge alvorlige forbrytelser, sier justisminister Knut Storberget. Regjeringen vil få skjerpingen av avvergingsplikten i straffeloven på plass før sommeren.

Med den nye bestemmelsen vil man ha en plikt til å kontakte politiet eller på annen måte forsøke å avverge en alvorlig straffbar handling hvis man holder det som mest

Bør gi flere fristforelegg
I en del tilfeller mener Bull at dommernes oppfølging av provokasjoner å være nok så halvhjertet.

– Har man en gjenstridig motpart, som ikke frivillig etterkommer en provokasjon, så kreves ofte flere aktive grep fra dommeren før man etter tvisteloven kan gi fristforelegg. Og om forelegget ikke etterkommes, før det eventuelt kan avsies en fraværdom. Det kan endog virke som om enkelte gjenstridige motparter også spekulerer i dette, sier Bull. I likhet med de andre advokatene Advokatbladet har snakket med synes også Bull at fredningen av de siste 2 ukene før hovedforhandling fungerer godt.

– Riktig nok er sluttinnlegget en ekstra jobb for advokaten og noe som klienten tilsvarende må betale ekstra for. Men jeg tror selve hovedforhandlingen har blitt mer "ordnet" med sluttinnleggene. En annen ting er det at ikke alle advokater har skjønnet hvordan sluttinnleggen skal være. Noen lager de så korte og "blodfattige" at de ikke er til noen hjelp. Mens andre lager dem alt for lange, nærmest som skriftlig

prosedyre. Også her ønsker jeg meg dommere som mer aktive enn i dag og sier fra når et sluttinnlegg er inadekvat og eventuelt tilbakeligger dette – eventuelt med noen dager frist for innmeldelse av et nytt og adekvat sluttinnlegg. Noe som derimot ikke fungerer særlig godt, er dommerens "klarlegging" innledningsvis under hovedforhandlingen. Dels er det ganske store personlige variasjoner mellom dommerne her, og dels virker det som en mange dommere er så redde for å signalisere noen form for forhåndsstandpunkt i saken, at deres "klarlegging" blir fullstendig utvannet og verdiløst. Som advokat kan man i praksis ikke basere seg på at dommernes "klarlegging" skal ha noen verdi i noen sammenheng. Etter min mening er dommerens klarlegging etter tvisteloven

stort sett så verdiløs for prosessen at de med fordel kan sløyfes, sier Bull.

Kjedelig innledning

– Videre virker det som om en del dommere ikke er tør håndheve tvistelovens paragraf om at saksøkers innledningsforedrag skal konsentreres om sakens faktum og at saksøkte

"innledningsforedrag" i utgangspunktet kun skal være en supplerende fremstilling om faktum. Alt for ofte opplever de samme gamle og lange (og til dels

kjedelige) innledningsforedragene som før; dvs at partene fortsatt foredrar over en blanding av saksfremstilling og prosedyre. Og uten at dommerne griper inn. For eksempel burde kanskje forberedende dommer allerede under planleggingsmøtet fått avklart om saksøkte trenger en egen, selvstendig og sammenhengende faktumfremstilling, og i så fall hvorfor, legger Bull til.

Raskere, men ikke rimeligere eller enklere

I forarbeidene til den nye tvisteloven heter det at man gjennom saksomkostningsreglene skal søke å få omkostningene for det rettsøkende publikum ned. Bull mener at dette kan synes å ha ført til at enkelte dommere har et slags "korstog" mot omkostningsoppgavene.

– Klientene skjønner ofte ikke hvorfor de ikke får alle sine omkostninger erstattet når de har vunnet en rettssak med "flagg og faner". Særlig gjelder det klientene som er saksøkt part, og som ikke selv har brakt saken inn for domstolene. For disse kan det være et problem å skjønne at de ikke skal få alle sine omkostninger erstattet når domstolen blankt har frifunnet dem for det kravet som ble rettet mot dem. Min generelle erfaring er for øvrig at den nye tvisteloven egentlig ikke har gjort de sivile sakene rimeligere eller enklere. Men i snitt går de nok raskere nå enn tidligere, i alle fall ved en del av domstolene, avslutter Jørgen Bull.

” Etter min mening er dommerens klarlegging etter tvisteloven stort sett så verdiløs for prosessen at de med fordel kan sløyfes
Advokat Jørgen Bull

en til å anmelde

sannsynlig at det vil bli begått eller det pågår en slik lovovertrødelse. Man trenger ikke lenger å være sikker på (ha pålitelig kunnskap om) at en alvorlig straffbar handling skjer eller vil skje. Det blir også straffbart å medvirke til brudd på avvergingsplikten. I tillegg utvides avvergingsplikten til å omfatte flere alvorlige lovbrudd, slik som for eksempel vold i nære relasjoner og flere typer seksuallovbrudd mot barn.

Lovforslaget vil bli lagt frem tidlig til at Stortinget kan behandle det før sommeren, og settes i kraft straks det er sanksjonert.

Justisminister Knut Storberget (t.h.) la sammen med barneminister Audun Lysbakken frem brevet de sender til yrkesgrupper som har taushetsplikt og til religiøse samfunn.

Patent-trollene er blant dem som danner grunnlaget for ny tenkning om forholdet mellom lov og rimelighet. "Equity"-prinsippene må være der som en sikkerhetsventil i forhold til bokstavtro lovbruk, men bruken må ikke overdrives.

Tar patent-trollene på rimeligheten

Tekst og foto:
Georg Mathisen

Det sier Harvard-professor Henry E. Smith. Smith holdt årets utgave av Carl Jacob Arnholm minneforelesning på Institutt for privatrett i Oslo.

Professor Smith leder det nystartede prosjektet om privatrettens grunnlag ved Harvard Law School. På Universitetet i Oslo tok han for seg "Law versus Equity".

Equity

Norsk og amerikansk rett har behandlet rimelighet og reelle hensyn på helt forskjellige måter. Men prinsipp-

et om å trekke inn rimeligheten, eller "equity", som en sikkerhetsventil i de tilfellene lovens bokstav slår helt urimelig ut, er felles. – Her gjelder det å finne en midtvei slik at lov og rimelighet kan fungere sammen og utfylle hverandre, mener Henry E. Smith. Han peker på at holdningene blant jurister er svært varierende: På den ene siden er mange svært kritiske til å

gjøre rimelighetsbetraktningene for sterkt gjeldende. På den annen side finnes det for eksempel dommere som tar svært mange avgjørelser ut fra det de betrakter som rimelighet, selv om det

går på bekostning av lovens bokstav.

– Et stabilt og godt system krever at vi tar hensyn til begge og lar dem virke

sammen, sier Smith.

Det er her han nevner patent-

ent-trollene som eksempel. Patent-trollene er opportuniste som går til sak og krever enten uforholdsmessig erstatning eller stopp i produksjonen av et nytt produkt, fordi de mener å ha en patent som blir krenket. Ofte skjer det på et tidspunkt der det er for sent for den saksøkte å stoppe produksjonen, slik at den eneste reelle løsningen er å betale ut erstatning.

– Patentlovgivningen er kontroversiell på dette området, og mange mener at den er for sterk. I dette tilfellet er det rimelighetsbetraktningene som kan stoppe patent-trollene. Har de noen gang laget det de har patent på?

” I USA er det
big business å drive som
patent-troll.

Profesor Henry E. Smith

Oversettelse? Nå er det lett å finne en translatør!

Gå inn på www.translatørportalen.no!

Her finner du mer enn 150 statsautoriserte translatører i til sammen 27 språk. Angi språkkombinasjon og klikk deg fram til den rette translatøren.

Statsautoriserte translatører har bestått en krevende og internasjonalt anerkjent eksamen med spesiell vekt på juridisk, økonomisk, administrativt og teknisk språk og er bemyndiget til å bekrefte riktigheten av en oversettelse.

Våre kvalitetskrav og etiske regler er din garanti.

Finn din translatør på

www.translatørportalen.no

JUSNYTT nr. 5/2010

Advokatbladets fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han foreleser også på Det årlige ajourføringskurset til JUS.

Telefon: 21 55 85 56

Epost: per.racin.fosmark@domstol.no

Høyesterett:

► Straffutmåling medvirkning til “svart arbeid”

Høyesterett avsa 7. april 2010 dom – **HR-2010-00572-A** – som gjaldt straffutmåling for medvirkning til unndragelse av merverdiavgift og overtredelse av ligningsloven på grunn av “svart arbeid”.

Faktum i korthet:

En hytteeier inngikk i januar 2005 en muntlig avtale om at en snekker skulle utføre deler av byggearbeidet på hytten uten å oppgi arbeidene til skatte- og avgiftsmyndighetene. Hytteeieren medvirket på denne måten til at snekkeren unnlot å oppgi omsetning med i alt kr. 145 660 og unndro mva. med til sammen kr. 36 415. Snekkeren unnlot også å oppgi kr. 145 660 i sin selvangivelse og næringsoppgave. Ingen av snekkerens handlinger overfor myndighetene ble fullbyrdet, da hans foretak ikke var registrert i merverdiavgiftsmanntallet, og han leverte ikke inn næringsoppgaver.

På forespørsel fra fylkesskattekontoret i september 2007 opplyste hytteeieren at han selv hadde stått for innredningsarbeidet på sin hytte til en verdi av kr. 50 000. Han unnlot å opplyse om at snekkeren i tillegg hadde utført arbeid som var verd kr. 326 503.

Snekkeren ble i mai 2008 i tingretten dømt til 120 dager ubetinget fengsel og kr. 100 000 i bot for omfattende overtredelser over flere år av regnskapsloven, bokføringsloven og ligningsloven.

Hytteeieren ble også tiltalt. Tingretten avsa i februar 2009 tilståelsesdom og fastsatte straffen til betinget fengsel i

60 dager. Lagmannsretten forkastet under dissens påtalemyndighetens anke. Påtalemyndighetens anke over straffutmålingen til Høyesterett førte frem.

Høyesteretts syn:

Førstvoterende (dommer Møse) tok utgangspunkt i at hytteeieren var medvirker og ikke hovedmann. Men dette kunne ikke tillegges synderlig vekt, og dommer Møse uttalte (**avsnitt 13**):

”Skatte- og avgiftsunndragelse er et betydelig samfunnsproblem, som det er viktig å reagere mot. En effektiv bekjempelse forutsetter at også en privatperson som inngår avtale om ”svart arbeid” med næringsdrivende, som utgangspunkt risikerer en ubetinget reaksjon.”

Det samlede beløp for skatte- og avgiftsunndragelsen utgjorde kr. 92 875, som var et betydelig beløp. Førstvoterende uttalte også det var et skjerpene moment at hytteeieren gav bevisst uriktige opplysninger til avgiftsmyndigheten da de forhørte seg om byggearbeidene. Dette tilsa at det som utgangspunkt bør reageres med ubetinget fengselsstraff i lys av de sterke allmennpreventive hensyn som gjør seg gjeldende. Spørsmålet var imidlertid om det likevel burde ilegges samfunnsstraff eller betinget dom.

Dommer Møse fant det klart at tidsforløpet ikke kunne ha vekt i denne sammenheng, da etterforskningen nødvendigvis måtte ta noe tid. Tingretten avsa tilståelsesdom, og selv om hytteeierens tilståelse kom sent under etterforskningen, måtte han godskrives

at domstolenes behandling av saken ble forenklet (**avsnitt 18 og 19**).

Hytteeieren påberopte seg en rekke familiemessige forhold som skulle tilsi samfunnsstraff, men førstvoterende fant ikke at disse forholdene var sterke nok og uttalte (**avsnitt 20 og 21**):

”[Hytteeieren] har ellers vist til at bortfall av hustruens inntekt fordi hun ble syk, skapte en økonomisk situasjon som tvang ham til å benytte ”svart arbeid”. Dette kan klart ikke tillegges vekt. Det samme gjelder anførselen om at familien er blitt omtalt i media. Større vekt har det at hustruen er 85 % ufør. Dette medfører at [hytteeieren] i praksis har et hovedansvar for barna, som nå er 13 og 15 år gamle. For Høyesterett er det fremlagt en legeerklæring som fremhever at familien er avhengig av at faren er hjemme.

Ifølge rettspraksis skal det imidlertid svært meget til før familiemessige forhold kan begrunne anvendelse av samfunnsstraff. Jeg viser her til **Rt-2004-1061** om samboeres særlige omsorgsbehov, men hvor det likevel ble anvendt ubetinget fengsel. I **Rt-2005-158** ble samfunnsstraff anvendt på grunn av domfeltes seks år gamle sønn hadde et spesielt omsorgsbehov. Selv om [hytteeieren] ikke er næringsdrivende, mener jeg det må kreves sterkere grunner for å unngå ubetinget fengsel.”

Hytteeieren ble idømt **ubetinget fengsel i 21 dager**.

Fra 1. juli 2010:

► Viktige endringer i barneloven

Tre viktige endringer trer i kraft 1. juli, jf. lov 9. april 2010 nr. 13: *For det første* er barneloven § 36 endret. Den prinsipielt viktige endringen er at selv om foreldrene ikke er enige, kan retten i motsetning til i dag bestemme at barnet skal bo fast hos begge (**delt bosted**). Dette forutsetter at det foreligger "særlege grunner", og det fremgår av forarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 104 (2008-2009) s. 72, at det er snever unntaksregel. Idømmelse av delt bosted antas ikke å være aktuelt for barn under sju år.

For det andre er legaldefinisjonen av "vanlig samværsrett" utvidet, jf. barneloven § 43 andre ledd fjerde punktum. Ettermiddagssamværet i uken

utvides til også å omfatte én overnatting. Den største forskjellen fra i dag gjelder feriene. Nå omfatter definisjonen 14 dager i sommerferien og jul eller påske. Dette utvides til å omfatte tre uker i sommerferien og annenhver høst-, jule-, vinter- og påskeferie. En samværsavtale som inngås etter den nye definisjonen av vanlig samvær, vil gi den bidragspliktige fradrag for samvær i barnebidraget etter samværsklasse 3 istedenfor samværsklasse 2. Dette vil redusere barnebidragets størrelse betydelig.

Årsaken til dette er at barnets andel av samværsforeldrens boutgifter fra 1. jan. 2009 er regnet inn i samværsfradraget for samværsklasse 3 og 4, men ikke for samværsklasse 1 og 2.

For det tredje er barneloven § 42 første ledd endret. Det innføres en **varslingsplikt** for begge foreldrene senest **seks uker** før flytting. Varslingsplikten inntreder der det foreligger en muntlig eller skriftlig avtale eller avgjørelse om samvær, også selv om samværet ikke gjennomføres i tråd med avtalen eller avgjørelsen.

Varslingsplikten gjelder uavhengig av om den andre av foreldrene har del i foreldreansvaret eller ikke. Varslingsplikten inntreder uavhengig av flytteavstand og uavhengig av hvilken innvirkning flyttingen får for samværet.

I tillegg er det enkelte andre endringer i barneloven og andre lover. *Forarbeider m.m. se Ikrafttredelse nye lover.*

Høyesterett:

► Søksmålskompetanse for tillitsmann for obligasjonslån

Høyesterett avsa 7. april 2010 kjennelse – HR-2010-00568-A – i sak som gjaldt spørsmålet om søksmålskompetanse, jf. tvisteloven § 1-3.

Faktum i korthet:

Et riggselskap finansierte bygging av borerigger bl.a. ved opptak av tre obligasjonslån, som var inngått med Norsk Tillitsmann ASA som tillitsmann. Det var stillet garanti overfor tillitsmannen på vegne av obligasjonseierne. Da tillitsmannen begjærte arrest fordi oppgjør i henhold til garantien ikke fant sted, ble begjæringen avvist av både Oslo byfogdembete og lagmannsretten på grunn av manglende søksmålskompetanse.

Høyesteretts syn:

Høyesterett behandlet saken i avdeling.

Hovedspørsmålet for Høyesterett var om tillitsmannen hadde tilstrekkelig tilknytning til kravet til å kunne reise søksmål i eget navn for obligasjonseiernes krav, og Høyesterett kom til at tillitsmannen hadde søksmålskompetanse.

Førstvoterende (dommer Endresen) tok utgangspunkt i **tvisteloven § 1-3 andre ledd**, som har følgende ordlyd:

"Den som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det."

Dommer Endresen konkluderte: (**avsnitt 44**):

"Det er etter mitt syn et uomtvistelig behov for å innrømme tillitsmannen

søksmålskompetanse for obligasjonseiernes krav under det aktuelle låneforhold.

Det kan ikke sees å være avgjørende betenkeligheter ved å innrømme en slik søksmålsadgang, og en slik søksmålsadgang er forenelig med tidligere praksis. Høyesterett understreket i **Rt-1989-338** på side 341 at reglene om rettslig interesse er av preseptorisk karakter, og at det ikke er rom for at det ved interne avtaler bestemmes hvem som skal stå som part. Det er like riktig i dag, men det kan ikke hindre at det reelle behov som følger av de inngåtte avtaler tillegges vekt ved vurderingen. Ikke minst gjelder dette når det er tale om standardavtaler som involverer og hensyntar alle berørte parter på en måte som det praktiske finansliv har funnet hensiktsmessig."

Nye byggforskrifter

Byggesaksdelen i den nye plan- og bygningsloven – LOV-2008-06-28-71 – trer i kraft 1. juli 2010.

I den forbindelse har Kommunal- og

regionaldepartementet utarbeidet to forskrifter som er kunngjort 9. april 2010 i NL I hefte 5.

Byggesaksforskriften: Forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak. Den trer i kraft 1. juli 2010, med unntak av § 14-2,

§ 14-4, § 14-5, § 14-6 og § 14-7 som trer i kraft 1. juli 2011.

Byggeteknisk forskrift: Forskrift 26. mars 2010 nr. 489 om tekniske krav til byggverk. Den trer i kraft 1. juli 2010.

Fra 9. april 2010:

► Viktige endringer i likestillingsloven

Likestillingsloven har ved **lov 9. april 2010 nr. 12** fått § 4 **nytt** tredje ledd:

"I ansettelsesprosessen, herunder under intervju, må ikke arbeidsgiver be om at søker uavhengig av kjønn, skal gi opplysninger om graviditet, adopsjon eller familieplanlegging. Arbeidsgiver må heller ikke iverksette tiltak for å innhente slike opplysninger på annen måte."

Det fremgår av § 3 **andre ledd nr. 2 nytt andre punktum** at spørsmål av denne art regnes som direkte forskjellsbehandling. Formålet med endringene er å styrke graviditetsvernet. Med "familieplanlegging" menes planlagt graviditet, planlagt adopsjon, infertilitetsbehandling – planlagt og

pågående – og planlegging av hvordan man har tenkt å ta ut foreldrepermisjonen, dvs. 100 % uttak, 80 % uttak, fleksibelt uttak eller utsettelse av permisjonen mv.

Forbudet i § 4 tredje ledd er kjønnsnøtralt og gjelder både ved spørsmål om arbeidssøker selv eller dennes ektefelle, partner eller samboer. Det er ingen unntaksadgang fra forbudet. En viss unntaksadgang vil imidlertid kunne hjemles i det ulovfestede saklighetskravet, som åpner for en svært snever unntaksadgang. Unntaket må for det første knyttes til konkrete arbeidsoppgaver eller funksjoner. For det andre må det være tale om et "vesentlig og avgjørende yrkesmes-

sig krav". For det tredje skal det legges til grunn et forholdsmessighetsprinsipp; formålet med forskjellsbehandlingen skal være rettmessig og kravet om et bestemt kjønn skal stå i rimelig forhold til formålet. Se nærmere **Ot.prp. nr. 79 (2009-2009)** s. 63.

Dersom jobbsøkeren selv tar opp disse spørsmålene under et jobbintervju, forbyr ikke loven at disse forholdene diskuteres. For å unngå bevismessige spørsmål i ettertid, bør arbeidsgiveren innarbeide rutiner som for eksempel skriving av referat som godkjennes av begge parter, slik at man sikrer seg mot en eventuell etterfølgende klage.

Forarbeider m.m. se Ikrafttredelse nye lover.

Høyesterett:

► Yrkesskadeforsikringsloven § 5 tredje ledd

Høyesterett avsa 8. april 2010 dom – **HR-2010-00586-A** – vedrørende forståelsen av yrkesskadeforsikringsloven (**lov nr. 65/1989**) § 5 **tredje ledd**, som har følgende ordlyd:

"Dersom arbeidstakeren ikke lenger er i arbeid, svarer forsikringsgiveren til arbeidstakerens siste arbeidsgiver."

Hovedspørsmålet i saken var om arbeidstaker som går over i virksomhet som selvstendig næringsdrivende, "ikke lenger er i arbeid" i bestemmelsens forstand, og dermed er dekket av siste arbeidsgivers yrkesskadeforsikring.

Faktum i korthet:

En mann arbeidet som maler i ca. 40 år. Han fikk konstatert KOLS etter at han hadde avsluttet et arbeidsforhold og gått over i virksomhet som selvstendig næringsdrivende. Han hadde ikke tegnet yrkesskadeforsikring på seg selv.

Mannen fremsatte krav om yrkesskadeer-

statning. Yrkesskadeforsikringen avslo kravet og bestred at forsikringsgiveren til siste arbeidsgiver etter loven har ansvar for tidligere arbeidstaker som er selvstendig næringsdrivende når skaden konstateres. Tingretten og lagmannsretten gav imidlertid mannen medhold, og Høyesterett kom til samme resultat.

Høyesteretts syn:

Førstvoterende (dommer Matheson) tok utgangspunkt i at verken ordlyden i § 5 tredje ledd eller forarbeidene løste spørsmålet (**avsnitt 25-29**). Han la avgjørende vekt på lovens kjernebestemmelser i §§ 1 og 10 sammenholdt med sentrale motivuttalelser. Det fremgår her at lovgivers målsetting har vært å etablere en objektiv erstatningsordning for arbeidstakere ved yrkesrelaterte skader og sykdommer. Dommer Matheson fremholdt (**avsnitt 33**) at det ikke er "noe ved lovens oppbygning og systematikk som skulle tilsa at det erstatningsvernet lovgiver ønsket å gi, går tapt der ansettelsesforholdet opphører og arbeidstakeren

etablerer seg som selvstendig næringsdrivende". Etter å ha begrunnet dette nærmere, konkluderte førstvoterende (**avsnitt 39**):

"Jeg er etter dette enig (...) i at lovens passus om at arbeidstakeren "ikke lenger er i arbeid", må forstås som at vedkommende ikke lenger er i arbeid som arbeidstaker."

Han uttalte også (**avsnitt 45**) at yrkesskadeforsikringsloven § 5 er en bestemmelse som både etter sin tittel og etter sitt innhold, regulerer hvilken forsikringsgiver som svarer overfor skadelidte. Dersom man i saken hadde kommet til at forsikringsgiveren ikke svarte for kravet ut fra en tolkning av tredje ledd, ville det ha oppstått et uforsikret tap hos mannen som tidligere arbeidstaker. Yrkesskadeforsikringen ville måttet svare for et slikt uforsikret tap etter prinsippet i § 7, og dommer Matheson uttalte at dette alternative ansvarsbildet ikke var uten interesse for resultatet i saken.

Høyesterett:

► Opplesning av politiforklaringer – tilsidesettelse av Rt. 2008 side 657

Høyesterett avsa 14. april 2010 kjennelse i avdeling – HR-2010-00612-A – som først og fremst omhandlet eventuell saksbehandlingsfeil ved opplesning av politiforklaringer. Saken har sitt utspring i korrupsjonssaken i Bærum kommune, hvor bl.a. tre brødre er tiltalt.

Det sentrale spørsmålet var om det var en feil at siktete ikke var gjort kjent med straffeprosessloven § 122 om fritak for vitneplikt i saker mot nærstående siktete, men bare om sin generelle rett til ikke å forklare seg, jf. straffeprosessloven §§ 232 og 90.

Saksgangen er nokså kompleks uten at jeg går nærmere inn på denne her. Førstvoterende (dommer Indreberg) drøfter i **avsnitt 26-33** om det var en saksbehandlingsfeil å tillate opplesning

fra politiforklaringene og å la de tiltalte forklare seg i retten om sine medsiktete nær slektninger, når de ikke på forhånd var orientert om at man ikke plikter å vitne mot sine nærmeste. Hun viste til at det forelå to høyesterettsdommer om spørsmålet, **Rt. 1988 side 314** og **Rt. 2008 side 657**. I den første dommen, en narkotikasak med flere brødre, kom Høyesterett til at det ikke var begått en saksbehandlingsfeil ved at en bror ikke hadde blitt gjort oppmerksom på sin rett etter straffeprosessloven § 122. I den andre dommen kom Høyesterett under dissens 3-2, og under tvil, til at det var en saksbehandlingsfeil når en medsiktet samboer som avgav politiforklaring, ikke hadde blitt informert om sin rett etter § 122. Avgjørelsen i Rt. 2008 side 657 innebar

derfor en endring i rettstilstanden.

Førstvoterende kom til at dommen i Rt. 2008 side 657 burde fravikes, og hun konkluderte slik i **avsnitt 33**:

”... hensynene bak reglene om fritak fra vitneplikt for nærstående, jf. § 122 og 123, er tilstrekkelig ivarettatt gjennom den generelle orienteringen siktede får om han eller hun ikke har plikt til å forklare seg. Dersom forklaringen fra en siktet om familiemedlemmers forhold skal nektes opplest fordi det ikke også er opplyst om straffeprosessloven §§ 122 og 123, vil det skape et unødig hinder for opplysningen av straffesaker.”

Høyesterett kom enstemmig til at det ikke var begått en saksbehandlingsfeil.

► Ikraftttredelse nye lover

(se også Ju\$nytt nr. 4/2010)

9. april 2010

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2010-04-09-14 om endringer i helseregisterloven og helsepersonelloven (nasjonalt register over hjerte- og karlidelser, adgang til å gi dispensasjon fra taushetsplikt for kvalitetssikring, administrasjon, planlegging og styring av helsetjenesten). Forarbeider: Prop. 23 L (2009-2010). Innst. 193 L (2009-2010). Kunngjort: NL I hefte 5/2010.

Barne- og likestillingsdepartementet:

LOV-2010-04-09-13 om endringer i barneloven mv. NB! Forskjellige ikrafttredelsesdatoer: Endringene i barneloven § 3 første og tredje ledd, § 30 tredje ledd, § 44 andre ledd samt endringen i arveloven § 4 første ledd trådte i kraft straks, **9. april 2010**. Endringen i pasientrettighetsloven § 4-4 trådte i kraft **1. mai 2010**. Endringene i barneloven § 36, § 42 første ledd og § 43 andre ledd fjerde punktum trer i kraft **1. juli 2010**. Forarbeider: Prop. 14 L (2009-2010), jf. Ot.prp. nr. 104 (2008-2009). Innst. 160 L (2009-2010). Kunngjort: NL I hefte 5/2010. Se egen omtale.

LOV-2010-04-09-12 om endringer i arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, diskrimineringsombudsloven og diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven. Forarbeider: Prop. 16 L (2009-2010), jf. Ot.prp. nr. 79 (2008-2009). Innst. 158 L (2009-2010). Kunngjort: NL I hefte 5/2010. Se egen omtale.

1. juni 2010

Kulturdepartementet:

LOV-2008-12-19-117 om endringer i pengespill- og lotterilovgivning (betalingsformidling m.m.). Endringene i pengespilloven (lov nr. 103/1992) § 15 og endringene i lotteriloven (lov nr. 11/1995) §§ 3, 12 og 13 trådte i kraft **1. jan. 2009**. Iflg. res. 19. feb. 2010 nr. 83 trer de gjenstående deler, endringene i **totalisatorloven (lov nr. 3/1927) § 3, pengespilloven § 2 og lotteriloven § 11** i kraft **1. juni 2010**. Forarbeider: Ot.prp. nr. 80 (2007-2008). Innst. O. nr. 19 (2008-2009). Kunngjort: NL I hefte 14/2008 s. 1972.

17. juni 2010

Justis- og politidepartementet:

LOV-2003-03-14-15 om beskyttelse av design (designloven) **kapittel 10 om internasjonal designregistrering**, jf. res. 9. april 2010 nr. 497 og Genèveavtalen 2. juli 1999 til Haagoverenskomsten 6. nov. 1925 om internasjonal registrering av design. Resten av loven trådte i kraft **1. mai 2003**. Forarbeider: Ot.prp. nr. 2 (2002-2003). Innst. O. nr. 58 (2002-2003). Kunngjort: NL I hefte 4/2003 s. 477.

Professor Henry E. Smith tar til orde for et bedre samspill mellom lov og rimelighet.

Eller sitter de bare der og venter og venter på at noen skal investere før de krever erstatning? I USA er det big business å drive som patent-troll. Det som kan stoppe slike, er rimelighet, ikke lovens bokstav, ifølge Henry E. Smith.

Forutsigbart

Han peker på rimelighet som viktig for å motvirke slike opportunistiske manipulerer systemet til sin egen fordel. – Utnyttelse av loven er et kjent fenomen i USA. Folk for-

søker å bruke rettighetene sine på en måte som er i strid med formålet bak at de i det hele tatt har de rettighetene. Samtidig er det viktig at "equity" ikke brukes så ofte at det går ut over forutsigbarheten, sier Smith.

Med andre ord: Loven skal sikre forutsigbarhet, mens rimelighetsbetraktningen skal være en sikkerhetsventil i de tilfellene det å følge lovens bokstav, ville gitt et resultat som er i strid med lovens formål..

Translatorservice as

Næringslivets språkpartner gjennom 30 år

- Kvalitet og kapasitet siden 1979
- Bred erfaring og kompetanse på en rekke språk og fagområder
- Konkurransedyktige priser

810 33 333

Telefaks 51 53 58 00
Pb. 30 Sentrum, 4001 Stavanger

post@translator.no
www.translator.no

Vi har jusbøkene og vi sender til hele landet

akademika

Akademika Jus
St.Olavs. pl. 5,
0165 Oslo
tlf: 22 42 54 50

Åse Michaelsen har håndtert fly siden midten av 80-tallet og kan logistikk bedre enn de fleste. Nå vil hun bruke tiden sin i justiskomiteen til å tette smutthull for kriminelle.

– Må tette smutthullene

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

For første gang siden Vidar Kleppe satt i justiskomiteen på begynnelsen av 90-tallet sitter det en vaskeekte sørlending der. Siden FrP har komitélederen denne perioden, vil Åse Michaelsen få mulighet til å sette Sørlandet

på kartet. Det tror i alle fall sørlendingene selv. – Det er en sult på Sørlandet etter å sette fokus på lokale justispolitiske forhold, som organisering av

lensmannsetaten og politiets omdømmeproblem. Jeg har fått vanvittig mange henvendelse, og justiskomiteen er en komité der du får kunnskap som berører deg som person, sier Åse Michaelsen.

Ett minutt før intervjuavtalen står Åse Michaelsen klar nede i resepsjonen for å komme Advokatbladet i møte. Ingen grunn til å kaste bort verdifulle minutter. Hun snakker på inn- og utpust og durer på med gode argumenter. Noen bedre bak-

grunn enn load controller på fly kan man vel knapt ha som politiker. Siden 1984 har jobben hennes vært i løpet av få minutter å ha ansvar for alt i forbindelse med landing og takeoff, og regnet ut vekt på passasjerer og last, tatt hensyn til vær- og vindforhold og kommet frem til hvor mye drivstoff flyet trenger.

– Alt dette må man kunne gjøre manuelt, i tilfelle databrudd. Utfordringen er å gjøre kalkuleringene under tidspress. Som regel har man ti minutter på seg, og over deg står kapteinen og venter utålmodig fordi han har en slot i Amsterdam han må rekke. Livet ditt blir veldig på minuttet. Som politiker er det en utrolig fordel å kunne konsentrere seg om akkurat det du holder på med, men det var uvant for meg å sitte alene på et kontor med stortingsmeldinger og dokumenter. Jeg er vant til å bli målt flere ganger hver eneste dag, og få tilbakemeldinger like ofte. På Stortinget er det mye roligere, og det var en voldsomt stor overgang, sier Åse Michaelsen.

Formannskap og seks barn

Hun klarer imidlertid å fylle

hverdagene sine, med full jobb på Stortinget, formannskapsvern i Mandal og seks barn (blant annet fire jenter mellom 10 og 15) ventende hjemme. FrP har ordføreren i Mandal, som er eneste FrP-kommune langs sørlandskysten. Hun har vært aktiv lokalpolitiker i 15 år, og har fremdeles Mandal fremst i sitt hjerte, selv om dette er femte året som stortingspolitiker. Forrige periode satt hun i Kirke- utdanning og forskningskomiteen, men nå ønsket hun seg til justiskomiteen. Hvorfor ikke samferdselskomiteen?

– FrP er veldig opptatt av at man ikke skal bli sektorpolitiker. Jeg har jobbet på grensekontrollen i 15 år, og ser hvilke utfordringer man har med samhandling i justissektoren. I Tyskland, der jeg bodde på begynnelsen av 80-tallet, hadde de et eget grensepoliti som var flinke til å involvere de sivile i forhold til terror, organiserte kriminelle eller ettersøkte personer. Som ansatt på flyplassen fikk vi innspill om hvem vi skulle se etter og ble drillet på hva vi skulle være observant på av merkelige reaksjoner, hvordan man skulle lete etter mistenkelige pakker inne på flyet og på

flyplassområdet, og slike ting.

– I Norge har man derimot et veldig sementert opplegg. Som et lite land er vi mye mer avhengig av at alle følger med, og derfor er det viktig å rive ned grensene mellom tollvesenet, forsvaret, heimevernet, politiet og de sivile. Hvorfor ikke samlokalisere og effektivisere? Det kan man trenge også i andre fagmiljøer. Ikke for å spare ressurser, men for å styrke fagmiljøet. Hvorfor kan ikke tollvesenet ta fingeravtrykk og gi ut forenklede forelegg når de tar et beslag? Barnevernet, helsesektoren og skolene bør samarbeide tett. Det forebyggende arbeidet har lenge vært nedprioritert, og det er på mange måter forståelig. Som politiker er det mye mer moro å fokusere på noe håndgripelig slik at du får en fjær i hatten der og da, enn å satse på forebygging, sier Åse Michaelsen.

Vet hvor skoer trykker

Som lokalpolitiker og stortingspolitiker ser hun også helheten i det politiske spillet, hvordan lovene og foringene fra Stortinget blir praktisert ute i kommunene, og hvordan lokale utfordr-

FrPs Åse Michaelsen i Justiskomiteen er vant til å håndtere ut- og inkomne fly og en familie på åtte. Samtidig er hun er utdannet interiørarkitekt og opptatt av de myke verdiene.

inger blir til nasjonale endringsforslag. Med lokalpolitikken i bunn ser hun hvor skoen trykker.

– IKT er en hjertesak for meg. Vi er fremdeles i steinalderen datamessig i forhold til andre land. Systemene snakker ikke sammen. Samarbeidet må være på alle nivåer, også teknisk, og dette må være en mye større prioritering enn hva Knut Storberget har gjort.

Dette kan man ikke overlate til eldre menn i etatene, man må ha en felles organisering for innkjøp av systemer.

Samtidig må man hente inn de kloke hodene fra Universi-

tetet og gå inn for en differensiert avlønningssystem. Med 4,5 millioner innbyggere burde vi være i front på IKT-siden. Er det noe land som kunne snu seg rundt å få det til, og som har penger i bøtter og spann til å gjøre det, så burde det være Norge, sier Michaelsen.

Tette sikkerhets-hullene

FrP-politikeren mener det er mye vi kan gjøre innenfor rammene som EU og Schengen gir, men at vi ikke er flinke nok til å utnytte mulighetene. Hun ser for

eksempel for seg at man kan iverksette storkontroller ved grensene i perioder, selv der vi ikke har yttergrense til EU. Båstenkningen må bort, på alle nivåer. Kun da kan man tette smutthullene, argumenterer hun.

– Jeg kjenner til alvorlige sikkerhetshull ved norske flyplasser, og er det sikkerhetshull der, så finnes det over alt ellers, konkluderer hun.

Michaelsen fyller 50 i juni. Hun vokste opp med en hjemmевærende mor og mener familie, trygghet og tilhørighet er det viktigste i verden. Hun har selv tre barn, og giftet seg i fjor med

en Widerøe-pilot som også hadde tre barn fra før. Full fart, med andre ord. Frihet, mulighet til å velge selv og hensynet til personvernet er hovedårsaker til at hun havnet i FrP. Motstanderne av datalagringsdirektivet kan med andre ord ha en god støttespiller i justiskomiteen. – Jeg er nok for datalagringsdirektivet hvis vi får inn nye lover i forhold til HVEM som kan hente ut informasjon, samt streng håndheving av bruken. Hvis vi får disse lovene på plass, så tror jeg faktisk at FrP tar noen runder ekstra før loven blir behandlet, sier Michaelsen.

PROFESJONELL JURIDISK OVERSETTELSE
LEGALTRANS DA
STATSAUTORISERTE TRANSLATØRER MSTF

I samarbeid med: **TransLegal®**

THE WORLDS LARGEST IN-HOUSE TEAM OF LAWYER-LINGUISTS
Stocholm – Paris – Frankfurt – Madrid – København – Oslo – New York

Ansvarlig partner i Legaltrans DA: **Gunnar Talén**

ADVOKAT MNA, STATSAUTORISERT TRANSLATØR MSTF
Norsk-engelsk/engelsk-norsk

POSTBOKS 97 SLEMDAL, 0710 OSLO

E-POST: POST@LEGALTRANS.NO

WWW.LEGALTRANS.NO

TLF 22 49 94 22

FAKS 85 02 81 80

Den siste tiden har vært en tøff prøvelse for asyladvokater, som har fått hard medfart av media. Men kjenner de til kunnskapsdatabasen fra Advokatforeningen?

Kunnskapsdatabase for **asyladvokater**

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

– Kunnskapsbasen inneholder dommer, artikler, uttalelser, landrappporter, praksisnotater og andre dokumenter som er av betydning i asyl-

og utlendingssaker. Det er innhentet materiale fra både nasjonale og internasjonale rettskildebaser for å kunne gi en oversikt over sentrale og perifere kunnskapskilder. Basen blir kontinuerlig oppdatert, for å kunne levere siste nytt av rettsutvikling på

området. Det forteller koordinator for aksjons- og prosedyregruppen, advokatfullmektig Jan Rino Austdal i Advokatforeningen.

Hjelp til søk

Databasen er en del av Aksjons- og prosedyre-

gruppens arbeid, og er et bidrag til å løfte nivået på alle asylsaker, ikke bare de som prosedyregruppen tar rettens vei. Viderekomne jusstudenter søker gjennom rettskildene for medlemmer som bestiller søk, og leverer systematiserte oversikter

over landrapporter, rettskilder og annet som kan ha relevans. De kan imidlertid ikke gi konkrete råd til saken. Medlemmer betaler 350,- + mva for søk opp til fem dokumenter, og 700, + mva for større søk. Alt sendes digitalt til advokaten som ber om det.

– Rettskildebildet på asyl og utlendingsrettsområdet er internasjonalisert, dynamisk og komplekst, samtidig som stykkprissatsene ikke gir grunnlag for omfattende tidsbruk i hver sak. Vi håper med kunnskapsbasen å kunne bistå advokater som arbeider innen dette feltet. Vi tar imot forespørsler via bestillingsskjemaet som ligger inne på advokatforeningens nettsider. De fleste får svar i løpet av et par dager, lover Jan Rino Austdal.

Stor nytte av databasen

– Jeg har etter hvert blitt

kontaktet av asylsøkere som har oppfattet at bistanden de har fått av advokaten UDI har oppnevnt for dem har vært såpass slett at de har ønsket å bytte advokat.

Henvendelsene har økt i antall og jeg mottok etter hvert daglige henvendelser fra fortvilet mennesker. Det forteller sier advokat Jostein Løken på Elverum.

– Jeg har derfor måtte prioritere dette saksfeltet ved siden av en fra før av allsidig praksis. I denne forbindelse var et av tiltakene å be om bistand fra prosedyregruppen når jeg har villet gjøre grundige undersøkelser. Det har vært til stor nytte at de har hjulpet til med å søke frem både landinfo og rettskilder. Jeg synes at nytteverdien har vært stor. Kompetansen synes høy. Da jeg for eksempel ba om hjelp for å bistå en person som hadde desertert fra Revolusjons-garden i Iran fikk jeg også opplyst om en engelsk rettsavgjørelse. Takket være fundamentet prosedyregruppen la, har jeg nå opparbeidet egen kompetanse til å foreta slike søk på egen hånd. Sluttelig nevner jeg at det er et lite eventyr å arbeide med dette saksfeltet. Som advokat får man hjelpe mennesker som ofte reelt er i den dypeste nød. Rettskildematerialet er mye mer omfattende enn innen andre juridiske felter og man må lese seg opp i forhold til geografi, historie samt kulturelle og politiske forhold, sier Elverumsadvokaten, Jostein Løken.

Aksjons- og prosedyregruppen har stormøte i Advokatforeningens lokaler i 7. etasje under ledelse av Arild Humlen.

BJL BERGMANN
Attorneys at Law

Your Lawyers in Finland

Our firm is at your disposal for full range legal services, litigation, and debt collection in Finland.

BJL Bergmann Attorneys at Law

Eteläranta 4 B 9

00130 Helsinki

Tel. +358 9 696207 0

www.bjl-legal.com

Det viktigste noen kan arve, er en mulighet.

Mange vet ikke at de kan bidra til at Pablo og andre barn får mulighet til utdanning og et bedre liv. Husk å opplyse om testamentariske gaver til mennesker som ønsker å tilgodese en hjertesak i sitt testamente.

Kontakt oss for mer informasjon på telefon 22 99 09 00.

Redd Barna

www.reddbarna.no

Jon Wessel-Aas gikk ikke akkurat stille i dørene da han meldte seg ut av Juristforbundet. På Twitter og sin egen blogg fikk han følge av mange sinte medlemmer som toget ut av fagforbundet.

Slamrer med dørene og melder seg ut

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

– Veldig få medlemmer kjenner til at Juristforbundet, som en del av Akademikerne, har sendt ut et hørings-svar som er svært positivt til Datalagringsdirektivet. I Tekna ble det også en voldsom diskusjon på nett og mange utmeldelser da dette ble kjent, sier Wessel-Aas. Advokaten publiserte like gjerne utmeldelsesbrevet sitt på bloggen sin. ”Dersom Juristforbundet – som presumptivt representerer jurister fra så vel offentlig som privat sektor – har vurdert denne høringsuttalelsen som dekkende for sine medlemmers syn på de rettsstats- og menneskerettslige spørsmål som direktivet reiser, er det ikke en organisasjon som jeg kan forbli medlem av”, heter det i brevet.

Mange reaksjoner

På fire timer hadde hele 300 personer utenfor fagforbundet lest begrunnelsen til Wessel-Aas, og reaksjonene lot ikke vente på seg på twitter. Et tyvetalls jurister fulgte Wessel-Aas og mente at også de skulle melde seg ut prompte. ”Da melder jeg meg ut av Juristforbundet – de s.k. ”Aka-

demikerne” har talt. Får med meg flere! Dette var tynt!” og ”Godt @Advokatforening meldte seg ut av (stats) Juristforbundet (og Akademikerne) i fjor Nå gjør jeg det også” var tilbakemeldinger som kom.

Forbeholdent positive

Uttalelsen fra Akademikerne er på en drøy halvside og konkluderer med at Akademikerne er ”forbeholdent positive” til innføring av Datalagringsdirektivet. Som hovedbegrunnelse heter det at innføring av direktivet handler ”i stor grad om å skape et felles regelverk for å strukturere lagring av informasjon som allerede i dag lagres i utstrakt grad”. I tiltredelsesintervjuet til nyvalgt NJ- leder Curt A. Lier i Juristkontakt svarte Lier dette på spørsmålet om hva Juristforbundet nå kom til å være synlig på: ”Datalagringsdirektivet er et aktuelt eksempel. Det er en sak det er uenigheter om internt i Juristforbundet,

– Det er godt at Advokatforeningen er ute av NJ. Vår oppgave som advokater er å være skeptisk til den typen statlige inngrep i grunnleggende rettigheter, sier NRK-advokat Jon Wessel-Aas.

men vi skal være tydelige på at det er slike meningsbrytninger. Man kan komme til forskjellige konklusjoner litt avhengig av ståsted, men vi kan bidra til at flere sider av saker blir belyst før politikerne tar sin avgjørelse. Det at vi representerer mange interesser og synspunkter er en styrke.”

– Juristforbundet burde ikke ta et så klart standpunkt i en

så kontroversiell sak. Det kan reises spørsmål om en slik fagforening i det hele tatt bør konkludere på vegne av medlemmene i en slik sak. Jeg kan heller ikke se at det har vært noen informasjon til medlemmene i forkant der man kunne komme med innspill til høringsuttalelsen. Det er helt åpenbart ikke enighet blant medlemmene, og juristenes oppgave er å være skeptiske til inngrepen i rettssamfunnet. Politijuristene kan strengt tatt ikke mene noe annet offentlig enn hva justisdepartementet mener, men Juristforbundet organiserer også private advokater. Denne uttalelsen er fjærlett, men likevel konkluderer man. Her

burde man i det minste ha en dyptpløyende gjennomgang. Det er godt at Advokatforeningen er ute av NJ. Vår oppgave som advokater er å være skeptisk til den typen statlige inngrep i grunnleggende rettigheter, sier Wessel-Aas som ikke er kjent for å gå stille i dørene.

(Se også debattinnlegg på side 70)

Sjakkgeniet Magnus Carlsen sponset av advokatfirmaet Simonsen banker jusstudentene i Bergen i sjakk. (Foto: Nikita Solenov, BA)

Simonsen sponser sjakkmeisteren

Sjakkgeniet Magnus Carlsen (19) har vært både i Oslo og i Bergen og jusstudentene fikk anledning til å prøve seg mot mesteren

Det var advokatfirma Simonsen som sørget for at jusstudentene fikk møte Magnus Carlsen under arbeidslivsdagene.

– Vi har en toårig sponsoravtale med Magnus Carlsen, forteller partner Ståle Hagen. – Vi har nærmest litt tilfeldig hatt en relasjon til Carlsen siden han var 13 år og ble stormester første gang. Vi har bistått ham på kontraktssiden og etter hvert som han inngikk avtaler med Kasparov og Arctic Securities. Advokatfirma Simonsen vil bidra til at Carlsen får det støtteapparatet han trenger for å kunne ta ut sitt potensial og sitt talent.

– Vi har ikke angret ett sekund på denne avtalen. Vi har opsjon på to år til når den går ut, og vi ser hvor mye den har betydd for oss

både eksternt og internt. Vi har hatt et klientarrangement på Tjuvholmen med 320 mennesker der Magnus Carlsen var med, vi har brukt ham i profileringen, vi har logoprofil på ham og vi ser linjene fra sjakkspillet til advokatgjerningen, sier Hagen.

– Jeg har vært i Bergen noen ganger for å spille turneringer. Kanskje fem ganger opp gjennom årene. Da har jeg kombinert med å besøke familie, sa Magnus Carlsen til BA mens han slo jusstudentene. – Min far er født i Bergen og min bestefar er herfra. For Carlsen ble det bare lek å møte hobbyspillende studenter – noe sjakkgeniet selvfølgelig var fullt klar over på forhånd.

– Jeg liker ikke å tape, så jeg gir mitt beste, bedyret han.

Finansavisen

JUS

– et magasin i Finansavisen

3 ganger i året

Neste utgave av magasinet Finansavisen Jus er 11. feb.

For annonseinformasjon om magasinet og ellers i avisen
kontakt: Eivvy Maxwell, tlf. 23 29 63 13/911 23 494 eller
e-post: eivvy.maxwell@finansavisen.no

Advokatfirmaer og andre med tilknytning til advokat-tjenester som annonserer i Finansavisen skytter blink!

Ingen annen avis har så høy andel av lesere med beslutningsmyndighet når det gjelder kjøp av advokattjenester.

*Kilde: MMI Fagpressen juni-08

Finansavisen

Et nytt håndhevelsesdirektiv som gjelder for offentlige innkjøp implementeres i disse dager EU-landene. Norge er allerede på overtid, og NOU'en som ble presentert 16. april har flere mindretallsuttalelser.

Første artikkelsamling om **entreprise**

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Professor dr. juris Lasse Simonsen er en av redaktørene for boka som har 29 forfattere hvorav en er ingeniør og de andre jurister. Simonsen var tydelig stolt da han presenterte boka "På rett grunn".

– Jeg kom inn i bransjen for 25 år siden, da foreningen ble startet. Da hadde juristene ingen naturlig tilhørighet i entreprisebransjen, og de juristene som fantes der var nok litt originale. De hadde karrige forhold, de hadde kjempet seg frem i bransjen og de bar preg av det. I dag er situasjonen helt annerledes, og de årlige Holmsbuseminarene er blitt så populære at man har problemer med å finne store nok lokaler. Med denne boka har vi hevet oss opp også på det faglige planet, og ikke bare på det sosiale, sa Simonsen og viste frem "babyen" fra podiet.

Alle møter

Norsk Forening for Bygge- og Entrepriserett er en uavhengig organisasjon med formål å fremme interessen

og kjennskapet til norsk og internasjonal bygge- og entrepriserett og dermed sammenhengende rettsspørsmål. Foreningen har en søsterforening i Bergen. Det finnes flere liknende foreninger i Europa, og på jubileumsfesten representerte Torsten Iversen, professor i Århus, den danske foreningen. Både Holmsbuseminaret og jubileumsfesten var fylt til randen med interesserte advokater og jurister, så sugget etter kunnskap på området er betydelig. Det kan nevnes at siste Holmsbuseminar var fulltegnet tre timer etter at invitasjonene ble sendt ut,

og kvoten på 164 deltakere var fylt opp. Jubileumsfesten ble definitivt ingen skuffelse for de 125 medlemmene som dukket opp, noe som i seg selv er en bragd, siden det er 44 støtte medlemmer og 104 personlige medlemmer i foreningen.

Festskrift

"Entrepriser juridisk seminar har utvilsomt oppfylt de målsettingene som styret satte for seks år siden. Man har lyktes med å skape en hyggelig tradisjon, og entreprisemiljøet har fått en møteplass hvor man blir oppdatert faglig samtidig

som man får bygget og vedlikeholdt nettverket. Det er en livskraftig forening som fyller 25 år, med flere medlemmer og mer aktivitet enn noen gang. Det entrepriser juridiske seminaret har ført til en kraftig vitalisering av foreningen, og sammen med de andre medlemsarrangementene ligger alt til rette for at Norsk Forening for Bygge- og Entrepriserett også i fremtiden vil være en viktig faglig møteplass." heter det i festskriftet som ble trykket i forbindelse med jubileet.

Professor dr. juris Lasse Simonsen er en av redaktørene for boka som har 29 forfattere og han var tydelig stolt da han presenterte boka "På rett grunn".

På Norsk Forening for Bygge- og Entrepriseretts 25-årsjubileum gikk professor dr. juris Knut Kaasen gjennom utviklingen og pekte på store endringer i rammevilkårene også fremover.

Rivende utvikling i entrepriserett

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

– Utviklingen av informasjonsteknologi vil prege mye av det som skjer videre på rettsområdet. Jeg tror også vi vil se en runddans der det individuelle kontraktsarbeidet og standardene påvirker hverandre, sa Kaasen. På tross av at rammevilkårene for bygge- og entrepriserbransjen er betydelig endret, er problemstillingene de samme: Uforutsette hendelser, grunnforhold, dårlige kontrakter, diskusjoner partene imellom og mulig mislighold og misligheter.

Langvarige kontrakter

De siste 10 årene har stadig mer langvarige kontrakter, en bred anvendelse av standarder og den teknologiske utviklingen styrt mye av bransjens indre utvikling, påpekte Kaasen.

– Det er en gjennomgående trend at standardene går opp veien, noe som er et paradoks, for jo flere standarder jo mindre frihet, og autonomien i individuelle kontrakter begrenses. Selv departementet ved statsråd

Heidi Grande Røys har i et offentlig brev understreket viktigheten av å holde seg til bransjestandardene ved offentlige anskaffelser, sa Kaasen. Antall tvister rundt bygg og anlegg er stadig økende, og Kaasen mener hovedårsaken er tidspres og lange kontraktsperioder.

– Det er en tendens til å inngå kontrakter på et umodent grunnlag, og med upresise ytelsesspesifikasjoner. Dette må reflekteres i kontakten, og vi må få mer og grundigere reguleringer inn i kontraktene. Samtidig kan klar og uttømmende regulering være ødeleggende, sier Kaasen og minner om at også kontrakter skrevet på gammelmåten har fått nytt innhold fordi standardene er endret.

Flere standarder

– Det er blitt stadig flere standarder, og det er vanskelig å forhandle om kontrakter, fordi det er vanskelig å avvise noe som irrelevant. Man finner alltid et faktum som "passer", sa Kaasen. Ofte er kontraktene inngått på et så tidlig tidspunkt og med et så umodent grunnlag at pliktene ved eventualiteter ikke lar seg fastslå. Kaasen

mener det derfor er viktig å konkretisere hvem som har hvilke roller i kontrakten, og hvem som bærer risikoen om noe går galt.

– Man bør rett og slett avtale en "rettskildegenerator" for håndtering av klassiske endringer, foreslo han på seminaret som samlet over hundre jurister i bransjen.

Forebygge problemer

Siden konflikter og tvister i bransjen er blitt så vanlige har man prøvd ut nye måter å forebygge problemene på. Mange går til selskapsretten og benytter seg av grep derfra, som for eksempel partnering. Kaasen sa i foredraget at dette er en trend som til tider bekymrer han.

– Bygg- og entrepriser passer ikke inn i en klassisk utvekslingskontrakt fordi det er snakk om mer langvarige avtaler der veien blir til mens man går. Mye passer inn i det selskapsrettslige, men formålet til partnerne er grunnleggende forskjellig, og man kan ikke bruke rene selskapsrettslige føringer. Lojalitetsplikten preges av varslingsregler, og partene spiller ping-pong med hverandre med krav og motkrav. Ikke så enkelt som at man

– På tross av at rammevilkårene for bygge- og entrepriserbransjen er betydelig endret de siste hundre år, er problemstillingene de samme, sa professor dr. juris Knut Kaasen på Norsk Forening for Bygge- og Entrepriserett sitt 25-årsjubileum.

bestiller noe som skal leveres fredag klokken 14, understreket Kaasen. Situasjonen blir ikke enklere fremover fordi rammevilkår rundt miljø og økonomi gir stadig nye løsninger man må ta med i betraktning, som OPS-avtaler og Life cycle costs. Jo mer komplisert situasjonen rundt byggeprosjektet blir, jo mer problematisk blir det dersom partnerne ikke liker hverandre. Da er veien til rettsalen kort. Partnering er en måte å unngå problemet på, men Kaasen tror man kan vinne mye på å tenke nye tvisteløsninger.

– I Bjørvikaprojektet har man hatt tvisteløsningsformer som integrert mekling i hele prosjektet. Jeg ser også for meg at man kan bruke dynamiske kontraktsreguleringer som denne rettskildegeneratoren, sa Kaasen som og som siden 1989 har vært professor ved Universitetet i Oslo

En beskrivelse fra virkeligheten en sen søndagskveld foran data-skjermen hjemme. Facebook er oppe og jeg ”snakker” med en venninne. Plutselig dukker ”advokatvenner” opp ...

En søndag kveld på

Tekst: Marit Aschehoug
og anonyme ”venner”

”Advokatvennene” begynner å diskutere om Advokatbladet kan sitere fra Facebook. Vi yter ikke sosiale medier rettferdighet på papir, men deler gjerne meningsutvekslingen.

En søndag kveld på Facebook: (anonymisert av hensyn til personvernet)

Marte Kirkerud: Viltlovens og jakt-tidsforskriftenes artsinndeling er virkelig biofascisme på sitt mest eklatante.

Peder Ås: jeg tolker viltloven slik at man kan legge avgjørende vekt på viltets subjektivt opplevde artsidentitet. Var nylig inne i Østmarka og knertet fire kråker, ergo fritt vilt hele året, som riktignok rent eksteriørmessig så ut som stokkender.

Marte Kirkerud: Kan jeg legge din tolkning til grunn som en lovavdelings-uttalelse? Jeg ser for meg at disse måkene forkledd som hjort, de som står og ler av oss hele året, men er sporløst forsvunnet i jakttiden, i alle fall må kunne la seg konstruksjonsforvirre i tid en stund fremover?

Peder Ås: Nuvel Marte. Jeg ser at det jeg trodde var en diskret kanal for mitt behov for komplett usaklig raljering,

nemlig din Facebookprofil, blir sitert i Advokatbladet. Dette kommer selvsagt til å legge en alvorlig demper på mine ytringer. Mye mer enn at disse omfattes av Datalagringsdirektivet (tok du den Herr Wessel-Aas?)....Fra nå av kommer jeg bare til å skrive meldinger til deg av typen: ”Det skal bli interessant å følge Høyesteretts praksis om tomtefeste fremover”. Kanskje jeg kan strekke meg til ”God Jul” når jeg skal være litt sånn gøyalt-privat av meg.

Marte Kirkerud: Aarrgh! Skal en av de få kildene til ekte satire på FB forsvinne? Serriøst, dette må det bli mer og mer slutt på. Til Advokatbladet og dere andre medier som gjengir tweets og FB-snakke over en lav sko: Videreformidling av tweets, FB-snakke og andre halvoffentlige samtaler er selvsagt lovlig. Det bør også absolutt foretas om det har offentlig interesse og kan bidra til den offentlige debatt. Ukontekstualisert, ukommentert eller sladrepreget videreformidling gjør imidlertid sjelden det. Slik videreformidling har dessuten noen uheldige konsekvenser, som verken tjener det offentlige ordskifte eller mediene selv: halvoffentlige samtaler vil utvannes som genre, både formuleringer og engasjement vil forflates. Det gjelder særlig når også ”uvesentligheter” videreformidles; én ting er at en godt kan tenke seg om før en formulerer skarp kritikk eller annet av offentlig interesse, men ukritisk videreformidling tar

spontaniteten bort også fra ”ufarlige” utsagn; for sikkerhets skyld vil mange da uttrykke alt som om de skrev leserinnlegg i trykte medier. Det engasjement de nye medier har frembragt er verdifullt på en rekke måter i tillegg til kunnskaps- og debattformidling, og det er en styrke for et fungerende demokrati. Tradisjonelle media burde se det som et særlig ansvar å verne om også denne delen av ytringsfriheten og offentligheten.

Bladsjefen: Hmmm....Må drøftes på internt morgenmøte imorgen. De ukontekstualiserte, ukommenterte eller sladrepregede videreformidlingene er mye bedre enn de seriøse beregnet på leserinnlegg i Lysningsbladet....

Marte Kirkerud: :-) Artig argument! Men det løser ikke problemene knyttet til tvangsomgjøring av halvoffentlighet til offentlighet... Vil dere ha bedre (faktiske) leserinnlegg bør dere kanskje problematisere disses slette kvalitet i en egen sak? Det eneste dere risikerer, er vel å bli helt kvitt innlegg overhodet, og da kan dere jo bare bruke plassen til noe annet?

Peder Ås: Jeg er forsåvidt ikke veldig såret og vonbroten over offentliggjøringen. Er dog noe betenkt over at neste gang jeg f.eks. er i retten før høre ”Og advokat Ås før De starter prosedyren, vil retten gjerne fremheve at det her gjelder helt andre saklighetsnormer enn

på denne fjesboken, eller hva det nå heter, der vi registrerer at De er svært så aktiv". Poenget med Facebook er vel at det ligger en langt lavere terskel for å ytre seg, og at denne kan bli langt høyere, hvis avsender skal ta i betraktning at innleggene blir offentliggjort. Jeg brukte minst 100 timer på den siste artikkelen jeg skrev i Lov og Rett. Det blir litt stusselig, hvis man skal finpusse formuleringene like mye her inne. Ellers er det vel slik at noe av konsteksten forsvinner når dette offentliggjøres. Marte og jeg er jo begge tilhenger av en humor, som går ut på å maksimere usaklig argumentasjon inn i det absurde. Facebook er som kjent et ypperlig sted å dyrke frem bisarre subkulturer. Men disse kulturene trives nok ofte best i sin egen biotop. Det kan jo tenkes at den ironiske rammen rundt dette forsvinner når innleggene leses løsrevet i Advokatbladet av en eldre lagdommer med rotarynål på jakkeslaget. Den greieste måten å løse dette på er vel at Advokatbladet spør "skribenten" før det legges ut.

Marte Kirkerud: Om det ikke allerede skulle være åpenbart, kan jeg bekrefte at Peder er mye morsommere på Facebook enn i Lov og Rett. FB-videreformidling er jo ingenlunde et fenomen Advokatbladet er alene om, både Klassekampen og Dagbladet har vel pådratt seg vrede over slikt. Kanskje er dette en gylden sjanse for Advokatbladet til å gå foran og lage en standard for hvordan bladet forholder seg til e-medieoffentlighet?

Bladsjefen: Hm...Jeg ser spor av en spennende debatt og ikke minst fordi den foregår på min "private" facebook-side, og ikke Advokatbladets. Jeg har selv en "hemmelig" blogg som trives best i sin egen biotop – dvs lokalavisen her i Ås. Som sagt – morgenmøtet imorgen...

Peder Ås: Jeg kunne – i vår alminnelige, sosiale medier-ironiske tone – si at du får gjøre som meg, Peder, og ta konsekvensen av den nye virkelighet: Begynn å legge litt lite arbeid i neste Lov og Rett-artikkel som jeg gjør... Så blir det likegyldig hvorfra vi siteres ;-) MEN, jeg synes at du trekker frem noen vesentlige poenger. Samtidig er det heller ikke enkelt. På Twitter, for eksempel, tror jeg at de fleste som

befinner seg i den delen av "twitteruniverset" som jeg (og Marte) gjør, aksepterer at alt som skrives må anses som fullt ut offentlige ytringer, som vil kunne siteres hvor som helst, og som man må regne med å måtte "stå til ansvar" for i det storoffentlige rom.

Marte Kirkerud: På FB, derimot, er bildet mer diffust. Her har folks sider varierende karakter – de av oss som diskuterer i denne tråden representerer vel en gruppe som har en god blanding av nære venner og mer profesjonelle "venner" blant vår FB-venner. Det preger også variasjonen i diskusjonstemaer og -former. Når noen av oss dertil blander tema og form innenfor en og samme diskusjonstråd – hvor vi, som du sier, Peder, kan begynne blodseriøst, for så å spinne ut i det fullstendig surrealistiske, blir bildet desto mer diffust. Personlig håper jeg at vi kan holde på dette, uten at vi føler oss tvunget til større selvbeherskelse, fordi ytringer her, tatt ut av sin kontekst, blir brukt på en måte som vi ikke føler at vi kan vedkjenne oss i mer profesjonelle sammenhenger. Og da har vi vel til syvende og sist ikke andre å appellere til enn for eksempel Bladsjefen og Advokatbladet; og oppfordre til at den gjensidige gleden vi har av å være hverandres "venner" på FB, ikke undergraves gjennom bruk av "stoff" herfra som skaper mistillit. Det vil gå utover alle parter. Selv har jeg ikke reagert på det som har vært gjengitt av mine ytringer, men jeg ser at det kan oppstå situasjoner som vil oppleves annerledes. Og uansett, bør det være nok at noen, som Peder, reagerer som han gjør. Det er – i motsetning til mye annet ved Peder.;-) – ikke noe atypisk i de reaksjonene. Med andre ord; her er det potensiale for ytterligere refleksjon. Kanskje bør for eksempel sitater herfra som kun trykkes for underholdningsverdien, "klareres" med en det gjelder. Mens de sitater som åpenbart har mer allmenn interesse, og som også brukes i en tilsvarende relevant kontekst, kan behandles som sitater i pressen for øvrig?

Bladsjefen: Det er nettopp det surrealistiske som gjør det verd å være her. Det blodseriøse har vi i bølter og spenn hver dag. Det bør vel i anstendighetens (nei biotopens) navn tilføyes at "offentliggjøringen" skjer på Advokatbladets jus light-sider og ikke på kronikkplass.

Marte Kirkerud: Ja! Vi vil gjerne beholde surrealismen! :-) Klarering kan virke som en god retningslinje, kanskje nettopp fordi biotopen er jus-light-sidene. Hadde den vært kronikkplass ville jo den allmenne interessen vært foranledningen.

Bladsjefen: Bortsett fra debatten om advokatlykke, er det lite temperatur i debattsidene, så vær glad du havner på juslight

Peder Ås: Det kunne gjerne vært litt mer trykk på debattsidene deres ja. Det viser vel kanskje at vi advokater er som John Cleeses klassiske figur som bare diskuterte mot betaling. Sånn sett burde jeg snart få Kongens fortjenestemedalje i gull for alt det gratis dugnadsarbeidet jeg har lagt ned på Martes FB-side.

Bladsjefen: Vi skal vurdere FLAX-lodd! Dessuten heter det Fortjentsmedalje uten e

Peder Ås: Fordelen er at denne debatten – for vår del, i vår biotop – foregår med en god og fornuftig redaktør som deg, Marit. Dette ordner seg, det går seg til. Vi lover at vi skal bidra med mer seriøs bjeffing også i dine debattspalter!

Bladsjefen: Øhh – fortjenstmedalje....

Bladsjefen: Jeg visste at jeg ikke burde drikke champagne på en søndags kveld – fortjenstmedalje....

Marte Kirkerud: Skål, Marit og gutta: Dette blir det jo bare positive effekter av, tross alt!

Peder Ås: Jeg følger eksempelet om videreformidling til pressen, og har sørget for at morgendagens overskrift i Dagbladet er "Advokatbladets redaktør går bananas på Facebook i delirisk champagnerus"

Bare Gjertrud

Under entrepriseforeningens 25-årsjubileum spurte Advokatbladet etter en ung, spenstig, frittalende og morsom kvinnelig entrepriseadvokat. Alle fingre pekte mot Gjertrud Helland.

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Et par uker senere møter vi henne for en kopp kaffe i Oslo. Egentlig skulle maigatene være kostet og trærne skulle være grønne, men snøen lavet ned. Det liker Helland dårlig. Nå må hun ha en lang og fin sommer, proklamerer hun. Den solhungrige 39-åringen har større grunn til å være opptatt av været enn andre jurister. Hun er halvparten av arbeidstiden ute i felten og besøker byggeplasser og andre anleggsoppdrag som Veidekke har landet over. Det blir det mye brakkeliv av.

– Man må være der folk er. Det gjelder å lage lave terskler til de som utfører jobben. Før var jeg ”hun advokaten”, nå er jeg bare Gjertrud når jeg kommer, smiler hun.

Både Advokatforeningen og Juristforbundet satser nå ekstra på bedriftsadvokatene- og juristene. Det har lenge vært en forsømt gruppe, men nå har det kommet egne bedriftsadvokatutvalg i begge organisasjonene. Helland har lenge engasjert seg både i Juristforbundet og i Advokatforeningen. Nå leder hun meklingsutvalget i Advokatforeningen, og tidligere satt hun i kretsstyret i Oslo krets.

– Det er en av fordelene med å jobbe

som bedriftsadvokat. Man kan engasjere seg uten å være redd for å ikke skrive nok timer den dagen, sier hun og hiver nedpå en gulrotkake.

”Noe ordentlig”

Hun har jobbet som forretningsadvokat – hos Schjødt. Det var der hun kom borti entrepriserett og fant ut at det var noe som passet for henne. ”Noe ordentlig” som hun selv sier det. Noe håndfast og konkret. – Det er utrolig moro å se byggene reise seg. Gå inn i Operaen eller opp i Holmenkollen mens de fremdeles er under bygging. Og folkene jeg jobber med er utrolig hyggelige, sier hun overbevisende.

Hjemme har hun to barn på åtte og elleve år. Det vil si, hun deler omsorgen med eksmannen, som også er advokat. – Jeg er vokst opp på landet, så det er egentlig rart at jeg trives med å bo så urbant, hevder hun selv.

Vi blir sittende å snakke om bedriftsadvokatens rolle og utfordringer. Bedriftsadvokater jobber med utrolig mye forskjellig og innenfor ulike fagfelt, men fellesnevneren er at vi bare har én klient, sier Helland som også sitter i styret i den Europeiske organisasjon for bedriftsjurister- European Company Lawyers' Association. Et aktuelt spørsmål som prøves i disse dager er om våre råd til klienten er

unntatt beslag ved tilsyn fra Konkurransetilsynet etc, forteller Gjertrud Helland.

– EU-domstolen behandler nå en slik sak, Akzo Nobel-saken, der et statlig tilsyn under en kontroll mente at bedriftsjurister ikke kan påberope seg beslagsfrihet.

Mekling er svaret

Om hun brenner for mye, så er det meklingsutvalgets arbeid hun brenner mest for. Å løse tvister før de kommer til retten. Å spare aktørene for dyre rettsprosesser og holde dem unna offentlighetens søkelys. Man tjener nesten alltid på å komme til minnelige

ordninger, mener hun. Men passer den vevre, smilende unge damen til å mekle tvister om millioner av kroner? Burde ikke Veidekke heller å skaffet seg en slugger som stod på krava og viste motparten hvor skapet skulle stå?

– Nei, det er gammeldags tenking. All ny teori om mekling handler om åpenhet og dialog; interessebaserte forhandlinger. Det viktige er å gjøre kaken så stor som mulig før man begynner å dele den, og det eneste som teller er om du er flink og kan det du driver med. Møter jeg en steil advokat med pokeransikt og tøffe forhandlingsstrategier blir jeg bare lattermild. Og om de undervurderer meg er det bare en fordel.

Da kan jeg overraske senere i forhandlingene, sier hun.

Sjefen skriver under

I entreprenørbransjen er det imidlertid ikke alltid smart å sende advokaten ut i førstelinjen. Det kan bare skape unødvendige fronter og det regnes ofte som fiendtlig å bruke advokat. De fleste av brevene som Helland skriver undertegnes av prosjektledelsen. Den viktigste jobben hun gjør er forebyggende, både i forhold til lover og regler, og i forhold til interne retningslinjer. Det har gitt resultater. Tvisteprosenten i Veidekke har gått ned de siste årene. Veidekke er Norges største entreprenørselskap, og Helland er en av fire advokater. Det er ikke mye på 6500 ansatte og prosjekter i milliardklassen. Men, blir det rettslige konflikter av en viss størrelsesorden hankes det inn ekstern juridisk hjelp. Disse sakene kan ta måneder, og det har ikke Helland tid til. Hun har sine prosjekter å besøke, sine ingeniører å følge opp. Skal man hindre nye konflikter i å oppstå, må det betydelig opplæring til i felten. Lettere blir det heller ikke med tiden. Stadig nye regler skal sørge for at landet bygges uten svart arbeid og med fokus på miljø og sikkerhet. – Svart arbeid er et viktig tema i bransjen. For Veidekke er det en viktig utfordring å følge opp alle ledd i kjeden. Nå har vi også fått en lov som gir oss solidaransvar for at underleverandørene betaler sine arbeidere forsvarlige lønninger. Det foregår en stor ansvarliggjøring av bygg og anleggsnæringen for tiden. Dette vil særlig berøre de store aktørene, siden man naturlig nok vil gå dit pengene er ved ulike typer mislighold, sier Helland.

Dyktig sangerinne

I juristkretser er Gjertrud kjent for sitt sangtalent. På jussen sang hun med bandet "Lonetrees" – som nå er gjenforent og i full aktivitet – og hun er ofte å høre i entrepriserettssammenhenger. Ikke bare synger hun som en dronning, hun evner også å være morsom mellom sangene. Da hun jobbet i Schjødt hadde de et eget Schjødtband, og i Veidekke har hun funnet en pianist

hun opptrer sammen med fra tid til annen. Noen sangkarriere har hun aldri vurdert skikkelig. Til det er hun for realistisk.

– Svogeren min spilte i Tomboy, og de var store på 80-tallet. De spilte landet rundt, men det holdt jo bare i tre år. Nesten ingen klarer å leve av musikk-en. Da trives jeg med å ha det som en hobby, sier hun og maner også den oppvoksende juristgenerasjon å være fornuftig.

– Jeg råder alltid unge jenter til å få advokatbevillingen i boks så fort som mulig. Så vil det jo ofte komme en periode hvor familie og småbarn står i fokus. Jeg tror mange legger opp til for mye stress i livet. Der er jeg enig med Kristine Madsen, om at man heller kan vende tilbake til en karriere i et større

firma etter at ungene er blitt

større. Å komme seg opp som partner i et stort firma parallelt med at man skal ta seg av små barn må være utrolig krevende. Der-som jeg skulle ha satset på en slik karriere som ung fullmektig, ville jeg ha etterspurt en helt konkret karriereplan, med tall på hvor mange

klienter jeg skal dra inn og hvor mange timer som skal faktureres, sier hun og legger til at det har vært helt fantastisk å jobbe som advokat i Veidekke mens ungene har vært små.

Bruker fritiden på studier

En annen fordel hun trekker frem ved å jobbe som bedriftsadvokat, er muligheten til å etterutdanne seg. Den har hun brukt til fulle, med studier på BI. Nå er hun i ferd med å avslutte en Master of Management, og har studert Forhandlinger, Strategisk ledelse i bygg- og anlegg og Nyskaping og kommersialisering. I forbindelse med den avsluttende mastergradsoppgaven intervjuer hun Veidekkes toppledelse i Norge, Sverige og Danmark. Målet er å finne ut om organisasjonen virkelig er "grensesprengende", slik visjonen dens er. Oppgaven har også gitt henne god innsikt i hvordan de tre landene tenker strategisk i forhold til innovasjon innenfor bygg- og anleggsmarkedet. Hun får også innsikt i markedsforholdene i

”Man kan engasjere seg uten å være redd for å ikke skrive nok timer den dagen

– Det er en fantastisk naturopplevelse å se byggene

de tre landene. – I Sverige har de en bedre plan fra det offentlige om å bruke penger kontinuerlig, uansett om det er opp- eller nedgangstider. Det er en holdning som gir aktørene forutberegnelighet.

Helland også opptatt av offentlige anskaffelser, fordi hun mener det er et komplekst regelverk bak anskaffelsene og mange små kommuner sliter med å forstå det. – Jeg har sympati for den enslige saksbehandleren i en liten kommune som skal sette seg inn i alle lover og regler rundt bygging av et nytt prosjekt. Dette gjør at det er mange brudd på forskriften om offentlig anskaffelser. Det hadde vært en stor fordel om man hadde forenklet dette regelverket.

Ikke særlig praktisk

Hun hevder at det er tilfeldig at hun endte opp som jurist, men med en far som er ingeniør og en mor i skoleverket er det nok ikke tilfeldig at hun havnet blant ingeniører som trenger å få forklart jussen på en pedagogisk måte. Etter ti år i bransjen kan hun stamme-språket, men særlig praktisk er hun ikke blitt.

– Jeg ville aldri ha bygd min egen

i tidlig morgenlys. Helt fantastisk, sier hun.

hytte, for å si det slik. Men, man blir jo en del av både begrepsverdenen og det tekniske miljøet. Da jeg gikk gravid med min førstefødt og stod to måneder i Stavanger tingrett sammen med Nils-Henrik Pettersson i Schjødt i en stor entreprisesak, drømte jeg en natt at jeg stod ved døpefonten og ble spurt av presten om hva barnet skulle hete. ”Kulvert” var svaret, som er et faguttrykk for tunnel. Så jeg var nok litt vel preget av jobben da, sier Helland.

Trigget av motstand

Så er hun mest jurist, og sier hun blir trigget av motstand. Hun elsker å åpne tilsvaret og andre brev.

– Av og til får jeg hjertet i halsen og tenker at dette er så bra argumentert at jeg umulig kan klare å imøtegå det på en like god måte, men så begynner jeg å bla i lovbooka og blafre med dokumenter. Jeg elsker å diskutere, og tror man må det for å bli en god advokat, sier Helland.

Holder ikke med finjuss

Med store milliardprosjekter og mange underleverandører i hvert prosjekt er det utrolig at ikke flere tvister havner i

rettsapparatet. Særlig siden byggeprosjektene sjelden er klarlagt på forhånd. Det kommer alltid endringer underveis, og mange ganger møter man ukjente utfordringer der Moder Jord har en finger med i spillet. Da hjelper det lite med finjuss.

– Man må evne å gi råd til klienten ut over det rent juridiske, evne å se løsninger og muligheter. Selvsagt skal man aldri kompromisse med lover og regler, da er man inne i en farlig gråsoner, men det er mye spillerom i kontraktene våre. Mest moro er det med de store symbolbyggene, som Operaen, der arkitektene og ingeniørene utfordrer hverandre. Ingeniørene må finne tekniske løsninger på spenstige forslag. Det blir det ofte diskusjoner av, og arkitektene ser ofte ikke kostnadssiden. Det kan fort koste mange, mange penger, når arkitekten vil ha inn en estetisk flott endring på et bygg. Samtidig må jeg si at det ikke er rart at det blir dis-

kusjoner, når det er så mye penger det er snakk om. Egentlig er det fascinerende at det går så bra i de fleste prosjektene. Det viser jo hvor mye profesjonalitet det egentlig er i bransjen, sier Helland, før hun tar oss med til en byggeplass for virkelig å vise hvor fascinerende det er.

– Jeg har alltid drømt om å sitte øverst i krana, peker hun og banker på brakke-døra for å få utlevert hjelper.

– Vi kan ikke gå ned i gropa, for vi har ikke vernesko.

De er så strenge på HMS, sier hun.

– De?

– Eller vi... Er det ikke utrolig å se hvordan man kan bygge midt i byen på en trang tomt?

Det er utrolig spennende å være ute på prosjekter. Bare

naturopplevelsene ved å se

byggene i tidlig morgenlys. Helt fantastisk, sier hun og slår ut med armene som for å omfavne hele byggegropa.

” *Jeg elsker å diskutere, og tror man må det for å bli en god advokat*

Arbeidtakernes arbeidstid **kontra** arbeidsgiverens styringsrett

Av Dag Steinfeld, advokat (H) og partner i Wikborg, Rein & Co

Dag Steinfeld er født i 1955 og tok sin juridiske embetseksamen våren 1981. Han er partner i Wikborg Rein. På rådgivnings- og prosedyresiden har Steinfeld meget lang erfaring innenfor arbeidsretten hvor han har prosedert saker i samtlige instanser. I første del av sin karriere var han regelmessig engasjert av LO, mens han etter å ha fusjonert sitt firma med Wikborg, Rein & Co fra 1990 stort sett har representert arbeidsgiversiden.

1. Innledning.

Høyesterett avsa den 19. november 2009 en viktig dom som avklarte, og mange vil påstå dessverre begrenset, arbeidsgivernes adgang til å fastsette den daglige arbeidstiden for sine ansatte i kraft av styringsretten ("Seinvakt-dommen"). Spørsmålet var om og i hvilken grad arbeidsgiveren i henhold til styringsretten hadde rett til å bestemme plasseringen av den daglige arbeidstid for sine ansatte.

Etter sin prinsipielle karakter gjaldt spørsmålet hvor grensesnittet mellom arbeidsgiverens styringsrett og arbeidstakerens stillingsvern gikk på det aktuelle området.

I en tid hvor behovene ikke minst innenfor service, helse- og omsorgsbransjen stadig endres, er det i tiltagende grad viktig å være seg disse forhold bevisst. Dette gjelder ikke bare innenfor offentlig sektor som tradisjonelt har ivaretatt store deler av disse behov, men også innenfor privat sektor som i stadig større grad supplerer eller overtar de omsorgsoppgaver som tradisjonelt har vært tillagt det offentlige, herunder private selskaper som organiserer barnehager, omsorg – og sykehustjenester.

2. Arbeidsgiverens styringsrett.

Utgangspunktet er, som Høyesterett også fastslår i nevnte dom, at arbeidsgiveren i kraft av styringsretten har "rett til å organisere, lede, kontrollere og fordele arbeidet." Dette som

langt på vei utgjør en definisjon av styringsretten, medfører også i utgangspunktet en rett for arbeidsgiveren til å bestemme arbeidstakerens arbeidstid.

Men på dette området som på alle andre områder er styringsretten negativt avgrenset innenfor rammene av det som følger av:

- a) Preseptorisk lovgivning.
- b) Inngåtte tariffavtaler.
- c) Den enkeltes arbeidsavtale.

Det var forholdet mellom styringsretten og den individuelle arbeidsavtale som var temaet i Høyesteretts nevnte dom. Mer konkret gjaldt spørsmålet om Bergen kommune kunne kreve at 2 sykepleiere i hjemmesykepleien som siden ansettelsen utelukkende hadde jobbet på kveldsvakter likevel kunne pålegges dagvakter, herunder om og i hvilken grad denne adgangen var begrenset av den enkeltes arbeidsavtale. Tradisjonelt har det innenfor norsk rettspraksis og teori vært hevdet at arbeidsgiveren i kraft av sin styringsrett må kunne forandre eller justere innholdet i en arbeidstakers stilling så lenge endringene ikke er så vesentlig at stillingens særpreg endres. Hvorvidt endringene er av en slik vesentlig karakter, beror i stor grad på arbeidsavtalens innhold.

På den annen side har det vært sikker rett at en arbeidsgiver i ansettelsesavtalen kan fraskrive seg denne adgangen helt eller delvis på et eller flere områder. Om og i hvilken grad det har skjedd beror på en tolkning av den aktuelle ansettelsesavtalen.

3. Essensen i Seinvakt-dommen

I tilbuds brevet til den ene sykepleieren het det at hun ble tilbudt stilling "p.t. v/Krohnengsgruppen, seinvakt."

Tilsvarende het det i tilbudet til den andre sykepleieren, dog slik at det der het at hun skulle arbeide "v/Dreggegruppen." Det var omstridt om det dermed var avtalt at de hadde krav på "seinvakt" eller om dette bare var en ordning som gjaldt "p.t."

Ved tolkning av avtalen kom Høyesterett til at seinvakt var avtalt og ikke bare som en foreløpig ordning. Dette tolkningsresultat hvor benevnelsen "p.t." ble bortfortolket i forhold til dette spørsmålet, var streng i forhold til arbeidsgiver

særlig når man her stod ovenfor et tilbudsbrev (som nok ble akseptert og således utgjør en del av ansettelseskontrakten) men som burde leses og tolkes i sammenheng med at arbeidsgiver beviselig i forhandlingene som førte frem til ansettelsen hadde påpekt at de to sykepleierne *"på sikt måtte regne med å gå noen dagvakter."*

Høyesterett praktiserte således et meget strengt klarhetskrav i arbeidsgiverens disfavør.

Men Høyesterett fant at arbeidsavtalen i så måte ikke nødvendigvis hindret at dette kunne endres ensidig med hjemmel i arbeidsgiverens styringsrett. For så vidt het det i dommens avsnitt (41):

"Som det fremgår av det jeg har sagt, vil imidlertid ikke enhver avtalebestemmelse om arbeidstid begrense arbeidsgivers styringsrett. Dersom ikke arbeidsgiveren har gitt særskilt avkall på styringsretten, må arbeidsgiveren i kraft av styringsretten innenfor de rammer som følger av lovgivning og tariffavtaler, kunne endre avtalebestemmelser som ikke særpreger, definerer eller fremstår som vesentlige for arbeidsforholdet."

M.a.o. kom Høyesterett til at en slik avtalt rett til *"seinvakt"* prinsipielt kunne endres i kraft av styringsretten dersom den avtalte rett ikke *"særpreger, definerer eller fremstår som vesentlige for arbeidsforholdet."* Men i denne sak kom Høyesterett til at så ikke kunne skje fordi den avtalte rett måtte ansees *"som vesentlige for arbeidsforholdet."*

4. Arbeidsavtalens innhold

I *"Seinvakt-dommen"* var Høyesterett inne på aml § 14-6. I avsnitt 37 heter det således:

"Etter arbeidsmiljøloven av 2005 § 14-6 første ledd bokstav j skal arbeidsavtalen blant annet inneholde "opplysninger om forhold av vesentlig betydning i arbeidsforholdet, herunder ... lengde og plassering av den avtalte daglige og ukentlige arbeidstid"."

Av lovens ordlyd fremgår det således at ikke bare lengden men også *"plassering"* av arbeidstiden er å betrakte som et forhold av *"vesentlig betydning"* for arbeidstakeren. I seg selv gir dette sterke føringer mot en arbeidsgiver som i kraft av styringsretten ensidig vil endre det som er skrevet om *"lengde og plassering av den avtalte daglige og ukentlige arbeidstid."*

Høyesterett forfulgte ikke sammenhengen mellom *"vesentlighetskriteriet"* i aml § 14-6 og grensene for arbeidsgiverens styringsrett som også er knyttet til et vesentlighetskriterium. Ut fra hensynet til harmoni må det langt på vei kunne legges til grunn at disse to kriteriene er sammenfallende. I den grad forhold knyttet til arbeidsavtalens innhold er ansett og benevnt som *"vesentlig"* i aml § 14-6 kan de

konkrete forhold som er beskrevet i ansettelsesavtalen i utgangspunktet ikke ensidig endres i kraft av arbeidsgiverens styringsrett.

På den annen side kan det være inntatt beskrivelser av arbeidstakerens rettigheter og plikter i arbeidsavtalen som ikke er å anse som vesentlige verken i forhold til aml § 14-6 eller grensene for styringsretten. Det er formodentlig i denne sammenheng vi må betrakte følgende uttalelse fra første-voterende i *"Seinvakt-dommen"* avsnitt (38):

"Dersom arbeidsgiveren ikke særskilt har påtatt seg en slik forpliktelse, vil spørsmålet om en bestemmelse om arbeidsvilkår i individuelle arbeidsavtaler begrenser styringsretten, bero på en nærmere vurdering. Ikke enhver avtalebestemmelse om arbeidsvilkår begrenser styringsretten, jf. NOU 2004:5 Arbeidslivslovutvalget, side 271 og Jan Fougner og Lars Holo, Arbeidsmiljøloven – kommentarutgave, 2006, side 643."

Det er ut fra nevnte harmoniseringshensyn grunn til å tro at førstevoterende her først og fremst har tenkt på *"avtalebestemmelse om arbeidsvilkår"* som ikke inngår i aml § 14-6. Mitt poeng er m.a.o. at dersom de omtvistede arbeidsvilkår er av en slik vesentlig karakter som omhandlet i aml § 14-6 og arbeidsgiveren ikke i selve avtalen har formulert sine opsjoner for ensidig endring, vil man lett komme til at endring ligger utenfor rammen av styringsretten. Dette er en vurdering som også harmoniserer førstevoterendes uttalelse i avsnitt (38) med uttalelsen i avsnitt (41), se punkt 3 over: Det vil ikke ligge *"innenfor de rammer som følger av lovgivning"*, jf. herunder aml. § 14-6, i kraft av styringsretten å endre absolutt formulerte arbeidsvilkår i ansettelseskontrakten vedrørende de forhold som i aml § 14-6 er beskrevet som *"vesentlige"*.

Konsekvensen av dette er selvsagt ikke at § 14-6 i seg selv medfører en absolutt skranke for styringsretten. Det avgjørende er hva som er skrevet i selve arbeidsavtalen. Dersom arbeidsgiver som i *"Seinvakt-dommen"* hadde skrevet at arbeidstakeren turnus etter arbeidsgiverens beslutning kunne endres fra seinvakt til dagvakt ville selvsagt dette kunne gjøres i kraft av styringsretten.

Etter *"Seinvaktdommen"* er det enda klarere at arbeidsgiverne ved utarbeidelsen av ansettelseskontraktene således må være meget nøye med utformingen slik at vilkårene ikke begrenser styringsretten.

5. Endringsoppsigelse

I *"Seinvakt-dommen"* prosederte arbeidsgiver på at seinvakt ikke var avtalt i ansettelsesavtalen/tilbudsbrevet. Det ble bl.a. påpekt at arbeidsgiver i ansettelsesprosessen hadde påpekt at søkerne *"måtte påregne å gå noen dagvakter."* Om dette uttaler førstevoterende i dommen:

"Riktignok finner jeg etter bevisførselen å måtte legge til grunn at kommunens representant under forhandlingene hadde nevnt at A og B på sikt måtte påregne å gå noen dagvakter. Det ble imidlertid ikke sagt noe om hvordan en slik endring eventuelt skulle gjennomføres. Det er kommunen som er den profesjonelle part i avtaleforholdet, og dersom det var viktig for kommunen å sikre at vaktordningen skulle kunne endres uten oppsigelse, var det kommunen som hadde sterkest oppfordring til å sørge for at dette ble klargjort."

Dermed kom altså Høyesterett frem til at seinvakt var avtalt. Imidlertid må det påpekes at dommen ikke er et prejudikat for at et slikt vilkår ikke kan endres. Poenget er alene at det ikke ensidig kan endres av arbeidsgiveren i henhold til styringsrette.

Arbeidsgiveren kan selvsagt imidlertid endre dette i en endringsoppsigelse dersom det foreligger saklig grunn. Det fremgår også av dommen hvor det i avsnitt 43 i.f. og avsnitt 44 heter:

"Avtalene ble inngått i 2002, og det har ikke funnet sted noen vesentlige samfunnsmessige endringer siden den gang som skulle tilsi at den vaktordning som er avtalt, kan endres på annen måte enn ved endringsoppsigelse."

Min konklusjon blir etter dette at A og B ikke i kraft av arbeidsgivers styringsrett kan pålegges en turnusordning som omfatter dagvakter. Det blir da ikke nødvendig for meg å gå inn på hvorvidt kommunen i møtet 14. august 2006 forpliktet seg til ikke å endre de ankende parters arbeidstid på annen måte enn ved oppsigelse."

I den grad arbeidsgiverne i en søknadsprosess som man hadde i "Seinvakt-dommen" har påpekt sannsynlighetene for senere endringer uten at dette er tatt inn i arbeidsavtalen, må uttalelsen og det forhåndsvarselet den medfører i seg selv senke terskelen for at en endring initiert gjennom en endringsoppsigelse må ansees saklig og dermed fullt ut gyldig.

6. Avsluttende bemerkninger

"Seinvakt-dommen" er åpenbart et varsko til landets arbeidsgivere. Noen vil kanskje hevde at det klarhetskrav Høyesterett anvendte ved tolkning av ansettelsesvilkårene i arbeidsgiverens disfavør ikke var spesielt overraskende. Jeg er ikke sikker på at jeg er enig i det, jf. punkt 3 over. Uansett viser dommen at det ikke skal mye til for at domstolene gjennom en tolkning av ansettelsesvilkårene anser disse bindende for arbeidsgiver slik at denne ikke i kraft av styringsretten ensidig kan endre dem.

Dommen har til de grader demonstrert at arbeidsgiverne må være meget påpasselig når man i tilbudsbrev og ansettelsesavtaler formulerer de "opplysninger om forhold av vesentlig betydning i arbeidsforholdet" som skal inntas i arbeidsavtalen.

Det har angivelig vært hevdet av bl.a. advokat Jan Fougner¹ at førstevoterendes uttalelse i avsnitt (41) om at arbeidsgiveren i kraft av styringsretten kan endre avtalte arbeidsvilkår "som ikke særpreger, definerer eller fremstår som vesentlige for arbeidsforholdet" var et skritt videre i arbeidsgiverens favør i forhold til tidligere praksis, herunder Rt 2000 s. 1602 (Nøkk-dommen) og Rt. 2008 s. 1246 (Statoil-dommen) hvor det i førstnevnte dom het:

"Arbeidsgiveren har i henhold til styringsretten rett til å organisere, lede, kontrollere og fordele arbeidet, men dette må skje innenfor rammen av det arbeidsforhold som er inngått."

Isolert sett kan det siste sitat muligens leses som uttrykk for at heller ikke uvesentlige endringer kunne foretas. Etter "Seinvakt-dommen" som helhetlig sett synes å være streng i forhold til arbeidsgiversiden, kan det saktens være behov for å lete etter et lyspunkt. Jeg betviler imidlertid at dette er ett. Også eldre rettspraksis fastslo at innarbeidede arbeidsbetingelser som måtte ansees avtalt eller akseptert kunne endres i kraft av styringsretten så lenge endringene var uvesentlige og ikke forandret stillingens særpreg.

¹ Norsk Arbeidsrettslig Forening 2. mars 2010

**Taushetsplikt.
Hvilke regler gjelder for
norske advokater?**

Drift av advokatvirksomhet
➤ advokatforeningen.no

Advokatforeningen

**Hvordan skal jeg
synliggjøre medlem-
skapet mitt?**

Drift av advokatvirksomhet
➤ advokatforeningen.no

Advokatforeningen

Har ditt firma orden på **Helse, Miljø og Sikkerhet?**

Har dere HMS-håndbok?

Er det valgt verneombud og holdt AMU-møter?

Ikke fortvil!

Advokatforeningen tilbyr i samarbeid med Infotjenester en elektronisk og alltid oppdatert HMS-håndbok. Håndboken er tilpasset de ulike krav som stilles ved ulike firmastørrelser, eier eller leier av lokaler etc.

**Bestill allerede i dag på Advokatforeningens nettsider
www.advokatforeningen.no**

Kontaktperson: Per Magnus Haugen, pmh@jus.no

Inntil 80 % rabatt – prisene er:

› Virksomheter med inntil 5 ansatte	kr. 2 500,-
› Virksomheter med inntil 10 ansatte	kr. 3 500,-
› Virksomheter med inntil 20 ansatte	kr. 4 500,-
› Virksomheter med inntil 50 ansatte	kr. 6 500,-
› Virksomheter med over 50 ansatte	kr. 10 500,-

Hertil kommer årlig vedlikeholdsavgift.
Prisen inkluderer vedlikeholdsavgift i kjøpsåret.
Alle priser er eks. mva.

Advokatforeningen

advokatforeningen.no

Eit annanrangs tilbud?

Innsette i norske fengsel har rett på eit likeverdig helsetilbod som resten av folkesetnaden.

Likevel opplever mange det psykiske helsetilbodet på innsida av murane som eit gløymt kapittel.

Eit forslag om egne ressursavdelingar for innsette med psykiske lidningar og store åtferdsavvik kan hjelpe nokre få, men kven skal hjelpe resten?

Juss-Buss er stadig i kontakt med innsette som har dokumenterte psykiske lidningar, men som likevel ikkje får den hjelpa dei treng. Mange fortel at dei har bede helsetenesta om hjelp for sine psykiske plager, men opplevd at helsetenesta ikkje ein gong har gjeve dei ei vurdering av sin psykiske helsetilstand. Atter andre får ikkje naudsynte medisinar for sine plager fordi fengselet har totalforbod mot enkelte preparat. Kvar blir det av den individuelle vurderinga pasientane har krav på etter pasientrettighetslova?

Dei innsette vi snakkar med har generelt lita tillit til helse-tenesta. Dei opplever å ikkje bli tekne på alvor når dei ber om hjelp. Innsette som tek opp kampen vert sett på som "vanskelege" og "kverulerande".

Fengselsopphaldet i seg sjølv, og isolasjon spesielt, har ein negativ innverknad på allereie eksisterande eller latente psykiske problem. Isolasjon kan jamvel utløyse midlertidige psykosar som elles ikkje ville ha oppstått.

God helse bør vere førsteprioritet også når det kjem til innsette. Eller er liva og helsa til fangane annanrangs? Som ein del av oppfølginga av Stortingsmelding nr. 37 "Straff som virker", har eit forslag om egne ressursavdel-

ingar for innsette med psykiske lidningar og store åtferdsavvik nyleg vore ute på høyring. I høyringsbrevet peiker Justisdepartementet mellom anna på kriminalomsorga sitt ansvar for å ivareta helsa til dei innsette i norske fengsel. Dette særleg med tanke på å førebyggje at det vert utvikla nye lidningar som følgje av fengselsopphaldet.

I utgreiinga frå arbeidsgruppa vert det foreslått oppretta egne ressursavdelingar som alternativ til dei ordinære fengselsavdelingane. Desse skal ha ein kapasitet på mellom 80 og 95 innsette på landsbasis. Problemet med tiltaket som er foreslått er at det dessverre hjelp så alt for få. Til ei kvar tid sit kring 3300 menneske i norske fengsel. Ei undersøking om levekår blant innsette utført av Fafo i 2004, viser at heile 30% av mannlege og 40% av kvinnelege innsette i norske fengsel har psykiske plager. Talet elles i folkesetnaden ligg på kring 10%.

Dei aller sjukaste skal overførast til psykiatrisk heildøgersinstitusjon. Spørsmålet er kva tilbod alle dei andre skal få. Før det vert brukt ressursar på skape eit nytt tilbod som kan hjelpe eit knippe av dei som har behov for psykisk helsehjelp, må det grunnleggjande psykiske helsetilbodet som dei innsette allereie har rett på gjennom pasientrettighetslova rustast opp. Slik kan ein sørge for at innsette i norske fengsel ikkje kjem ut att i samfunnet med meir omfattande psykiske lidningar enn dei hadde før soninga tok til. For situasjonen er ikkje slik at nokre få treng meir hjelp enn dei får. Den er derimot slik at svært mange ikkje får hjelp i det heile. Det er ikkje "god" politikk å tale for betre vilkår for innsette i norske fengsel. Når noko først vert ytra er det som regel krav om lengre straffer og protestar mot materiell velstand i fengsla. Det skal tydelegvis gjere vondt å sitte inne. Men dersom målet er at straff skal virke, må den bygge opp meir enn den bryt ned.

Grunnleggjande humane omsyn tilseier at me skal behandle folk som folk, sjølv om dei sit i fengsel. Innsette er ikkje annanrangs borgarar som skal få eit annanrangs helsetilbod. Dei samfunnet meiner "fortener" det minst må faktisk få meir, eller i alle fall like mykje.

|| *Det er ikkje "god" politikk å tale for betre vilkår for innsette i norske fengsel*

Kirsten Vikesland Mæhle
Mobil: 906 34 225
kirsten.maehle@gmail.com

Mediedommere kommer i fokus

Både advokater og juraprofessor mener, at der er tilfælde, hvor domstolens nye tiltag med mediedommere er endt som fejlskud. Nu skal mediedommerne evalueres.

Domstolens nye tiltag med de såkaldte pressekontakt dommere – også kaldet mediedommere – skal nu op på vægten og evalueres af Domstolsstyrelsen. Er det muligt at finde hår i suppen på den ordning, som Advokatrådet varmt anbefalede i retssikkerhedsprogrammet fra 2009?

Ja, det mener i hvert fald to advokater.

Fra det danske Advokatbladet

Forsvarsadvokater skal på blokken

Forsvarsadvokater kunne udtale sig endnu mere om verserende straffesager

i medierne. Forsvarsadvokat Hanne Rahbæk, formand for Advokatrådets Strafferetsudvalg, sier at det ikke er sædvanlig advokatvirksomhed at kommentere på andres verserende sager. – Mit indtryk er, at det er noget, advokater traditionelt er tilbageholdende med. Jeg tror også, der er enighed om, at sager skal føres i retssalen, så den tiltalte ikke får indtryk af, at det er andre end domstolene, der dømmer, siger Hanne Rahbæk.

Journalister mener at forsvarsadvokaterne ikke behøver at være bekymrede. Det henvises til, at højesteretsdommer Thomas Rørdam på Advokatrådets netop afholdte pressekursus var inde på, at så længe der ikke var tale om uklædelig påvirkning af retten, så ser han ikke et problem i, at en forsvarer i selve sagen udtalte sig om skyldsspørgsmålet.

Fra det danske Advokatbladet

Högsta domstolen värnar klientsekretessen

Högsta domstolen har beslutat att häva ett beslag av handlingar från en advokatbyrå. I sitt beslut slår HD fast att syftet med rättegångsbalkens förbud mot att lägga beslag på dokument hos advokater är att skydda advokaternas klienter. Högsta domstolen hävde i ett beslut den 4 mars de beslag på handlingar hos en advokatbyrå som åklagaren hade beslutat om. Tingsrätten och hovrätten hade tidigare godkänt beslagen. HD undanröjde också tingsrättens beslut att advokatbyrån ska lämna ut datafiler till åklagaren.

Högsta domstolen konstaterar i sitt beslut att beslagsförbudet i 27 kap. 2 § rättegångsbalken gäller fastän advokaten är misstänkt för brott.

Fra det svenske Advokatbladet

NYTT FRA VERDEN

Tøft å være in-house lawyer:

Gucci fires legal chief over Bar licence Gucci America has fired its director of legal affairs after discovering during a lawsuit that he was not properly licensed to practise law, reports Corporate Counsel. The revelation came during a trademark infringement suit brought by Gucci against competitor Guess in US District Court in Manhattan. Guess lawyer Andrew Frackman of O'Melveny & Myers argued that communications with Jonathan Moss were not privileged because he was not allowed to practise law. Blindsided by the claim, Gucci placed Moss on administrative leave on 25 January, and, after an internal investigation, fired him on 1 March. Gucci lawyer Louis Ederer, a partner at Arnold & Porter in New York, has filed a motion to protect the privilege. The motion claims that Moss is a member of a state Bar, and that no one at Gucci knew his licence was not up-to-date. US Magistrate Judge James Cott will now

decide whether to force Moss to testify about his conversations with company executives and outside counsel.

(Legal Week – In-house News)

Freshfields partners vote against joint senior partner structure

Freshfields Bruckhaus Deringer has opted to phase out its joint senior partner role in an overhaul of the firm's management structure. Following a firmwide vote which closed at the end of April, the magic circle firm will now elect a sole senior partner when incumbent duo Guy Morton and Konstantin Mettenheimer step down later this year. The dual role is a legacy of Freshfields' 2001 merger with Germany's Bruckhaus Westrick Heller Loeber, with Morton based in the UK and Mettenheimer in Germany. The firm has taken a vote on the matter once before in 2005, when it chose to retain the joint role. Freshfields will now nominate senior partner candidates over the summer, with the final vote to be held this autumn.

Magic circle duo take top roles on biggest London IPO for three years

Freshfields Bruckhaus Deringer and Linklaters have won roles on the largest London listing in nearly three years, reports The Am Law Daily. Essar Energy, a subsidiary of Indian conglomerate Essar Group, has set a price range for its planned \$2.5bn (£1.6bn) initial public offering (IPO) on the London Stock Exchange. The company, which is owned by Indian billionaires Shashi and Ravi Ruia, will float approximately 20%–25% of its shares as part of the offering, with the funds from the IPO set to help the integrated oil and gas unit of Mumbai-based Essar Group expand its power generation and energy exploration operations overseas. Corporate partners Stuart Grider and Neil Radford are leading the Freshfields team advising Essar, while the company has turned to Amarchand & Mangaldas as local counsel in India.

Skattelovsamlingen 2009-2010

Det er Norges mest komplette, oppdaterte og oversiktlige verktøy for alle som jobber med eller studerer årsregnskap og skattespørsmål. Foruten å dekke alle skatte- og avgiftslover og alle relevante forskrifter, dekker boken også selskapsrett, pensjonslover og tollregler. Skattelovsamlingen har også en oversikt over stortingsvedtak og internasjonale avtaler som berører temaet skatt.

Ole Gjems-Onstad
Gyldendal Akademisk
1888 sider Pris: 899,-

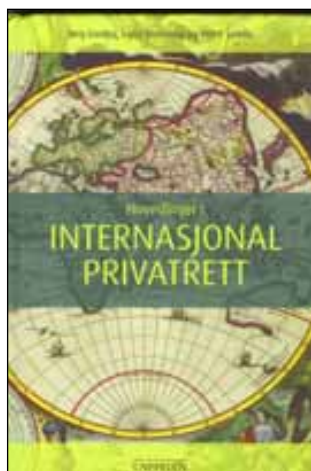

Skadeserstatningsloven med kommentarer

Skadeserstatningsloven med kommentarer gir en rede-
gjørelse for og tolkning av

lovens enkelte bestemmelser. Boka er à jour per 1. januar 2010. Boken tar sikte på å være et hjelpemiddel for advokater, dommere og andre som arbeider med, eller får befatning med, erstatningsrettslige spørsmål. Det er lagt vekt på å få med henvisninger til lovforarbeider, rettspraksis og annen litteratur slik at det blir lettere å finne frem til mer utdypende forklaringer og fremstillinger. Forfatteren setter loven i et historisk perspektiv, samt går igjennom begrepsdefinisjoner og hva som skjer når en sak har internasjonal tilknytning.

Bjørn Engstrøm
Gyldendal Akademisk
240 sider Pris: 540,-

Hovedlinjer i internasjonal privatrett

Boken behandler internasjonale rettskonflikter på det privatrettslige området. Det blir pekt på viktige retts-spørsmål og antydning av løsninger på internasjonal-privatrettslige utfordringer rettsanvenderen kan møte. Det gis også en bred fremstilling av en rekke rettsvalgsregler som kommer til anvendelse i internasjonale rettsforhold. Hovedlinjer i internasjonal privatrett vil være et nyttig hjelpemiddel for jurister i forvaltningen, advokater,

dommere, studenter og andre som trenger kunnskap om det internasjonalt-privatrettslige regelverket. Boken inneholder omfattende referanser til rettspraksis og norsk og utenlandsk teori.

Jørg Cordes, Laila Stenseng og Peter Lenda
Cappelen Akademisk
488 sider kr 568,-

Forbrukerkjøp

Forbrukerkjøp gir en fremstilling av gjeldende norsk forbrukerkjøpsrett etter forbrukerkjøpsloven av 2002. Forbrukerkjøpsloven regulerer den vanligste typen enkeltkontrakter og er et velegnet utgangspunkt for å tilegne seg kunnskaper om norsk kontrakts- og forbrukerrett. Boken er skrevet for studenter innenfor forretningsjuss, men den vil også være nyttig for alle som arbeider med varehandel mot forbrukere.

Roald Martinussen
Cappelen Akademisk
256 sider kr 398,-

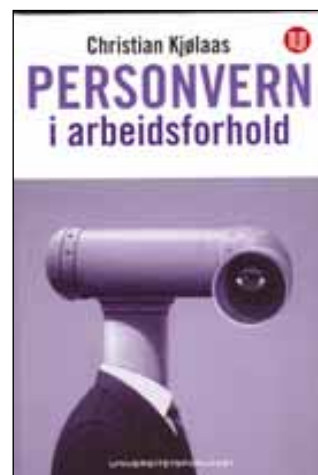
Ledelse og økonomisk kriminalitet

Det er blitt et klart lederansvar å forhindre økonomisk kriminalitet. Økonomisk kriminalitet er profittmotiverte, lovstridige handlinger som begås innenfor en lovlig virksomhet, av en kriminell virksomhet eller i regi av

kriminelle individer. Denne boken gir leseren inngående kunnskap om hvordan økonomisk kriminalitet faktisk foregår, og hvilke teorier som kan forklare virksomhetens og individers kriminelle adferd. Boken gir leseren inngående kunnskap om metoder for å forhindre og oppklare økonomisk kriminalitet. Boken omhandler også kriminelle organisasjoner nasjonalt og globalt.

Petter Gottschalk
Cappelen Akademisk kr 379,-

Personvern i arbeidsforhold

Behandling av personopplysninger berører flere og flere personer på stadig nye områder, også innen arbeidslivet. Et sentralt spørsmål er hvor grensen går mellom arbeidsgivers rett til å samle

inn, behandle og lagre opplysninger om sine ansatte på den ene side, og arbeidstakers krav på beskyttelse mot at egen integritet blir krenket på den annen.

Christian Kjølås
Universitetsforlaget
232 sider 299,- kr.

Til forsvar for personvernet

Kristin Clemet og John Olav Egeland er redaktører for denne debattboken, hvor fremstående eksperter fra forskjellige fagområder diskuterer personvernet fra ulike ståsted og innfallsvinkler. Truslene mot personvernets stilling i Norge er blitt så omfattende og alvorlige at mange nå ønsker å ta sterkere til motmæle. Boken tilbyr et perspektivrikt innblikk i personvernets historiske og nye utfordringer. Kampen for personvernet samler folk på tvers av politiske skillelinjer, og mobiliserer et prinsipielt engasjement som få andre saker. Bidragsyterne i Til forsvar for personvernet er alle autoriteter på sine områder. Bidragene deres viser at spennet i perspektiver er stort – og argumentene til forsvar for personvernet mangfoldige.

Redaktører Kristin Clemet og John Olav Egeland
Universitetsforlaget
214 sider 249,- kr.

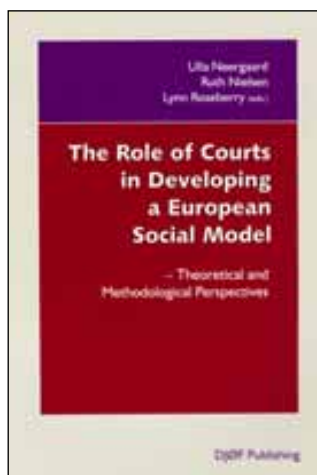

International Politiret

International politiret er læren om de suveræne staters samarbejde inden for det politimæssige og det retlige område. Denne bog fokuserer såvel på det samarbejde der foregår i EU og Europarådet, som på samarbejdet i FN og mellem de nordiske lande.

Bogen er primært skrevet til undervisningsbrug på universitetet men kan ligeledes anvendes i det praktiske politi- og retsarbejde.

Ib Henriksen
DJØF-forlag Danmark
382 sider 500,- Dkr inkl moms

The Role of Courts in Developing a European Social Model

Theoretical and Methodological Perspectives This book brings together essays by leading legal scholars from a number of European countries. All Essays focus

on the role of the courts at both national- and supranational level. They are based on papers presented at a research conference held at the Copenhagen Business School. The authors are all lawyers, but have their main professional activity within different legal disciplines.

Ulla Neergaard (red.), Ruth Nielsen (red.) og Lynn M. Roseberry (red.)
DJØF forlag Danmark
356 sider 450,- DKR inkl moms.

Indemnity- and hold harmless-klausuler

Prosjekt publikasjon nr. 7 fra prosjektet "Anglo-American Contract Models" Arbeidet er en bearbejdet

versjon av André Bjerketveit's spesialoppgave. "Indemnity or hold harmless clauses are a widespread method to allocate risk between the parties to a contract. While a careful drafting of the clause may permit the parties to achieve a high degree of certainty, in certain respects a literal application may be restricted by the governing law. This paper analyses the effects of these clauses under English and under Norwegian law, and highlights the different effects that they may have in each of these systems. This paper is written in Norwegian, and has an extensive summary in English."

André Bjerketveit
Institutt for Privatrekt i Oslo
Skriftserie 181 2010

Hvilke HMS-krav stilles det til advokatfirma?

Drift av advokatvirksomhet
 > advokatforeningen.no

Advokatforeningen

Sosiale medier – himmel eller helvete for bedrifter?

Av Advokat/Partner Arve Føyen FØYEN Advokatfirma DA

Bedrifter bør ta en aktiv holdning til ansattes bruk av sosiale media, og hvilken informasjon av betydning for bedriften og bedriftens omdømme som legges ut av ansatte. Bedriftene bør følge med og lage retningslinjer.

Sosiale media (WEB 2.0) er den nye himmelen og "alle" må ha en linkedin-, plaxo-, facebook- eller twitter-account (eller helst alle sammen). Nye generasjoner arbeidstakere er sterkt opptatt av at de må ha full tilgang, og anledning til å bruke sosiale media uten restriksjoner av noe slag. Det er behov for noen avklaringer og for en bevisstgjøring om spillereglene for bruk og deltakelse.

Det går et klart skille mellom de åpne nettverkene som er tilgjengelig for alle, og bedriftsinterne nettverk. Interne nettverk bygges normalt opp med policies og instruksjoner for bruk, og kan være til stor og kontrollerbar nytte i bedriftene. De åpne nettene kan også være til stor nytte, men har noen haker ved seg som foranlediger en bevisstgjøring av bedriftene om hva de bør kreve av sine ansatte ved bruk.

Åpne sosiale medier kan benyttes til ulovligheter eller skade for bedriften. De legges opp til en massedeling av informasjon. De ligger til enhver tid under fingertuppene til individene, og kan brukes på impuls – uten at nødvendig og ønskelig tid til ettertanke brukes på det budskapet eller de dokumenter

eller bilder mv som deles med verden. Dette gjør effektene svært omfattende og kan medføre ulovlig og uønsket atferd som det er grunn for bedrifter til å være på vakt mot og ta forholdsregler for å hindre.

En foredragsholder på Iteclaw-konferansen (Advokat Gerrit Vandendriessche – Altius – Brüssel) stilte i tilknytning til Twitter det retoriske spørsmålet "Hvordan 140 karakterer kan forårsake juridiske problem". Svaret han selv ga, var en gjennomgang av følgende problemstillinger:

- Tilgjengeliggjøring av konfidensiell informasjon (om personer eller bedriftshemmeligheter)
- Personvern-overtredelser
- Spam
- Brudd på opphavsrett ved

ulovlig kopiering av andres materiale

- Krenkelse av varemerke eller
- Ulovlig eller uønsket innhold
- Ærekrenkelser
- Identitetstyveri eller det som kalles "Twitterjacking".

Dette er etter min oppfatning bare noen eksempler, og andre nettverk gir større mulighet for utlegging av informasjon og bilder mv. enn Twitter.

Kommunikasjon fra jobb-pc på de sosiale mediene omfattes også av de innsynsregler for arbeidsgiver som nå står i "e-postforskriften".

En aldri så liten intern instruks med kjøreregler for bruk, er nok ikke så dumt!

Min betingede utmelding fra NJ

Av advokat Jon Wessel-Aas

Forleden ble jeg kjent med at Akademikerne – som er paraplyorganisasjonen til flere fagorganisasjoner, herunder Norges Juristforbund – har sendt inn høringsuttalelse om Datalagringsdirektivet. Uttalelsen – som er på en drøy halvside – konkluderer med at Akademikerne er "forbeholdent positive" til innføring av Datalagringsdirektivet. Som hovedbegrunn-

else skrives meget lite innsiktsfullt at innføring av direktivet handler "i stor grad om å skape et felles regelverk for å strukturere lagring av informasjon som allerede i dag lagres i utstrakt grad". At Norges Juristforbund – som organiserer jurister fra alle sektorer i så vel privat som offentlig sektor – aksepterer en slik knapp og åpenbart lite utredet eller debattert uttalelse i et spørsmål som jurister bør være de første til å problematisere,

finner jeg fullstendig uakseptabelt.

Det er ganske åpenbart at store deler av medlemsmassen i Norges Juristforbund anser disse spørsmålene som langt mer problematiske. Når styret i forbundet som blant annet ledes av og har et øvrig medlem fra politijuristene, tilsynelatende har tilsluttet seg Akademikerne uttalelse, vitner det derfor også om manglende respekt for den medlemsmassen et fagforbund representerer.

Jeg har derfor samme dag sendt inn brev med betinget utmelding fra Norges Juristforbund. Brevet og begrunnelsen kan leses på nett. Jeg vet allerede om flere jurister som vil gjøre det samme, og jeg vil oppfordre enda flere til å følge etter.

Politisk styring, fy og fy!

Av advokat Øivind Østberg, Oslo

Advokatforeningen profilerer seg igjen som talerør for sterkest mulig rettsliggjøring av innvandringsfeltet, nå ved re-publisering på forsiden av jus.no av en Aftenposten-kronikk fra i fjor av Arild Humlen og Jonas Myhre fra Advokatforeningens aksjons- og prosedyre-gruppe. Foranledningen er Møland-utvalgets del-innstilling, der det foreslås utvidet instruksjonsmyndighet over UNE. Dette vil, mener forfatterne, undergrave utlendingsretten som fagfelt og svekke de svakeste.

Etter min mening er det langt større grunn til å være bekymret for mangelen av politisk styring, og følgelig demokratisk kontroll, på dette feltet. Summen av enkeltsaker over mange år har ført til vekst i innvandringsbefolkningen som ingen har forestilt seg eller utredet konsekvensene av, og som derfor heller ikke er forankret i politisk-demokrat-

iske prosesser. Likevel har virkningen for samfunnet blitt enorme. Og dynamikken i den utviklingen som er i gang er selvforsterkende. Jeg anbefaler grafen på denne linken:

<http://ssb.no/innvandring/> Her kan en se at siden "innvandringsstoppen" ble innført i 1975, har det skjedd ca en åtte-dobling av antallet innvandrere i Norge. Og økningen er ikke jevn, stigningstakten på kurven øker. Halvparten av veksten er skjedd siden år 2000, og den domineres av innvandrere fra Asia, Afrika og Latin-Amerika. Prøv å forlenge kurven. Prøv å tenk fremover.

Et større samfunnsproblem, totalt sett, enn mangelfull saksbehandling og uriktige vedtak i utlendingsdisfavør i enkelte saker, er etter min mening svikten i effektiv gjennomføring av negative vedtak fattet etter all verdens rettssikre prosedyrer. Til enhver er det et stort antall her som ikke har noe legitimt oppholdsgrunnlag. Mange unndrar seg utsend-

else. Utviste kommer tilbake uka etter å ha blitt sendt ut. Systemet er hullete som en sil, og svære politi- og rettsressurser bindes opp på et sisyfos-arbeid. Det er den slags som folk flest – med rette – reagerer på. Selv om en alltid kan mobilisere rundt en hjerteskjærende enkeltsak.

Det leder meg til argumentet om "de svakeste"? Gjennomgående kreves det ganske mye ressurser for å komme seg hit til landet, så det er ikke en seleksjon av de mest trengende som kommer hit. Men mange av innvandrerne er selvsagt å regne blant "de svakeste" i forhold til den norske gjennomsnittsborger. Skal så det argumentet trumfe alt? Ikke hvis man bruker hodet i tillegg til hjerte. Et økonomisk, politisk og institusjonelt avansert samfunn kan nå en gang ikke bæres opp av de svakeste. Det totale omfanget, og sammensetning, av den reelt pågående innvandringen i Norge i dag, medfører en stor belastning for samfunnet, og utviklingen er ikke

bærekraftig. Det som står på spill, er de kvaliteter som gjør Norge til et attraktivt land å komme til i første omgang, og derfor ser vi også at flere og flere integrerte innvandrere inntar en mer innvandringsrestriktiv holdning. De store negative konsekvensene merkes i dag først og fremst av de mindre privilegerte gruppene i det norske samfunnet, spesielt i landets hovedstad der antallet grunnskoler med majoritet med fremmedspråklig bakgrunn har økt kraftig på kort tid – alle på østkanten. Jeg mener det er på tide at Advokatforeningen demper sin aktivistiske profil på dette feltet. Den er ikke legitim lenger under dekke av et rent faglig engasjement for rettssikkerhet og god juss. Spørsmålene rundt kontroll med innvandringen er på toppen av den politiske dagsorden, og det som markeres fra Advokatforeningen er politiske standpunkt.

Tilsynsrådet og KOFA-gebyr

Av advokat Ingfrid Oddveig Tveit

Jeg ser av siste nummer av Advokatbladet at Tilsynsrådet godtar Kofa-gebyret de er ilagt. Etter det jeg erindrer utgjør gebyret kr 400.000,-. Hvorvidt det ut fra en taktisk vurdering er fornuftig å godta gebyret, kjenner jeg ikke til. Det er imidlertid svært beklagelig at Tilsynsrådet i det hele er ilagt et slikt gebyr.

Med den sensitive kreativitet som Tilsynsrådet i hvert fall på andre områder er i stand til å oppvise, burde illeggelse av et slikt gebyr være totalt unødvendig. Jeg legger til grunn at den eller de som er ansvarlige for de beslutninger som har ledet til gebyrileggelse selv betaler gebyret. Jeg ser ingen grunn til at vi som ellers finansierer Tilsynsrådet også skal belastes gebyrileggelse.

Skal vi betale?

Av advokat Vidar Brobakken, Hamar

Jeg ser av tilsynsrådets årsberetning følgende: "I regnskapet er det avsatt kr. 430.000,-. Dette på bakgrunn av at KOFA ved brev av 19. januar 2010 har forhåndsvarslet Tilsynsrådet om at det vurderes et overtredelsesgebyr på samme beløp."

I realiteten innebærer dette at overtredelsesgebyret belastes Norges advokater siden det er disse som finansierer tilsynsrådets virksomhet jf advokatforskriftens § 4-3.

Jeg vil stille spørsmål om det er rimelig at Norges advokater skal være de som skal betale for slike overtredelser fra et tilsynsorgan?

“A *bnormal* frihet”?

Av Jon Wessel-Aas, advokat

Da det i 1971 begynte å lekke fra de hemmeligstemplede ”Pentagon Papers”, utløste det et skremmende eksempel på hva statlige myndigheter, herunder selve regjeringen, i et av verdens mest avanserte demokratier kan få seg til å benytte av midler i forsøk på å kneble kritikk for å beskytte sin politiske makt – i fullstendig forakt for alle spilleregler i en liberal, demokratisk rettstat.

Verken USAs, Europas eller våre hjemlige politikere synes å ha lært noe av slike og andre, senere eksempler – hvis de i det hele tatt kjenner til dem. I 2010 er våre folkevalgte og våre regjeringer allerede så langt ned ad veien mot å uthule disse grunnleggende forutsetningene for en demokratisk rettsstat, at man må spørre seg om de ikke forstår betydningen eller ser sammenhengene.

Det pågår for tiden en sterk utvikling – et paradigmeskifte – i europeisk lovgiver-tenkning, når det gjelder villighet til å la normale rettsstatsprinsipper og hevdvundene liberale rettigheter innskrenkes, til fordel for en mer preaktiv strafferett og sterkere kontroll- og tvangsmidler for staten i kriminalitetsbekjempelsens navn. Det skjer nærmest uten større offentlig debatt – og gjennomgående i strid med anbefalinger og advarsler fra uavhengige ekspertorganer og akademikere innenfor feltene menneskerettigheter og strafferett.

Det dreier seg dels om kriminalisering av handlinger langt utenfor det tradisjonell straffverdige, av ganske dagligdage handlinger – hvor gjerningspersonens sub-

jektive hensikt (tanker) blir avgjørende for handlingens objektive straffbarhet (straffebud om såkalt ”terrorfinansiering”). Dels om innføring av ”skyldpresumsjoner” som utgangspunkt for statens mulighet til å benytte inngripende, preaktive tiltak mot personer hvis forbindelser oppfyller visse objektive vilkår (FNs ”terrorlister” og frysing av økonomiske verdier). Og om utvidelser av de hemmelige tjenesters fullmakter til å bruke skjulte tvangsmidler (kommunikasjonskontroll, avlytting og annen innsamling av personopplysninger) før det foreligger mistanke om straffbart forhold – såkalte ”undersøkelser i forebyggende øyemed”.

I Norge i dag skal det meget lite til før PST formelt vil ha adgang til i hemmelighet å foreta kommunikasjonskontroll (tilgang til trafikkdata fra teletilbydere, avlytting av kommunikasjon m v) og andre personundersøkelser av en bestemt borger eller gruppe av borgere, registrere opplysningene og løpende holde vedkommende under oppsikt – i rent ”forebyggende øyemed”, uten at det noensinne tas ut siktelse for straffbart forhold.

I prinsippet er det nok at en person forsøker å samle inn eller låne penger til en person eller organisasjon som anses å være kontrollert av noen som (uten judisiell prøving, og nærmest uten mulighet til å bestride oppføringen) er oppført på FNs sikkerhetsråds terrorlister, eller noen som forsøker å ”forberede” en vagt definert terrorhandling, ved å forsøke å inngå ”forbund” med andre om å planlegge slike handlinger. Objektivt sett kan dette ramme arrangøren av et

lokalt kakelotteri, dersom pengene er ment å gå til en motstandsbevegelse i en diktaturstat et sted i verden, hvis bevegelsen anses å ha forbindelser til internasjonal terrorvirksomhet.

Dette illustrerer hvorfor det er essensielt å se flere tiltak i sammenheng, når man skal vurdere det totale kontroll- og overvåkningstrykket i samfunnet. På et mer generelt plan – helt uten de retts-sikkerhetsgarantier som tross alt finnes i straffeprosessen – kombineres slike tiltak på europeisk nivå med mer generelle og avanserte overvåkningssystemer (på internett og på offentlige steder), samt kobling av slike systemer og andre systemer for masseinnsamling av personopplysninger (flypassasjerlister m v), hvor hensikten generelt er sosial kontroll og spesielt å kunne fange opp såkalt ”abnormal behaviour” (sic!). Eksempler her er EU-prosjektene INDECT – Intelligent information system supporting observation, searching and detection for security of citizens in urban environment, og ADABTS – Automatic Detection of Abnormal Behaviour and Threats in crowded Spaces). Eksempelene er mange flere. Og gjennom blant annet Schengen-, Prüm- og Europol-samarbeidet er tanken at alle disse systemer og registre med personopplysninger i så stor grad som mulig skal kunne kobles og være gjenstand for utveksling mellom politi og hemmelige tjenester over landegrensene.

Det er i det hele tatt snakk om utviklingen av et felles-europeisk kontrollregime, hvor statens kontroll med borgerne, deres bevegelser

og nettverk, settes i hovedsetet, av diverse sikkerhets-hensyn. Dette er påpekt av mange uavhengige ekspertorganer. Også europeiske domstoler har gjennom enkeltavgjørelser satt til side og/eller sterkt begrenset flere av de anti-terrorlover som er innført i Europa de seneste ti årene. Et fellesbudskap i flere av disse avgjørelsene er at det ikke er unntakstilstand i Europa, og at det heller ikke kan fires på de alminnelige kravene til rettssikkerhet og proporsjonalitet når staten skal gjøre inngrep i borgernes grunnleggende, demokratiske friheter.

Alle disse klare meldingene fra uavhengige jurister, herunder i domstolene – rettsstatens voktere – til tross: De politiske myndighetene synes å jobbe ufortrødent videre på sitt (og terroristenes) prosjekt med sakte, men sikkert å omdanne det Europa som i et halvt århundre har vært modellen for den liberale, demokratiske rettsstat, til et repressivt kontrollsamfunn som vi aldri ville ha kunnet vedkjenne oss for bare ti år siden.

Aldri før i vår moderne historie har uavhengige jurister og særlig uavhengige domstoler vært viktigere, men de vil til slutt komme til kort, hvis ikke politikerne og deres rådgivere, herunder juristene i statsforvaltningen, selv innser hvilken demokratifendtlige utvikling de er med på å drive gjennom.

Innlegget er en kortversjon av en artikkel som tidligere har vært publisert i Minerva i mars, og som kan leses i sin fulle form i <http://www.uhuru.biz/>

Når er ‘nært’ for nær?

Av Sigurd Stridsklev

Spørsmålet stilles på bakgrunn av en nylig avsagt dom i Oslo tingrett. Saksøker hadde 4 ganger fått avslag på søknad om advokatbevilling og gikk deretter til søksmål mot Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Advokatbevillingsnemnda. Dommen som kom nylig må karakteriseres som en ren slakt av saksøker som ble avkledd omtrent all ære i dommen. Spørsmålet i overskriften stilles på bakgrunn av at dommeren i saken frem til 2006 var advokat og partner i det samme advokatselskap som styreleder i Tilsynsrådet frem-

deles er partner i. Dagens styreleder har hatt denne rollen fra år 2003, og i 3 år frem til dommeren i saken gikk ut var han partner sammen med styrelederen. Dette er ingen antydning eller insinuasjon om at dette forholdet har virket inn på domsresultatet, men sett hen til at korrupsjonsjeger Eva Joly viser til at Norge på ingen måte er forskånet, og at det er kjent at det i Norge er små forhold med et begrenset antall aktører blir det knyttet forbindelser og etablert lojalitetsbånd som kan lede til antakelser om at utenforstående forhold har spilt inn. Blystad-brødrene, for de

som husker dem, hadde en treffende karakteristikkk av dette fenomenet: ”Gutteklubben Grei”. Selv om det i den saken som er referert ikke er grunn til å mistenke at det nære forholdet som hadde eksistert mellom dommer og styreleder for saksøkte har innvirket på domsresultatet, og det synes som forholdet ikke faller inn under domstoloven § 106 eller § 108, hadde kanskje vært skjønnssomt om dommeren i dette tilfellet allikevel hadde sagt fra seg oppdraget. Da hadde det i alle fall ikke kunnet stilles spørsmål ved dommerens habilitet.

Pris til Bryn Aarflot

Internasjonale eksperter har kåret Bryn Aarflot til det beste konsulentfirmaet innenfor immaterialrett (IPR) i Norge i 2010. Fagområdet omfatter blant annet varemerker, patent og design. Det er verdens ledende fagtidsskrift om immaterielle rettigheter (IPR), Managing IP (MIP) som står bak den ettertraktede prisen. Bakgrunnen for utmerkelsen er blant annet uttalelser fra Bryn Aarflots egne klienter. – Dette er en fantastisk anerkjennelse av arbeidet vi gjør. IPR er et komplekst område der klientene våre krever tung faglig og strategisk rådgiving, og denne prisen viser at klientene våre mener de får betalt for investeringene de gjør hos oss, sier daglig leder Kristine Aarflot i en pressemelding.

Bryn Aarflot mottok prisen også i 2007. Kristine Aarflot mener suksessen blant annet skyldes målrettet satsing på juridisk avdeling og prosedyre, samt at selskapet besitter bred kompetanse i skjæringspunktet mellom jus, innovasjon, form og teknikk. Dette betyr at selskapet kan tilby et helt unikt tilbud av tjenester.

Støtteforeningen for advokater

Støtteforeningen har som oppgave å gi støtte til medlemmer som er kommet i vanskeligheter.

For mer informasjon se www.advokatforeningen.no

Sekretariatet

Anton Aarnes tlf 22 03 50 50, aa@jus.no

Styret i Støtteforeningen

Atle Helljesen tlf 51 53 82 60, ah@legal.no

Randi Birgitte Bull tlf 23 01 01 01, rbb@bullco.no

Olav Todnem tlf 51 95 83 00, olav.todnem@kluge.no

Advokatforeningen

www.advokatforeningen.no

Hovedstyrets møte 12. mars 2010

Rapport fra lederen

■ Årsmøte i Møre og Romsdal krets. Lederen deltok og årsmøtet diskuterte juryspørsmålet. Hun har fått mange positive tilbakemeldinger for hvordan prosessen for foreningens arbeid med jury-spørsmålet er blitt lagt opp.

■ Lederen orienterte også om deltakelse i debatt i Søndagsavisa NRK, om politiregisterloven og avskaffelse av individuelt innsyn i PST saker.

Hun har også deltatt i debatt i TV2 Tabloid og Dagsnytt 18 om plakater med identifisering av voldtektsmenn.

■ Debatt om juryordningen på Universitetet i Oslo.

Juryordningen – Vestfold krets. John Christian Elden deltok på møtet og innledet til debatt.

■ Norsk kriminalistforening – Debatt om advokaters taushetsplikt. Lederen deltok og fremhevet bakgrunnen for hvorfor advokater har sterkere taushetsplikt enn andre rådgivere ved skatterådgivning i transaksjoner.

■ Vårens valg til Advokatforeningens hovedstyre: Lederen opplyste at hun stiller til gjenvalg.

■ Årstalen 2010: Lederen opplyste at hun har begynt planleggingen av årets tale. Hun har flere mulige temaer på blokken.

Rapport fra

generalsekretæren

■ Forholdet til Norges Juristforbund fungerer godt i det daglige.

■ Fortsatt drift av Rt og RG – orientering om planleggingen av den videre virksomhet.

■ Sluttrapport – stryking av medlemmer på grunn av manglende obligatorisk etterutdanning: Resultatet er at 54 medlemmer blir strøket pga manglende betaling av avgift. Av disse er nesten ingen kvinner.

■ Evaluering av tvisteloven: Departementet er i gang med en mellom-evaluering. Foreningen har etablert en mindre referansegruppe med lederen og ett medlem

av lovutvalget for sivilprosess Vidar Strømme og Anders Ryssdal. Det er avtalt møte med Justisdepartementet.

■ Møte med Tilsynsrådet og Domstoladministrasjonen vedr. bruk av personnummer ved pålogging til domstolenes elektronisk portal. Foreningen har akseptert at advokater benytter personnummer ved pålogging.

■ Utgivelse av seminar om taushetsplikt: Foredragene utgis av Universitetsforlaget, med noe økonomisk støtte fra Advokatforeningen.

■ Seminar om granskning av sjøulykker: Generalsekretæren møtte og orienterte om interessekonfliktreglene. Foredragene utgis i Marius-serien.

Styrets beretning 2009

Hovedstyret vedtok beretningen for 2009. Den vil også i år bli publisert på Advokatforeningens nettsider, og sendt ut til alle medlemmene i et nyhetsbrev.

Årsregnskap 2009

Ove Vigdal orienterte om regnskapet for foreningen og for Støtteforeningen. Han opplyste at foreningens regnskap for 2009 var gjort opp med et overskudd på 7,096 mill. kroner. Det fremlagte årsregnskap for 2009 med resultatregnskap, balanse og noter ble vedtatt. Regnskapet fremlegges for representantskapet.

Støtteforeningen – årsregnskap og årsberetning 2009

Beretningen fra Støtteforening-

ens styre ble tatt til etterretning. Støtteforeningens regnskap ble vedtatt.

Disiplinærordningen – oppsummering og evaluering for 2009

Generalsekretæren pekte på at saksbehandlingstiden er for lang i enkelte av disiplinærutvalgene. For disiplinærutvalget i Oslo tar sekretariatet hånd om saksforberedelsen med tilsvarende og innlegg, samt utarbeider utkast til faktumdelen av beslutningen før saken sendes til utvalget. Arbeidet med utkast til faktumdelen utføres av studenter. Fra 1. april skal sekretariatet ta hånd om saksforberedelsen for de øvrige utvalgene.

Det arbeides med å iverksette ordningen med ytterligere bistand til Disiplinærnemnden ved at sekretariatet, i tillegg til saksforberedelsen, også skal utarbeide utkast til beslutning før saken sendes over til nemnden.

Endring i regler for god advokatskikk –

Det vil bli fremmet et forslag til endring av Regler for god advok-

atskikk (RGA) pkt 6.1. om advokatvirksomhet over landegrensene. Det er kun en formell endring, slik at det blir en generell henvisning til CCBes regelverk og ikke til regler av en bestemt dato.

Medlemsstatistikk 2009

Hovedstyret fikk orientering om endringene i 20-årsperioden 1990-2009. Medlemsmassen har økt med 110 %. Det er 606 advokater som ikke er medlemmer i foreningen. Det gir en organisasjonsprosent på 90,1. Etter en jevn økning hvert år er kvinneandelen nå 30 %. Blant bedrifts- og organisasjonsadvokater er kvinneandelen 40 %. Antallet advokater som driver i enkeltpersonforetak er omtrent uendret fra 2003; fra 16 til 17 %. Andelen som arbeider i firmaer med over 50 advokater har økt fra 26 til 31 %.

Den største medlemsgruppen er i alderen 36–40 år, mens den minste medlemsgruppen er i alderen 46–50 år. Halvparten av medlemmene er under 40 år og 70 % er under 51 år.

ADVOKATFORUM

KONTORFELLESSKAP

Advokatforum DA er med sine 20 advokater landets største kontorfellesskap, og vi har holdt til i de samme trivelige lokalene i Grensen 12 B i Oslo i 16 år. Vi har solide fagmiljøer innenfor et bredt spekter av rettsområder (se vår hjemmeside www.advokatforum.no). Nylig har vi tatt inn to nye advokater med arbeidsrett som spesialområde. Vi har en velfungerende infrastruktur, et meget godt sosialt miljø og et fornuftig kostnadsnivå.

Nye advokatkolleger søkes

Vi har plass til ytterligere 2–3 engasjerte advokater som ønsker å bidra aktivt i fellesskapet både faglig og sosialt. Som deltaker i Advokatforum DA vil du inngå i et veletablert miljø hvor du har stor frihet og meget gode muligheter til å bygge opp eller videreutvikle din egen praksis. Dette kan passe for advokater som i dag er ansatt i advokatfirma og som ønsker å drive egen praksis, og for advokater med etablert praksis som søker nye omgivelser.

Ta kontakt med:

Sven Knagenhjelm (sk@advokatforum.no / 932 49 354),
Siv Bjørklid (sb@advokatforum.no / 930 62 297) eller
Liv Solveig Pettersen, (lsp@advokatforum.no / 977 89 344).

Advokatforum, Grensen 12b, 0159 Oslo
Tlf 22 40 36 40
www.advokatforum.no

Kontor med flott utsikt Oslo

Ca. 50kvm kontor på Christiania torg
ledig samlet eller som 3 enkeltkontor.

Søker primært advokatkollegaer som vil
samarbeide med eksisterende
advokatvirksomhet for bedre løsninger
og lavere kostnader.

Advokater innen samme
fagområder (mot privatpersoner – se
advokatallianse.no) er spesielt
interessante, og hvis du er i en
endrings- /etableringsfase vil du kunne
få et raut tilbud på pris og støtte.

Samarbeidsgrad avhenger av ønske.
Eksisterende virksomhet drives
i separate lokaler i dag.

Kontorleie fra kr 2 500 pr kontor.
Parkeringsplass mulig. Lokalene
rehabiliteres og kan ferdigstilles til 1.6.

Kontakt advokat Normann
post@advall.no eller pr tlf 91 13 12 00.

Juristvaktordning i sentralarresten i Oslo

Det ble orientert om et brev som var sendt til politimesteren i Oslo fra Forsvarergruppen av 1977 og Advokatforeningen i fellesskap, der det blir foreslått en juristvaktordning i sentralarresten i Oslo. Det er jusstudenter fra Juss-Buss

som er vil bemanne juristvakten. Hensikten med ordningen er å etablere en nøytral observatør som kan overvåke overholdelse av forskriftene og registrere eventuelle brudd på disse. Etter at hovedstyrets møte ble avholdt, er det kommet et negativt svar fra Oslo politidistrikt, men

saken vil bli fulgt opp videre av Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg.

Anmeldelse av ansatt ved Oslo politidistrikt

Hovedstyret ble orientert om en sak der en klient ble nektet å kontakte sin advokat da han satt i politiarresten i Oslo. På denne

bakgrunn anmeldte klientens forsvarer en ansatt ved Oslo politidistrikt. Advokatforeningen har sendt brev til politimesteren i Oslo og pekt på betydningen av retten til å la seg bistå av forsvarer. Foreningen har ikke mottatt noe svar på brevet.

NORDIA

SWEDEN • NORWAY • DENMARK • LAW

STO

GOT

CPH

OSL

Advokatfirmaet Nordia DA
Olav V's gate 6
Postboks 1807 Vik
0123 Oslo

Vil du være med i det skandinaviske advokatalternativet?

Vi skal vokse og søker advokater med portefølje og interesse for forretningsjuss.

Vi søker også samarbeid med mindre eller mellomstore advokatmiljøer som i likhet med oss ønsker å arbeide i et større, variert miljø og med større utfordringer.

Dersom kjemien stemmer er veien åpen for en spennende utvikling.

På vår felles nordiske hjemmeside, www.nordialaw.com, finner du mer om oss.

Er du det minste nysgjerrig tar du kontakt med advokat Christian Venge Tollefsen, eller advokat Tor Aasberg, tlf 23 10 30 00 eller oslo@nordialaw.com.

www.nordialaw.com

Advokatfirmaet Seland DA

MNA

Advokatfirmaet Seland DA yter bistand innenfor alle de forretningsjuridiske områder, og har hovedfokus innen fem fagområder: skatt/avgift, corporate for SMB, fast eiendom/entreprise, restrukturering/insolvens og tvisteløsning/prosedyre. Vi holder til sentralt i moderne, nyoppussede lokaler.

ADVOKATER

Vi søker etter 1–3 erfarne advokater med bakgrunn innen ett eller flere av våre hovedfagområder for kontorfellesskap. Inntreden som partner kan for teamorienterte advokater være aktuelt nå eller senere. Vårt firma har et sterkt faglig fokus og det forutsettes at det blir tatt del i firmaets faglige utvikling. Kvinner oppfordres til å ta kontakt. Henvendelser innen 20. juni. For nærmere info kan vår administrerende partner kontaktes.

Advokatfirmaet Seland DA
Klingenberggaten 7 A
Postboks 1938 Vik, 0125 Oslo
Tlf: (47) 24 13 43 40, faks: (47) 24 13 43 41
E-post: johan.seland@seland-law.no, www.seland-law.no

www.seland-law.no

Gjennom den selvstendige stillingen og den høye faglige kvaliteten er domstolene samfunnets fremste konflikt-løsningsorganer. Domstolene bidrar til vern av den enkeltes rettigheter.

DOMSTOL
ADMINISTRASJONEN

Ledige dommerembeter

- Lagdommer ved Eidsivating lagmannsrett
- Nestleder/tingrettsdommer ved Kristiansand tingrett
- Tingrettsdommer ved Nordmøre tingrett
- Tingrettsdommer ved Halden tingrett
- Konstitusjon som tingrettsdommer ved Sandefjord tingrett
- Konstitusjon som tingrettsdommer ved Senja tingrett

Fullstendig utlysning, med blant annet kontaktinformasjon på:
www.jobbnorge.no
og www.domstol.no/innstillingsradet

Søknadsfrist: 1. juni 2010

Jobbnorge.no

Out of Africa

Advokatforeningen har et Internasjonalt rettshjelputvalg som bidrar med å drive to rettshjelpprosjekter i henholdsvis Uganda og Nepal.

Jeg har nylig hatt gleden av å reise sammen med et av utvalgets medlemmer advokat Mathys Truyen til Uganda for å besøke for det ugandiske Legal Aid Project og Uganda Law Society. Prosjektet er finansiert 90% med Norad midler og 10% med midler fra Den norske advokatforening. Det er sakens økonomiske side. Faglig drives prosjektet av ugandiske advokater og rettshjelpere og hvor norske advokater holder kontakt og er eksterne rådgivere og støttespillere. Jeg kunne ha skrevet mye og langt om det jeg har sett i Uganda. Inntrykkene fra reisen er nedslående og oppløftende på samme tid. Nedslående når jeg tenker på de enorme utfordringer Uganda har når det gjelder rettssikkerhet for alle, oppløftende når jeg tenker på det omfattende rettshjelparbeidet vår ugandiske kolleger driver på trange budsjetter. Det har vært tankevekkende å høre historier om et samfunn som langsomt begynner å forstå betydningen av rettssikkerhet og legalitetstenkning. Selv om landet står overfor store utfordringer når det gjelder fattigdom, helse og utdanning, så kan ikke utviklingen av rettigheter og rettssikkerhet settes på vent. Rettigheter kan ikke utelukkende vedtas på papiret, de må være tilgjengelige for dem det gjelder. Jeg vil fortelle en konkret historie om dette.

Vi besøkte det største fengselet i Kampala, Luzira Prison med 2 500 innsatte i mannsavdelingen. Vi fikk møte en gruppe på 16 innsatte som hadde en merkelig og sjokkerende historie å fortelle. De var samtlige blitt dømt for

forbrytelser de hadde begått som mindreårige, før fylte atten år. Etter ugandisk lovgivning er det da en domstol som skal avgjøre skyldspørsmålet på vanlig måte, men straffutmålingen skal overlates til Attorney Generals Office som i Uganda omfatter både påtalemyndighet og administrasjon tilsvarende vårt Justisdepartement. Formålet med ordningen var å sikre en mildere straffutmåling enn den som ville tilkomme voksne domfelte.

Realiteten har ikke blitt slik for disse innsatte. De er funnet skyldig i ulike forbrytelser og innsatt i fengsel på nittitallet da de var tenåringer, men sitter fortsatt og venter på straffutmålingen skal fastsettes. Noen har sittet opp mot 20 år for forbrytelser som ikke var i nærheten av å fortjene slike langvarige reaksjoner. I realiteten sitter disse menneskene og soner en tidsubestemt straff fordi de var mindreårige da de begikk handlingene de er dømt for. I realiteten soner de strengere reaksjoner til tross for at de skulle etter loven fått en mildere reaksjon enn en tilsvarende handling begått av en voksen. Det kan også anlegges en annen synsvinkel, de soner uten lov og dom og er således utsatt for menneskerettsbrudd.

Både fengselets ledelse og ikke minst Attorney Generals Office erkjente at situasjonen for de 16 innsatte var "uheldig". Begrunnelsen for at det ikke var fattet vedtak om straffutmåling eller pr i dag vedtak om løslatelse, var at saksdokumentene for disse innsatte ikke var å finne. Det var vanskelig å få fatt i hvor lenge man mente denne situasjonen kunne vare ved uten at myndighetene måtte gripe inn og gjøre noe for disse innsatte.

Jeg har sett ansiktene til disse mennene som har som har sonet siden var tenåringer og nå er voksne menn i 30 års alderen. Hos de fleste så jeg apati og ikke spor av håp. Men noen av dem øynet håp ved hjelp fra rettshjelpprosjektet. Talsmannen for gruppen sa enkelt at de hadde forsøkt alt, men de hadde ingen stemme.

Den urett man har sett og kjenner til er det ikke mulig å ignorere. Jeg kjenner nå denne historien om urett. Jeg har sett de slukte øynene hos dem uten håp og lyttet til dem som fortsatt vil kjempe mot å tilbringe resten av livet i et overfylt fengsel uten lov og dom. Derfor må jeg og Advokatforeningen støtte våre ugandiske kolleger i arbeidet med å få disse sakene avgjort.

Derfor har jeg fortalt denne historien til deg, slik at også du skal kjenne til 16 mennesker som er utsatt for urett.

Berit Reiss-Andersen,
leder av Advokatforeningen
bra@reiss-andersen.no
a: 22 42 62 00 m: 93 09 05 73

Advokatetikk, drift av advokatkontor og internasjonal trender i bransjen. Det vil advokatene ha mer av i Advokatbladet.

Ønske om mer etikk i Advokatbladet

– Advokatbladet har foretatt en leserundersøkelse og svarene er nesten for hyggelige, sier redaktør Marit Aschehoug. – Det er en utfordring å stadig blir bedre og utvikle seg når leserne i hovedsak er fornøyd. Vi tar ønsket om mer stoff om advokatetikk på alvor og har allerede begynt å forberede en fast artikkelserie fra høsten av, sier hun. – Drift av advokatkontor er også et stoffområde der vi kan bidra mer og vi skal dekke det nye kurset under fagdagene for å få med oss ideer og innspill. Internasjonale trender forsøker vi etter beste evne å fange opp via nettsider verden rundt, men det er ikke lett i en liten redaksjon med bare to personer, sier Aschehoug. Advokatene ønsker seg også mer stoff om samfunnsansvar (CSR), taushetsplikten, motstrid i sivilretten, salær-satsen og domstolene. Stoff om formelle krav til advokater er det behov for og mange ønsker seg enda mer debatt i bladet. Derimot er det liten interesse for mer stoff om rettspraksis, juryordningen, strafferett og pro bono. Stoff om jussutdanning er heller ingen slager.

Hovedtilbakemeldingen er at bladet har god stoffmiks og flertallet synes mengden av de fleste områdene er bra som det er i dag. Nesten alle vil ha mer nyheter om sitt eget fagområde og om advokatyrtet.

I undersøkelsen ble det spurt om leserne savnet noen stoffområder i Advokatbladet. Det fremkom ingen store ønsker. 4 % kunne tenke seg mer om forretningsjuss, 3 % mer om rettspraksis, 2 % mer om råd og praktiske tips og 2 % sa de ville ha mer fra distriktene og ikke så mye fra Oslo.

PDF-abonnement på gule fagsider frister

Hele 44 % av de spurte kunne tenke seg å tegne et særskilt abonnement på de gule fagsidene og få dem til-

Undersøkelsen

Leserundersøkelsen er gjennomført av Synovate i slutten av mars. 475 av Advokatforeningens medlemmer svarte på undersøkelsen som foregikk på epost. Resultatene er veiet mot Advokatbladets abonnementslister. 475 lesere tilsvarte 6835 mottakere av bladet

sendt som pdf-fil en gang hver måned i tillegg til papirutgaven av bladet. Halvparten av leserne tar vare på de gule fagsidene.

Fornøyd med utseende

77 % av Advokatbladets lesere er fornøyd med utseende og presentasjon. Bare 5 % er uenige. Halvparten mener at bilder og illustrasjonene i bladet er gode, 8 % er uenig i det. Alt i alt har 67 % av de spurte advokatene et godt inntrykk av bladet, 25 % er verken enig eller uenig i utsagnet og 8 % er uenige.

De eldre bruker nettsidene

Bruk av Advokatbladets nettsider øker med alderen. Mer enn halvparten av leserne over 60 år bruker nettsidene, mens bare 23 % av dem under 35 år bruker den. Når de blir spurt om hvorfor de ikke bruker den, svarer nesten alle at de ikke tenker på det.

Elektronisk arkiv

Advokatbladet er lagret som såkalt eblad på nettsidene www.advokatbladet.no. Bladet finnes helt tilbake til 2002. De siste to årene er

den elektroniske utgaven bearbeidet med aktive lenker bl.a. fra de gule fagsidene til den aktuelle dommen eller ot.prop'en eller hva det måtte være. En tredjedel synes dette er nyttig.

Twitter og Facebook

Advokatbladet er både på Twitter og Facebook og oppdaterer hver dag. Men i følge leserundersøkelsen er det foreløpig liten interesse (12 %) for å følge Advokatbladet på sosiale medier.

Det gode liv

Advokatbladets lesere ble spurt om hva de er opptatt av på fritiden og vin, mat, friluftsliv, trening og reiseliv scorer aller høyest og nesten like mye. Kultur, sport og musikk følger like bak. Jakt og fiske er derimot av liten interesse for advokater.

Lesevaner

Halvparten av Advokatbladets lesere griper bladet innen 48 timer etter at de har fått det. Halvparten av bladene lever videre og oppbevares eller legges ut på fellesrom. Hvert blad har i snitt 1,3 lesere og hver leser bruker ca 24 minutter på å lese bladet.

Stoff og bilder fra kretsene, nytt om navn, invitasjoner til seminarer og møter, referater fra ulike aktiviteter i foreningen sendes på epost til advokatbladet@jus.no

Hederspris til advokater

Advokatene Arild Humlen (t.v.) og Jonas Myhre fikk forleden Annette Thommessens (NOAS' grunnlegger) hederspris for arbeidet med aksjons- og prosedyregruppen. Prosjektet har gjort det mulig for flyktninger å få prøvd sine saker for retten. Av 18 saker prosjektet har

Advokatenes viktigste møtepunkt

Den 27. og 28. mai møtes over 1000 advokater i Oslo til intensiv faglig oppdatering over halvannen dag. Mange tar samtidig med seg den store advokatfesten i Operaen torsdag 27. mai. Påmeldingen til årets arrangement bekrefter at Advokatenes fagdager nå er etablert som advokatenes viktigste møtepunkt.

Advokatenes fagdager er blitt et årlig tilbud til deg som er medlem av Advokatforeningen. Så allerede nå kan du holde av 26. og 27. mai 2011 – det blir fagdager da også.

Det var suksessen med feiringen av Advokatforeningens 100-årsjubileum i 2008 som var begynnelsen. Før vi bestemte programmet for jubileumsfeiringen, spurte vi hva medlemmene ønsket seg av et slikt arrangement. Det ga oss retningen, og førte til at vi satte sammen et bredt og godt kursprogram. Vi la vekt på å tilby veletablerte kurs, men utviklet i tillegg helt nye kursopplegg. Samtidig la vi inn muligheten til å "shoppe" mellom de ulike kursene, og lot dermed kursdeltagerne lage sin egen pakke. Denne suksessoppskriften fortsetter vi å følge.

Også i år er det nye kurs på programmet, og jeg er svært godt fornøyd med at ett av de nye kursene retter seg spesielt mot de yngre

medlemmene av Advokatforeningen. Kurset Internasjonale transaksjoner er utviklet i samarbeid med International Bar Association – European Forum og har dyktige internasjonale forelesere. Ett av temaene er kritiske suksessfaktorer ved organisering av transaksjoner over landegrensen.

En annen og også viktig nykommer på programmet er kurset som gir praktiske tips ved drift av advokatvirksomhet. Her byr vi på praktiske råd og gir en oppdatering i lovpålagte krav. Dette er et kurs som vi tror har stor nytte for mange medlemmer som driver sin egen virksomhet, og på bakgrunn av de erfaringene vi gjør oss i år, vil vi videreutvikle dette tilbudet.

Etter første kursdag er kursdeltakere og alle andre medlemmer velkomne med ledsagere i Operaen – til det vi virkelig tror vil bli sommerens store fest! Her kan du treffe gamle studievenner og gode kolleger. Det blir god mat og ikke minst flott underholdning med Raske Menn, Ingrid Bjørnov og noen overraskelser underveis. Om været også er med oss, starter det hele med mingling på terrassen, og kvelden kan uansett avsluttes med nachspiel i Frokostkjelleren. Busser er satt opp.

I skrivende stund er det fortsatt noen få ledige plasser på festen. Hvis du leser dette og tenker at du gjerne skulle meldt deg på den store advokatfesten – sjekk www.advokatforeningen.no. Hvis det er plasser igjen, er det mulig å melde seg på helt frem til siste dag. Og uansett får du en ny sjanse neste år!

GENERALSEKRETÆR

Merete Smith
ms@jus.no
a: 22 0305103 m: 97029597

Festlig

engasjert seg i har utlendingen foreløpig fått medhold i 11 saker. På Noas' nettsider heter det: Annette Thommessens Minnepris har tildelt en egen hederspris til advokatene Jonas Myhre og Arild Humlen, som initiativtakere til Advokatforeningens Aksjons- og prosedyregruppe. Denne gruppen ble opprettet i 2007, med det formål å gi asylsøkere en

mulighet til å få prøvet holdbarheten av endelige avslag i rettssystemet. Gruppen har vist sin berettigelse ved at over halvparten av sakene som er tatt til retten har endt med medhold til saksøker. Hedersprisen er en honnør til den innsatsen som Myhre og Humlen har gjort for å fremme rettssikkerhet og en rettmessig tolkning av loven.

Dyktige og samvittighetsfulle advokater som engasjerer seg innen utlendingsfeltet er viktige for asylordningen i et hvert land, og NOAS og Annette Thommessens minnefond er glade for å kunne bruke denne anledningen til å vise at vi setter pris på arbeidet som disse gjør.

feiring for 50 år

Berit Reiss-Andersen
kroner dagens
50-åring,
Merete Smith.

Jan Lindgren fra
Juristforbundet og
Marit Aschehoug
i Advokatbladet
parodierer Smith
og hennes mange gjøremål.

Advokatfull-
mektigene Jan
Rino Austdal
og Øyvind
Precht-
Jensen er
gode på å
parodiere
Smith og
Hasnaoui
fra Kvitt
eller Dobbelt.

Advok-
at Trond Romstad fra
Nesodden var en virtuos på
trekkspillet og hans musikal-
ske gjennomgang av asylrett-
en vakte stor munterhet.

Generalsekretær Merete Smith rundet 50 år i april og det ble markert med et enkelt arrangement i kantinen i Juristenes Hus for ansatte og noen få innbudte gjester. Men festen var en overraskelse for jubilaranten og Advokatforeningens leder Berit Reiss-Andersen la vekt på at dette skulle være et par morsomme timer før hun kronet Smith. Det var cabaret med infame tekster og en sketsj med parodi på dommergjerningen i Kvitt eller dobbelt, en spøkefull gjennomgang av foreningens mediestrategi og ikke minst advokat Trond Romstad på trekkspill.

– og snart blir det mere fest!

Det er bare få plasser igjen på den store festen torsdag 27. mai på Operaen. Alle medlemmer i Advokatforeningen med ledsagere er velkomne.

Selv om møter med gamle studievenner og gode kolleger sørger for høyt støynivå allerede når festen starter, så blir det underholdning i beste klasse.

Ingrid Bjørnov har nå fått innspill til noen skikkelig ironiske tekster om advokater. I tillegg til Raske Menn er det duket for flere overraskelser.

Kvelden kan avsluttes med nachspiel i Frokostkjelleren. Busser er satt opp.

Det er grunn til å lytte når Ingrid Bjørnov setter seg ved pianoet på advokatfesten. Hun har fått innspill til å lage ironi om advokater. (Foto: Agnete Bruun)

KALENDEREN

Båttur med Sør-Rogaland krets

OBS, OBS, merk av torsdag 17. juni i kalenderen til den sagnomsuste båtturen til Sagførerforeningen! Da Riskafjord er under restaurering vil den årlige båtturen gå til Natvigs Minde. Det vil som vanlig bli servering av mat og drikke.

Varemerke og designbeskyttelse ABC Del 2

Torsdag 3. juni. For nybegynnere anbefaler vi å starte med Del 1, som tar for seg det mest grunnleggende rundt beskyttelse og rettigheter. I Del 2 går vi litt dypere inn i teoretiske problemstillinger og tar for oss praktiske eksempler som illustrerer betydningen av immaterielle rettigheter.

Vertikale avtaler – konferanse i konkurranserett onsdag 2. juni i Bergen

Konkurransetilsynet inviterer til den årlige konferansen i konkurranserett med temaet vertikale avtaler og ikke-horisontale foretaks-sammenslutninger. Foredragsholderne er blant de fremste ekspertene på området. – Gruppeunntaket for vertikale avtaler og samordnet praksis er særlig aktuelt ettersom EU kommisjonen i år vedtar ny forordning om anvendelsen av EU artikkel 101 (3) på vertikale avtaler og samordnet praksis, samt nye retningslinjer for vertikale begrensninger, sier juridisk direktør Håkon Cosma.

Kongress i komparativ rett

Styret i Norsk forening for komparativ rett (NFKR) anbefaler den internasjonale komparativrettslige kongressen i Washington 25. juli–1. august 2010 i regi av International Association of Comparative Law. NFKR har oppnevnt over 20 norske rapportører til kongressen, og mener at den kan være av interesse for jurister i mange leire. NFKR har lagt ut noen av de norske bidragene på hjemmesidene (<http://www.iuscomparatum.org/AIDC>), og flere bidrag vil bli lagt ut i den nærmeste fremtid.

Nyttige datoer for kurs fra Kaplan Hawksmere

Music publishing 25 May 2010.
Leading and managing an effective in-house legal department 9–10 June 2010, 24–25 September 2010.
Drafting to succeed: International commercial agreements 5–7 July 2010, 9–11 November 2010.
Handling dawn raids and cartel investigation 6 July 2010.
Drafting commercial contracts 8 July 2010, 9 November 2010.
Marketing and advertising law 20 July 2010, 23 November 2010.
International technology licensing agreements 6–7 October 2010.
Visit: hawksmere.co.uk

Back in business

Advokat Jannicke Naustdal er tilbake i sekretariatet i Advokatforeningen etter halvannet år som fullmektig og advokat hos Gunhild Lærum.

– Jeg skal arbeide med strafferettslige problemstillinger, og er på teamet for rammebetingelser og rettsikkerhet. I tillegg skal jeg bidra litt på mitt gamle team – disiplinærteamet. Dessuten blir det sikkert flere arbeidsoppgaver etter hvert, forteller hun gledesstrålende. – Det er som å komme tilbake til barndoms-hjemmet etter studier ute, ler hun. – Jeg kom tilbake til Advokatforeningen fordi jeg ønsket å vende tilbake til organisasjonsarbeid, og også fordi jeg visste hva jeg gikk til

Papirbunkene venter på advokat Jannicke Naustdal som er tilbake i sekretariatet.

med gamle kollegaer og et godt miljø. På nåværende tidspunkt var det ikke aktuelt for meg å påbegynne en helt ny jobb, og valget falt derfor på foreningen når sjansen bød seg, forteller Naustdal. Jannicke Naustdal arbeidet som juridisk rådgiver i Advokatforeningen i tre år før hun begynte i jobb som privatpraktiserende fullmektig og advokat hos Gunhild Lærum. – Jeg har jobbet en del med strafferett, men minst like mye med barnefordeling, skifte og barnevernrett.

Norske og russiske rett

– Vi må forstå hverandre for å kunne ha et godt naboskap. Russisk og norsk kultur, herunder rettskultur, er forskjellige. En forståelse av hverandres rettssystemer, rettslige tenkemåte og regelverk, er derfor viktig for fredelig sameksistens i nord, sier prosjektansvarlig Øyvind Ravna ved Universitetet i Tromsø i en pressemelding. Den første rettsvitenskaplig forskningskonferansen arrangeres av rettsforskere i Norge og Russland, nærmere bestemt ved de juridiske fakultetene i Arkhangelsk og Tromsø i dagene 26. til 30. april 2010. Ravna forteller at forståelse for hverandres rettssystem og rettskultur er meget viktig for godt naboskap: – Dette er viktig særlig i forhold til forvaltning av miljø, av naturressurser som olje og fisk, og for å sikre de mange urfolkene i nord deres rettigheter til språk, kultur og ressurser. Norge og Russland er ikke bare to forskjellige land med forskjellige kulturer; men også av ulike rettssystemer. Forskerkonferansen vil sette fokus på forskjeller og likheter, bl.a. i forhold til forvaltning og fordeling av miljø- og naturressurser, barns

– Vi purrer og purrer

Regnskapssjef Marianne Vaslestad, regnskapssekretær/saksbehandler Inger Lise Østenstad, forsikringssekretær Kristin Borgen og advokatassistent (DNA) Trude Molvik.

Damene i purreavdelingen ler godt bak purrekvastene. Det er purretid for kontingent og for forsikringspremiene.

– Vi purrer på kontingenten til foreningen akkurat nå, forteller regnskapssjef Marianne Vaslestad.

– Antallet som må purres opp er ikke alarmerende stort og det er noen gjengangere, sier hun.

– Første purring vi sender ut er veldig hyggelig. Annen purring er ikke fullt så hyggelig og hvis man ikke betaler kontingenten etter noen

runder, så blir man strøket som medlem.

– Men det pleier å løse seg, sier Vaslestad.

– Ofte er det en forglemmelse eller en misforståelse og det blir mange telefoner og eposter før vi er gjennom hele runden. Kontingentbetalingen er ofte en påminnelse om å sende oss endringer i arbeidsforhold eller korrigere adresser, så vi bruker mye tid i denne perioden, smiler Vaslestad.

Kristin Borgen purrer forsikrings-

premie på advokatforsikringen.

– Det er ikke så mange som må purres, men de få det gjelder får flere brev og varsler før det går til inkasso. Men det er alltid en del arbeide med purringene, for det kan ha skjedd endringer i arbeidsforhold eller man har tegnet forsikring andre steder og glemt å si fra.

Uansett er advokatforsikringen så viktig, at vi må bruke den tiden vi trenger for å være sikre på at alt er i orden for medlemmene våre, sier Borgen bak en purrekvast.

sforskere møtes

rettigheter, urfolksrettigheter, strafferett og konstitusjonelle spørsmål. Spørsmål som ønskes besvart er i hvilken grad de ulike rettssystemene, rettskulturene og regelverkene er til hinder for konstruktivt samarbeid innen kultur, næringsliv, forvaltning og vitenskap. Spørsmålet er også hva som kan gjøres for å forbedre lovgivningen slik at det i større grad kan legges til rette for økt samarbeid og bedret forvaltning.

Forskningskonferansen sammenfaller i tid med etableringen av det nye Nordlige, føderale, arktiske universitet, som skjer som en følge av omorganiseringen av universitetsstrukturen i Russland, hvor Pomoruniversitetet og det teknologiske universitet i Arkhangelsk, sammenslås. Det nye russiske storuniversitetet vil bli en av Universitetet i Tromsøs viktigste samarbeidspartnere i nordområdeforskning i fremtiden.

Forskningskonferansen er en del av den store satsingen på samarbeid med Russland ved Det juridiske fakultet, og er delfinansiert av Norges forskningsråd. Til konferansen kommer 75 deltakere herav 22 er fra Norge. De fleste deltakerne er forskere.

**Jeg ønsker
veiledning til Regler for
god advokatskikk.**

Etiske regler
» advokatforeningen.no

Advokatforeningen

MEDLEMS- NYTT

Tillatelse til å være advokat ved Høyesterett

Thomas Horn, OSLO
Sigurd Holter Torp, OSLO

Nye aktive medlemmer

Ingun Alvik, SANDVIKA
Sander Seeberg Almhjell, OSLO
Jon Egil Auestad, STAVANGER
Beathe Cecilie Græsdal Bakken, MOLDE
Anne Kjersti Befring, OSLO
Bjarne Bekkeheien, BRYNE
(gjeninnmeldt)
Arne Oddvar Berg, STEINKJER
Andreas Berge, ODDA
Hanne Bjerkeland, OSLO
Sebastian Brodtkorb, OSLO
Arne Johan Dahl, OSLO
Jóannis Bloch Danielsen, OSLO
Arild Dommersnes, STAVANGER
Helle Falkenberg, STAVANGER
Janne Fjelnseth, MOSJØEN
Ellen Fjermestad-Svendsen, STAVANGER
Vegard Fløtre, LILLESTRØM
(gjeninnmeldt)
Therese Karoline Gjerde, OSLO
(gjeninnmeldt)
Camilla Petrine Gløkken, OSLO
(gjeninnmeldt)
Ben Einar Grindhaug, HAUGESUND
Hans Marius Graasvold, OSLO
Nina M. H. Hanevold, OSLO
Marius Holm Hansen, OSLO
Audun Haugan, TROMSØ (gjeninnmeldt)
Josef Hildre, ÅLESUND
Erik Hoffmann-Dahl, BERGEN
(gjeninnmeldt)
Michael Hvidsten, OSLO
Stine Jarslett, HAMAR (gjeninnmeldt)
Trude Gran Johansen, OSLO
Kristin Johnson, OSLO
Per Kirknes, OSLO
Andre Klakegg, STAVANGER
Gunvor Skaar Kulseng, TRONDHEIM
Kristine Kvame, DOKKA (gjeninnmeldt)
Kenneth André Leren, KRISTIANSUND N
(gjeninnmeldt)
Annette Eriksrud Lund, OSLO
Jorunn Løvseth, TRONDHEIM
Ingvild Nordrum Maberg, ARENDAL
Lisbeth Vestby Maier, STAVANGER
Johannes Hygen Meyer, OSLO
Leif Ove Mikkelsen, HUSNES
(gjeninnmeldt)

Ida Lislerud Moe, OSLO
Ragnhild Nakling, OSLO
Kine Østbye Neslein, OSLO
Nils Nordhus, OSLO
Endre Nåmdal, BERGEN
Tone Merethe Viklem Olsen, NARVIK
Anders Orerød, OSLO
Eirik Pleym-Johansen, OSLO
Ketil Sellæg Ramberg, OSLO
Mari Borge Rosvold, OSLO
Inge-Leiv Rylandsholm, STAVANGER
Marte Røv, BERGEN (gjeninnmeldt)
Bjørn Petter Salberg, LEVANGER
Hege Kristin Sand, LILLEHAMMER
Håkon Sverre Weel Sannrud,
FREDRIKSTAD
Marianne Scheel, OSLO (gjeninnmeldt)
Espen Skjerven, OSLO (gjeninnmeldt)
Rune Skomakerstuen, PORSGRUNN
Hilde Skretteberg, DRANGEDAL
(gjeninnmeldt)
Ingvild Slettebø, BERGEN
Carina Elisabeth Soltvedt, BERGEN
Sindre Stave, TRONDHEIM
Ingrid Steinkjær, STAVANGER
Joakim Stensland, OSLO (gjeninnmeldt)
Ina Storstrøm, OSLO
Camilla Varhaug Søberg, OSLO
Viri Valle, OSLO
Mette Waldrop, BERGEN (gjeninnmeldt)
Veronika Archagelidis Ødegaard,
FARSUND
Ask Økland, BERGEN
Maren Østern, OSLO
Iris Østreng, OSLO
Eline Løland Aarskog, BERGEN

Utmeldt aktive medlemmer

Jørgen Akerø-Stueland, STAVANGER
Gisle Amundsen, STAVANGER
Solveig Andersen, OSLO
Catharina C. Bartnes, OSLO
Jens Petter Berg, OSLO
Oscar Bergh-Jacobsen, Jacob, OSLO
Birger Brandtzæg, NAMSOS
Magnus Buflod, OSLO
Helene Oeding Christensen, OSLO
Hans Drage, MOSJØEN
Lillian Engebø, BERGEN
Marit Forsnes, TRONDHEIM
Torodd Frømyhr, KONGSBERG
Thor Ole Hallenstvedt, LILLEHAMMER
Lars Børre Hasle, OSLO
Anniken Hastadklev, TRONDHEIM
Vidar Helgheim, OSLO
Kjell Hauge, STAVANGER
Jostein Sande Haugen, OSLO
Carl Johan Astrup Heber, OSLO
Agnes Beate Hemmø, ELVERUM
Olav Magnus Hohle, TRONDHEIM
Siri Horgen, OSLO
Øystein Horneland, BERGEN

Charlotte C. S. Håkonsen, OSLO
Karianne Fagerlund Jensen, OSLO
Ida M. Espolin Johnson, OSLO
Karsten Karlsen, OSLO
Eivind Kluge, OSLO
Anne Sophie Kobbe, OSLO
Alexander Krogstad, NESTTUN
Steffen Vestli Kvisler, OSLO
Lene Køster, OSLO
Anita Landre, HØNEFOSS
Solfrid Lie, OSLO
Katrine Lillejord, BERGEN
Arvid Lilletvedt, OSLO
Hermund Sigfred Linde, BERGEN
Harald Lindeman, LYSAKER
Adele Matheson, OSLO
Erling Moss, MO I RANA
Anne Merete Myhre, SOGNDAL
Henriette Nesset, STAVANGER
Christoffer Nicolaisen, OSLO
Roar Cordes Nilsson, OSLO
Ola Øverseth Nisja, OSLO
Monica Nygaard, OSLO
Fredrik Ottesen, OSLO
Elisabeth Platou, DRAMMEN
Pål Remman, OSLO
Christian Henrik Prahl Reusch, OSLO
Hanne B. Riise-Hanssen, OSLO
Jørgen Riple, BERGEN
Hilke Rognes, TRONDHEIM
Bjørn Cato Rosenberg, TØNSBERG
Helge Røstum, OSLO
Lars Kristian Sande, OSLO
Annemarie Schraven, OSLO
Hilde Olea Simonsen, OSLO
Hjalmar Solbjør, OSLO
Bjørn Stefanussen, KRISTIANSAND
Bente Stenberg-Nilsen, OSLO
Liv Monica Bargem Stubholt, OSLO
Trond Sørli, TØNSBERG
Kai Thorkildsen, SLEMMESTAD
Per Kristian Toft, OSLO
Inger Anette Tollefsen, STAVANGER
Dag Torsteinsen, OSLO

Utmeldt pensjonistmedlemmer

Lars Aspeflaten, PORSGRUNN
Eivind Higford Eckbo, OSLO
Thor Aage Egeland, OSLO
Regina Dyring Fleischer, OSLO
Alf Kristoffer Kvaal, EIKSMARKA
Asbjørn Kaasen, ULEFOSS
Arild Reidar Fagernes Moenseng, OSLO
Bengt R. Wahlberg Moen, TRONDHEIM
Helge R. Strøm, OSLO

Utmeldt passive medlemmer

Ragnhild Borchegrevink, JAR
Bjørn Torgeir Slaatten, NESBRU
Tor Sydnæs, PARADIS
Trond Einar Tepstad, BERGEN
Geir Ustgård, SANDEFJORD

Utmeldt midlertidig fravær medlemmer

Irmela van der Bijl, OSLO

Mette Schjelderup Olaisen, OSLO

Karianne Mæle Thuestad, STAVANGER

Overgang aktivt medlemskap til pensjonist

Fredrik Motzfeldt, OSLO

Jon Anders Johansen, DANMARK

Stig Skottun, HAKADAL

Overgang aktivt medlemskap til midlertidig fravær fra advokatvirksomhet

Kirsti Bakke Aga, OSLO

Ingeborg Fogt Bergby, NOTODDEN

Marie Vaale-Halleberg, OSLO

Birgit Aarnes, OSLO

Kjersti Andreassen Aas, OSLO

Overgang midlertidig fravær til pensjonist-medlemskap

Egil Omland, SANDNES

Kristian Strauman, MOSJØEN

Overgang fra midlertidig fravær til aktivt medlemskap

Marianne Klungland Bahus, KRISTIANSAND S,

Maria Ervik Løvold, OSLO

Line Solveig Whith, LYSAKER

Overført fra en krets til en annen

Håkon Velde Nordstrøm, fra Hordaland og Sogn og Fjordane krets til Haugesund krets

Jenny Paaske Svealdson fra Oslo krets til Sør-Rogaland krets

Lynne Skajaa fra Vest-Agder krets til Oslo krets

Roalkvam starter egen praksis

Advokat Janne Eide Roalkvam har avsluttet sitt ansettelsesforhold hos advokatfirmaet Haver & Co og har startet sin egen advokatpraksis fra 3. mai 2010 i kontorfellesskap med Adius advokater ans. Janne Eide Roalkvam driver alminnelig praksis med hovedvekt på saker innen personskadeerstatning.

Leder i den polske Advokatforeningen omkom i flyulykken

Mrs Joanna Agacka Indecka President of the Polish Bar Council has been killed in a crash of the plane near Smolensk. Joanna Agacka Indecka was at the age of 46. She was on board the same plane as the President of Poland. Joanna Agacka Indecka served three years as President of the Polish Bar Council. She won the respect and admiration of everyone for her quite and effective service to the Bar and society of Poland.

STATSRÅD

Justis- og politidepartementet

■ Lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design kapittel 10 Internasjonal designregistrering trer i kraft 17. juni 2010.

■ Forskrift om endring i forskrift 4. desember 1992 nr. 895 om tvangssalg ved medhjelper vert fastsett.

■ Forskrift om endringer i forskrift 4. april 2003 nr. 418 til designloven m.m. (internasjonal designregistrering) fastsettes.

Utnevelser:

■ Konstituert sorenskriver Unni Sandbukt, Tromsø, oppnevnes som nytt medlem og leder av Tilsynsutvalget for dommere for perioden 1. mai 2010 til og med 30. april 2014.

■ Tingrettsdommer Øistein Wegner Fagernes utnevnes til tingrettsdommer ved Nordre Vestfold tingrett med tiltredelse fra det tidspunkt Domstoladministrasjonen bestemmer.

■ Konstituert avdelingsleder/tingrettsdommer Vigdis Bygstad utnevnes til avdelingsleder/tingrettsdommer ved Bergen tingrett med tiltredelse fra det tidspunkt Domstoladministrasjonen bestemmer.

■ Avdelingsdirektør Hogne Hove utnevnes til jordskifte- rettsleder ved Akershus og Oslo jordskifterett med tiltredelse fra det tidspunkt Domstoladministrasjonen bestemmer.

Utanriksdepartementet, utanriksaker

Norge meddeler at de forfatningsrettslige krav er oppfylt for at EØS-komiteens beslutning nr. 160/2009 av 4. desember 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av rådsforordning (EF) nr. 1062/94 om opprettelse av et europeisk kontor for sikkerhet og helse på arbeidsplassen (Bilbao-kontoret) kan bli bindende for Norge.

Norge deltar, med forbehold om Stortingets samtykke, i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2007/2/EF av 14. mars 2007 om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskap (INSPIRE).

Finansdepartementet

Underskriving av ein overeinskomst mellom Kongeriket Noreg og Dominicasamveldet om opplysningar i skattesaker.

Underskriving av ein overeinskomst mellom Kongeriket Noreg og Antigua og Barbuda om opplysningar i skattesaker.

Underskriving av ein overeinskomst mellom Kongeriket Noreg og Grenada om opplysningar i skattesaker.

Underskriving av ein overeinskomst mellom Kongeriket Noreg og Sankt Lucia om opplysningar i skattesaker.

Undertegning av en protokoll til endring av overenskomst om gjensidig administrativ bistand i skattesaker, utarbeidet i samarbeid mellom Europarådet og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD), undertegnet av Norge 5. mai 1989.

Foredrag om riksretten utsatt

Hilde Ruus skulle holde foredrag 15. april om Riksretten i grunnloven av 1814 og rettens funksjon 1814 – 1845 og med etterfølgende innlegg om de senere riksrettssakene. Møtet skulle holdes i lagtingsalen i Stortinget, slik at alle fikk oppleve atmosfæren på stedet der sakene skulle behandles. Foredraget til Hilde Ruus utsettes og Rettshistorisk forening kommer tilbake til saken. Foreningen ber om at de som vil støtte med medlemskontingent i 2010 overfører kr. 100 til vår bankkonto nr. 5082 07 91417 – Rettshistorisk forening (adr. Bull & Co, boks 2583 Solli, 0203 Oslo).

Doktorgrad om patenterte oppfinnelser

Cand.jur Inger Berg Ørstavik har offentlig forsvart sin avhandling "Innovasjonsspiralen – patentrettslige, kontraktsrettslige og konkurranserettslige spørsmål ved forbedring av patenterte oppfinnelser" for graden ph.d. Førsteopponent var professor Lars Pehrson, Stockholm. Annen opponent var professor

Advokatstafetten 2010 ønsker seg en kvart million

Advokatstafetten til HumAk (Jusstud-entenes humanitæraksjon) har allerede samlet inn 215.000 kroner. Rekorden er på 240 000 og HumAk krysser fingrene for givervilje hos advokatfirmaene slik at det blir en ny rekord i år.

Pengene fra Advokatstafetten går uavkortet til HumAks innsamlingsformål. Årets formål er Røde Kors-prosjektet International Disaster Response Law (IDRL). IDRL er et folkerettslig prosjekt som vil bruke lover og regler for å få riktig nødhjelp så raskt som mulig inn i katastroferammede land.

Når et jordskjelv eller en flodbølge rammer er det helt nødvendig med hjelp fra andre land, men nødhjelpen blir ofte stanset på landegrensen eller forsinket på grunn av rettslige hindringer som visum- og tollregler. HumAk-midlene går til IDRL pilotprosjekter i Afrika, hvor den nasjonale lovgivningen endres slik at landet rettslig sett blir forberedt på en katastrofesituasjon. Årets formål ligger advokater og jurister nær, og HumAk oppfordrer alle til å bidra så mye som mulig.

Advokatstafetten løper til HumAks åpningsdag, som er lørdag 28. august 2010. Advokatfirmaene Haavind og BA-HR leder stafetten, og har donert hele

50.000 hver til innsamlingsformålet. Disse bidragene tar virkelig Advokatstafetten til nye høyder og er uten sidestykke i Advokatstafettens historie siden starten i 1989. Les mer på www.humak.no.

Status på Advokatstafetten:

1. Wiersholm:	25.000
2. Haavind:	50.000
3. Selmer:	25.000
4. Steenstrup Stordrange:	25.000
5. Hjort:	15.000
6. Thommessen:	25.000
7. BA-HR:	50.000

PR-sjef Ingvild Stjernen og aksjonssjef Hege Jordbakke fra HumAk 2010

www.arbeidsrett.no

Advokat Nina Kroken i FØYEN Advokatfirma DA er blitt én av fire hoved-redaktører, sammen med Henning Jakhelln, Helga Aune og

Claude A. Lenth. Arbeidsrettsportalen og kommentarutgaven arbeidsrett.no er et juridisk oppslagsverk med kommentarer til arbeidsmiljøloven og tilgrensende lover, permitteringsreglene, internasjonal arbeidsrett, ferielovgivningen, mv. I tillegg inneholder stedet artikler og nyheter på arbeidsrettens område. Arbeidsmiljøloven gis også ut i bokform, og det kan etter hvert bli aktuelt med bokutgivelse

av flere emner. Prosjektet ble initiert av professor Henning Jakhelln og Helga Aune ved UiO, som har samlet ca. 30 spesialister på arbeidsrett som forfattere. Det skal gis ut en ny utgave av kommentarutgaven til arbeidsmiljøloven. Forlaget er Cappelen Damm. Advokatene Preben Mo Fredriksen og Anniken Astrup i FØYEN er også tilknyttet prosjektet som medredaktører.

Caroline Heide-Jørgensen, København. Tredje medlem og leder av komiteen var professor Are Stenvik, Oslo. Disputasen ble ledet av dekan Hans Petter Graver. Dagen før holdt doktoranden prøveforelesning over oppgitt emne: "Konkurranserettens betydning ved tolkning og utfylling av avtaler."

Bransjeundersøkelsen 2010

Skjemaet for bransjeundersøkelsen 2010 har gått ut til medlemmene og nytt av året er noen spørsmål rettet bare til de som er bedriftsadvokater.

– Det er svært viktig at alle svarer på undersøkelsen, slik at tallmaterialet vårt blir best mulig, sier generalsekretær Merete Smith. – Vi er helt avhengige av pålitelige bransjetall, og i alle diskusjoner med myndighetene om advokaters rammevilkår, er denne statistikken av stor betydning, sier hun. Resultatene vil neppe foreligge før i september.

Gir seg i Afrika

Eilif Torma gir nå stafettpinnen videre i prosjektet som HUMAK støtter etter å ha kommet i mål med ny kriselovgivning i Sierra Leone.

Pengene som jusstudentene samler inn i år går til et Røde Kors-prosjekt der man skal støtte afrikanske land som vil styrke lovgivningen sin rundt krisehåndtering. Man håper på å sette i gang med prosessen i ett eller to nye afrikanske land, alt etter som hvor mye penger som samles inn.

Eilif Torma har til nå vært primus motor i Røde Kors-prosjektet, og kan fortelle at man er kommet i land i ett av de landene man allerede har satset på.

– Myndighetene i Sierra Leone var motiverte og i ferd med å bygge opp en ny lovgivning. Dermed var det lett å samarbeide med myndighetene, og vi kommuniserte direkte med statsministerens kontor. Nå skal forslagene våre videre og implementeres i lovgivningen, sier Torma.

Forsinket

Torma gir stafettpinnen videre til en portugisisk advokat med erfaring fra FN-systemet. Nyttig med en portugiser siden prosjektet nå skal føres videre til Mosambik. Ikke alle landene har vært like lett å samarbeide med. – Vi er alvorlig forsinket i Mosambik. Her var ikke myndighetene i første omgang så villige til å samarbeide med oss, siden de er vant med å håndtere naturkatastrofer som flom og sykkloner. Da motivasjonen til å

samarbeide med oss endelig kom, var det valg i landet og full stopp, men, nå kommer de til å starte opp igjen, sier Torma som har hatt vansker i flere land.

– I Uganda er vi forsinket på grunn av formelle problemer og stridigheter innad i regjeringen. Uganda har både erfaring med naturkatastrofer og epidemier, og de har store leire med flyktninger fra nabolandene. Her trenger man en større overbygning, og nå er man godt i gang. Også i Namibia er vi forsinket på grunn av valget der, men myndighetene her er motiverte, særlig etter at koleraepidemien brøt ut. Namibia er et velutviklet land med store ressurser, så dette får vi til, sier Torma.

Gjennombrudd

Prosjektet IDRL fikk et gjennombrudd da den afrikanske overnasjonale organisasjonen Sadec kom med en erklæring om å ha fokus på IDRL og arbeidet med å utvikle katastrofelover over hele Afrika. Torma stiller seg nå til rådighet for å holde foredrag for jusstudentene i forbindelse med innsamlingsaksjonen.

– Alle de juridiske fakultetene er nå med i HUMAK, og det har aldri skjedd før. Dette er moro, sier Torma.

International Disaster Response Law, IDRL, er et internasjonalt, rettsskapende prosjekt hvor Norge, gjennom Norges Røde Kors, er en betydelig bidragsyter. I 2003 fikk Røde Kors (IFRC) mandat bla fra FN til å arbeide videre med sikte på å utvikle internasjonale standarder til bruk ved naturkatastrofer. I perioden 2006–2007 ble "The IDRL Guidelines" utviklet etter å ha konsultert over 140 regjeringer, 140 Røde Kors Nasjonalforeninger, og over 40 større hjelpeorganisasjoner. I 2007 ble reglene vedtatt enstemmig av alle statene som har forpliktet seg i henhold til Geneve Konvensjonen. Pengene fra jusstudentenes humanitæraksjon (HUMAK) i år vil gå til IDRL.

NYTT OM NAVN

Advokat Øivind Amundsen har sluttet i Advokatfirmaet Selmer DA, Oslo og begynt i Oslo Børs ASA, Oslo

Advokat Finn Eirik Winther har sluttet i Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Harris DA, Bergen

Advokat Torkel Stene har sluttet i Eiendomsmegler 1 Trygg, Porsgrunn og begynt i Sparebanken Telemark, Porsgrunn

Advokatfullmektig Eirik Landa har sluttet i Ernst & Young Tax Advokatfirma AS, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Grette DA, Oslo

Advokat Knut Halvard Austad har trådt inn i kontorfellesskapet Advokatene Ekern, Evensen, Gjone, Austad og Bille, Drammen.

Mediehuset Næringseiendom AS har endret navn til **NæringsEiendom AS**

Advokatene Kvåle og Skeie ANS har flyttet sin virksomhet til Sandvenvegen 43, 5600 Norheimsund.

Advokat Camilla Nyhus-Møller har sluttet i Høegh Autoliners Management AS, Oslo og begynt i Høegh LNG AS, Oslo.

Advokat Rune Tveit har skiftet jobb, fra fagsjef i B.A.C.H AS, Oslo til advokat i Advokatfirmaet Riisa & Co ANS, Oslo.

Advokat Erik Engeland har flyttet sin virksomhet fra Visma Advokater AS, Oslo, til Advokat Engeland AS, Åsveien 9, 3475 Sætre.

Advokat Steinar Jessen har trådt ut av kontorfellesskapet Advokatene Moulin, Frønes, Helland og Jessen, Porsgrunn og trådt inn i [kontorfelles-

skapet] Advokatfirmaet Jessen & Bjelkemyr-Østvang, Skien.

Advokatfullmektig Eric Augustin Krogh har sluttet hos Protector Forsikring ASA, Oslo og startet hos Advokatfirmaet Owe Halvorsen & Co AS, Kjeller.

Advokatfullmektig Ann-Kristin Stene har flyttet fra KPMG Law Advokatfirma DA avdeling Stavanger til KPMG Law Advokatfirma DA avdeling Bergen

Advokatfirmaet Stokland AS har endret postadresse til Postboks 6669 St Olavs plass, 0130 Oslo.

Advokat Kurt-Egil Henriksen har sluttet hos Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, Oslo og startet hos Ernst & Young Tax Advokatfirma AS, Oslo.

Advokat Katrine Christensen Brygard har sluttet hos CeMa Advokat AS, Advokatfirmaet Eivind Ludvigsen, Tønsberg og startet hos Ernst & Young Tax Advokatfirma AS, Tønsberg.

Advokat Christian Bugge har sluttet i Jernbaneverket, Oslo og startet i Bærum kommune, Sandvika.

Advokat Erling Johannes Kjærmann har sluttet hos Advokatfirma Sjødin, Meling & Co. DA, Stavanger og startet i Helse Vest RHF, Stavanger.

Advokat Marie Johanne Albrechtsen har flyttet sin virksomhet fra kontorfellesskapet Advokatene Onarheim Hartwig Albrechtsen & Rindal Onarheim DA til Kalfarlien 7, 5018 Bergen.

Advokat Heidi Amlie Grindem har flyttet sin virksomhet. Den nye postadressen er Pb. 339, 3701 Skien.

Advokat Helle Einstabland Woxholth har sluttet hos Bull & Co Advokatfirma AS, Oslo og startet i Bankklagenemnda, Oslo.

Advokat Marit Håvemoen har sluttet i Ness & Co Advokatfirma DA og begynt i LOs juridiske avdeling, Oslo.

Advokat Jannicke Naustdal har sluttet i Advokatfirmaet Næss, Lærum & Lier AS, Lillestrøm og begynt i Den Norske Advokatforening, Oslo

Advokat Per Arne Skog har startet eget foretak i Ås

Advokat Pål Mathisen har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo

Advokat Eirik Brønner har sluttet i Kvale Advokatfirma DA, Oslo og startet Advokat-

Consensus ANS, Elverum.

Advokatene Bromander har endret adresse fra Bekkefare 23, Moss til Fleishers gate 5, Moss.

Advokat Ellen Torvø har endret adresse fra Kr. Augustgt. 13, Oslo til Kongens gate 2, 4.etg., Oslo.

Advokatfirmaet Christensen – Ertsaas – Kjøren – Smalås ANS har fått ny postadresse, Postboks 2514, 7729 Steinkjer.

Advokatfirmaet Hjort er i vekst og rekrutterer stadig nye advokater. Fra 1. januar har Hjort nye partnere og senioradvokater. Nye partnere. F. v. Hedy Ludvigsen, Monica Syrdal og Henrik Boehlke.

firmaet Brønner & Co DA, Oslo

Advokat Jonny Jørmeland har sluttet i Halliburton AS, Stavanger og begynt i A/S Norske Shell, Tananger

Advokat Hilde Skretteberg har sluttet i Sparebank1 Gruppen AS, Konsernjuridisk avd., Oslo og startet eget foretak ved navnet Advokat Hilde Skretteberg, Drangedal.

Advokat Morten Hassum har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS, Tønsberg og startet eget foretak ved navnet Advokat Morten Hassum.

Advokat Lars Østby-Deglum, advokat Odd Henning Svalheim og advokat Helge Hartz har stiftet Advokatfirmaet

Advokatfullmektig Kristian Evenshaug har sluttet i Advokatfirmaet Selmer DA, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo.

Advokat Hanne Skjønsberg Li har sluttet i Advokatfirmaet Økland & Co DA, Lillestrøm og begynt i Nittedal kommune, Nittedal.

Advokat Stig Norby har sluttet i Advokatfirmaet Briskerud & Wiermyhr DA, Oslo og begynt i Kogstad Lunde & Co da Advokatfirma MNA, Oslo.

Advokat Birgitte Rødsæther har sluttet i SAFE, Stavanger og begynt i PROJURE Advokatfirma DA, Stavanger

Advokat Bjarne Rogdaberg

har sluttet i Oslo Børs ASA, Oslo og begynner i Advokatfirmaet Schjødt DA, Oslo

Advokat Gisle Danielsen har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS, Stavanger og begynt i Vierdal Advokatfirma AS, Stavanger

Advokatfullmektig Karen Hansson Lura har sluttet i Advokatfirma Øglænd & Stangeland AS, Sandnes og begynt i KPMG Law Advokatfirma DA, Stavanger.

Advokat Alexander With har

Stord til Advokatene i Borgen AS, avd. Haugesund.

Advokat Antonio Holstad har sluttet i Lexit Advokat DA, Oslo og begynt i Adrem Advokat AS, Oslo.

Advokatfullmektig Tonje Harriet Drevland har sluttet i SIMONSEN Advokatfirma DA, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen (BA-HR), Oslo

Advokat Ole Jan Halvorsen har byttet kontorsted fra

har sluttet i Lexit Advokat DA, Asker og begynt i Adrem Advokat AS, Asker

Advokat Edvard Holm Bakke har sluttet i Advokatfirmaet Staff AS, Oslo og begynt i LOs juridiske avdeling, Oslo

Advokat Arild Gjelsvik har sluttet i Rime Advokatfirma DA, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Selmer DA, Oslo

Følgende advokater/advokatfullmektiger går ut av Zacco Norway AS, Oslo og vil delta i Zacco Advokater AS, Oslo: **Advokat Toril Melander Stene**, **Advokat Frode André Moen**, **Advokatfullmektig Lisbeth Wolther**, **Advokatfullmektig Line Shartum-Hansen**, **Advokat Erik Øygard**, **Advokat Haakon Aakre**, **Advokat Per Vegard Bergheim**, **Advokat Tone Tangevald-Jensen**, **Advokat Liv Turid Myrstad**, **Advokat Anne Wildeng** **Advokatfirma Matthias Wildin** har endret postadresse til Akersgata 47-49 Postboks 4748 St. Olavsplass, 0180 Oslo

Advokat Ståle Hovda har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo og begynt i Advokatfirmaet Riisa & Co ANS, Oslo

Røkke Almlid Advokatfirma AS har endret postadresse til Postboks 2686 Solli, 0203 Oslo.

Advokatfullmektig Lars Østerås har sluttet i Assuranceforeningen Skuld, Oslo og begynt i Wiersholm, Mellbye & Bech, advokatfirma AS, Oslo

Advokat Anniken Maurseth har sluttet i Norsk Hydro ASA, Oslo og begynt i Wiersholm, Mellbye & Bech, advokatfirma AS, Oslo

Advokatfirma Herslöv Bull & Co DA har endret postadresse til Postboks 1393 Vika, 0114 Oslo

Advokat Ingrid Kristine Høstmælingen har sluttet i Advokatfirma Wikborg, Rein

& Co., Oslo og begynt i Advokatfirmaet Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen, Oslo

Advokat Karl Anders Horneland har sluttet i Advokatene Tveit og Kvamme, Stord og startet eget foretak ved navnet Advokat Karl Anders Horneland, Stord

Advokat Jenny Paaske Sevaldson har sluttet i Norsk Hydro ASA, Oslo og begynt i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, Stavanger

Advokat Ina Gundersen har sluttet i Stavangeradvokatene AS, Stavanger og begynt i Rogalandsadvokatene AS, Stavanger

Advokatfullmektig Gloria Masika har sluttet i Folkia AS, Oslo og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma AS, Oslo

Advokat Lynne Skajaa har begynt i T-VIPS AS, Oslo

Nye senioradvokater. Fra venstre: Aslak Førde, Jan Gudmund Aanerud og Elin Rostveit.

sluttet i Advokatfirmaet Selmer DA, Oslo og begynt i Deloitte Advokatfirma AS, Oslo.

Advokat Håkon Elvenes AS har flyttet fra Næringslivets Hus, Grønnegt. 83, Tromsø til Storgata 25, 6.etasje, Tromsø.

Advokat Farah Ali har sluttet i Advokatfirmaet Staff AS, Oslo og begynt i NITO – Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon, Oslo.

Advokat Tor Morten Austerheim har sluttet i Pasient-skadenemnda, Oslo og har begynt i Kogstad Lunde & Co da Advokatfirma MNA, Oslo.

Advokat Håkon Vælde Nordstrøm har byttet kontorsted fra Advokatene i Borgen AS,

Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS, Skjetten til Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS, Jessheim

Advokat Arne Slåttå har sluttet i Advokatfirmaet Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen (BA-HR), Oslo og begynt i Tieto Norway AS, Oslo

Advokat Odd Bovim har sluttet i PricewaterhouseCoopers AS, Førde og begynt i Advokatfirma Blikra, Slotterøy & Fonn AS, Førde

Advokat Marius Juul Møller sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA, Oslo og har begynt i Advokatfirmaet Selmer DA, Oslo

Advokat Kjetil Brå Oksavik

Gratis juridisk veiledning ved Kristiansund Servicekontor

Kristiansund Servicekontor startet i begynnelsen av mai en ny ordning med gratis retts hjelp. Tilbudet er åpent for alle og gjelder alle typer saker. Advokaten er til stede mellom klokken 09.30 og 11.30 på servicekontoret hver torsdag frem til sommeren. Det settes av 30 minutter per konsultasjon. Man tar kontakt med Kristiansund Servicekontor for å avtale møte. Kristiansund kommune har fått et tilskudd på 85 375 kroner fra Justis- og Politidepartementet for å delta i et prøveprosjekt om gratis juridisk bistand. Departementet vil evaluere ordningen, og deretter vurdere om prosjektet skal videreføres også i 2011.

JUS LIGHT

- Hva savner du på Nesodden?
- En kaffebar med skikkelig god kaffe, og rykende ferske bakervarer.
- Hvem fortjener en rose?
- Mette Yvonne Larsen som har satt situasjonen i barnevernet på dagsorden.

Malin Stensønes, direktør i Norges rederiforbund i barselperm, til avisen Amta i spalten "Et øyeblikk"

Vil bli advokat I

Christoffer Pederssen har alltid drømt om å bli advokat. Denne uken fikk han se et advokatkontor fra innsiden da alle

elevene ved Slemmestad ungdomsskole hadde praktisk yrkesorientering. Christoffer Pederssen i klasse 9E, valgte å tilbringe uken hos Advokatene Skøyen, Medalen og Bøe i Oslo. – Jeg har alltid drømt om å bli advokat. Det virker som et meget interessant og utfordrende yrke, sier han. – Advokat er noe jeg kommer til å satse på videre i livet, jeg kommer sannsynligvis til å studere jus, sier den smarte skoleeleven.

Røyken og Hurum Avis

Vil bli advokat II

Etter Grand Prix-suksessen i fjor, turnerer Alexander Rybak (23) verden rundt og

opptrer for ellevile tenåringer. Men når han én dag trekker seg tilbake fra rampelyset, har Rybak planen klar for hva han ønsker å gjøre. Den unge fiolinisten har nemlig lenge hatt lyst til å studere jus. – Det har alltid vært en plan B, sier Alexander Rybak til Dagbladet.

Kjedelige jusfolk

- Hva har du på nattbordet?
- Akkurat nå holder jeg på med noe så kjedelig som en jusbok. "The Refugee in International Law".
- Tittelen høres da interessant ut?
- Ja, temaet er veldig interessant. Selv er jeg statsviter, men disse jusfolka har en tendens til å skrive på en måte som ikke blir så veldig spennende å lese.

Karoline Myklebust, president i ANSA, til Dagens Næringsliv

Venstrevridd på utseende

- Betyggende at en tidligere tilhenger av Che Guevara kan bli PST-sjef?
- Alle var det, på 60-tallet. For min del dreide det seg kun om utseende.

PST-sjef Janne Kristiansen til Dagens Næringsliv

Klar målsetting

Kona Hedda er også jurist. (...) Første gangen han møtte henne, var under et jusball. – Vi fant tonen på en måte jeg ikke hadde gjort med noen andre før. Andre gangen var på jusstudentenes fast vannhull, Frokostkjelleren. – Den gangen snakket vi bare kort sammen. Hun var i overkant omsvermet i kjelleren

der. (...) Men tredje gangen...da bare så vi på hverandre. Så gikk vi mot hverandre og jeg sa: Jeg vet at jeg kommer til å elske deg!

*Jørgen Pleym Ulvness,
adm.dir. First Securities
til Dagens Næringsliv*

twitter

@kniv For meg er Twitter offentlig, bør være det for alle med mange følgere. Men hva med alle andre som er her – er alt fra dem offentlig?

@KnutOlavAmas Klart offentlig. Det private går på DM. Man kan eventuelt beskytte sine tweets med restriksjoner. Ellers gjelder folkeskikk.

@Kvalshaug Har noe gått meg hus forbi? Er det noen twitrere som føler seg misbrukt pga sitater i media?

@kniv Synes det var interessant med en debatt om offentlighet/ sitering av twitringer. Twitrer av nå. Må jobbe noen timer for å få sjelefred.

@kniv Oktober Forlag tok min tweet <http://tinyurl.com/34dxow4> Opplever likevel ikke som kommers misbruk.

@kniv men om en selger av såpe, brunevarer eller politisk budskap hadde gjort det samme, ville jeg reagert. Dere?

@KnutOlavAmas Blir disse "ikke-off-pers" sitert i journ saker? Er ikke avsenderen noe av grunnen for å benytte en twit?

@Kvalshaug Twitter er som å henge opp en meningsplakat på et torg. Må regne med at det blir fortalt videre hvis rett person mener interessante ting

@Kvalshaug Dersom man er "merkevarer" og mener at man har en viss økonomisk verdi, så er det kanskje et problem.

@mariannesi Enig i prinsippene, men å basere en hel story på twittermeldinger, er litt for enkel og slapp journalistikk.

80 ÅR SIDEN

Husk å ta kopier...

Noen ekspedisjoner og ekspedisjonsformer under den nye rettergang
Av sorenskriver P.N. Arentz.

De nye processlover inneholder selv en del bestemmelser som direkte eller indirekte angår det emne overskriften angir. Og der foreligger

formularer og blanketter som er i høi grad veiledende ved de herom-handlende ekspedisjoner. Allikevel kunde det antagelig tjene til å spare arbeide og uleilighet ikke bare for retterne men fullt så meget for sakførerne, om der blev gitt noen supplerende uttalelser om emnet, vesentlig bygget på de erfaringer som man allerede har høstet. Jeg tillater mig derfor å benytte dette spaltrum som for øiemedet velvillig er åpnet for mig i dette blad, til noen spredte bemerkninger.

1. Når processdokumentene skal avgis i flere eksemplarer, er det naturligvis best at der med en gang tas et tilstrekkelig antall eksemplarer. Det utføres jo oftest helt enkelt ved å slå flere gjennomslag.
 2. Også de bilag som følger process-skriftene bør som regel foreligge i like mange eksemplarer som disse. For alene på den måte blir der tilstrekkelig mange eksemplarer til at den annen part kan få sitt og dommeren et eksemplar til fri avbenyttelse.
 3. I en særstilling står de ved den nye rettergang innførte prosessfullmakter. De fleste dommere anser det visstnok overflødig at de overhodet ledsages av noen gjenpart. Men det er mig bekjent at somme dommere krever gjenparter.
- (forts. neste nummer)

50 ÅR SIDEN

Utkast til veitrafikklov

§12

Det fremgår av motivene at politiet føler et behov for å kunne gripe inn med forbud i større utstrekning enn det som nå følger av motorvognlovens § 10A. Med det forslag som

nå foreligger synes vi at man er gått så langt, at politiet må håndheve sin myndighet med stor konduite for på unngå åpenbare urime-ligheter.

Vi stiller oss tvilende overfor nødvendigheten av å gi politiet rett til å nedlegge forbud, når bilens eier kanskje for lenge siden har fått påtaleunntatelse for en liten trafikkforseelse, og deretter gjort seg skyldig i en relativt uskyldig forgåelse av samme art. Enda mindre grunn til å gi en slik hjemmel vil det være om bileier med tidligere plettfri vandel, lar en annen benytte hans bil uvitende om at denne annen har en anmerkning på sitt rulleblad, og han så begår en ny overtredelse av de tallrike bestemmelser på dette område som man kan risikere å komme i konflikt med.

Vi vil tro at etter de foreslåtte regler vil en meget betydelig del av landets bilpark kunne bli utsatt for bruksforbud ved trafikkforstyrrelser i fremtiden. Derved får regelen en rekkevidde som det aldri kan bli tale om å gjøre praktisk bruk av. Uten å foreslå noen ny ordlyd, vil vi anbefale at adgangen for politiet til å dekretere forbud blir mer begrenset.

§ 17.

Ordene "for så vidt det ikke i annen lov er tilstrekkelig hjemmel for bestemmelser om dette" bør utgå som overflødige.

Uttalelse fra Hovedstyret til Statens Vegvesen, Vegdirektøren.

TESTAMENTARISKE GAVER

Kreftforeningen er fritatt for arveavgift på testamentariske gaver. Bidraget kommer derfor i sin helhet kampen mot kreftsykdommene til gode.

Kreftforeningens arbeid er basert på gaver og innsamlede midler. Testamentariske gaver utgjør her et meget viktig bidrag.

Kontonummer 7032.05.11168

GAVER GIR SKATTEFRADRAK

Gaver til kreftforskning som drives under medvirkning av Staten, kan føres til fradrag i selvangivelsen (skattelovens § 6-42).

Kontonummer 5005.05.11011

Kreftforeningen
Postboks 4 Sentrum, 0101 Oslo
servicetorget@kreftforeningen.no
tlf: 07877

Tilsluttet Innsamlings-
kontrollen i Norge,
registreringsnummer 007

NÅ OVERLEVER SEKS AV TI KREFT

For 40 år siden overlevde kun 3 av 10. Dette viser at kreftforskning nytter. Målet er at enda flere skal overleve. Til det trengs mer forskning og nye behandlingsmetoder. Hjelp oss med å nå målet.

FRIVILLIG INNSATS SIDEN 1938

Kreftforeningen er landets største bidragsyter innen kreftforskning og en landsdekkende medlemsorganisasjon med flere innsatsområder overfor kreftrammede og pårørende.

Vi har egne advokater som kan være behjelpelig med å gi råd og veiledning i forbindelse med arv og skifte, herunder bistand i forbindelse med opprettelse av testament. Tilbudet er gratis.

Les mer på www.kreftforeningen.no – Støtt kreftsaken

› Sammen skaper vi håp

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Testamentarisk gave til hjerteforskningen!

Nasjonalforeningen for folkehelsen er den største humanitære bidragsyteren til norsk hjerteforskning. Vårt arbeid finansieres med innsamlede midler.

Hjerte- og karsykdommer er årsak til flest dødsfall i Norge. Hver dag dør 47 mennesker på grunn av hjerte- og karsykdommer.

Dagens behandling er resultatet av tidligere forskning. En testamentarisk gave går direkte til hjerteforskningen og er en investering for framtidige generasjoner. Gaven er fritatt for arveavgift og kommer derfor i sin helhet forskningen til gode.

Postboks 7139 Majorstuen, 0307 Oslo Tlf: 23 12 00 00 Faks: 23 12 00 01 www.nasjonalforeningen.no

ANNONSEINDEX

Bransje Annonser

Bøker:

Akademika	47
DnR Kompetansse	15
Gyldendal Rettsdata	2
Universitetsforlaget	92

Elektroniske tjenester:

Buypass	13
Lovdata	20

Humanitære organisasjoner:

Kreftforeningen	90
Nasjonalforeninge	90
Redd Barna	51

Kurs, seminarer

DnR Kompetnse	5
DnR Kompetnse	7
Norges Eiendomsmeglerforbund	33
Juristenes Utdanningssenter	11
Statens Kartverk	29

Patenter

Bryn & Aarflot	16
----------------	----

Stilling / plass ledig:

Advokatforum	74
Advokatfirmaet Nordia	75
Advokat Normann	74
Advokatfirmaet Seland	75
Domstoladministrasjonen	75
Ergo Group	27

Tjenester og oppdrag:

BJL – Bergman Atterneys/Finland	51
Finansavisen	53
Konkreta	39
Krogsvold Smith & Co	10
Law Office Soroy, California	16
Anoco	8
Opak	4

Translatører:

Forenede Translatører	27
Language Power Center	12
Legaltrans	49
Translatørservice	47
Translatørportalen	46

Økonomi og forsikring

DNA Advokatforsikringen	19, 21
RiskPoint	47

Advokatforeningen:

Advokatforeningen.no	28, 64, 69, 65, 81
Rett eller Galt	25
Støtteforeningen	73

Advokat bladet

Adresse:

Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Redaktør :

Marit Aschehoug
epost: mas@jus.no
Telefon: 22 03 51 32
Telefax: 22 11 53 25
Mobil: 900 66 527

Journalist:

Aina Johnsen Rønning
epost: ajo@jus.no
Telefon: 22 03 51 24
Mobil: 99 20 65 85

Redaksjonsråd:

Steinar Mageli,
(leder) Cecilie Lysjø
Jacobsen, Knut
Skaslien og Cato
Schjøtz.

Abonnement:

Advokatforeningens medlemmer får tilsendt bladet gratis. Bladet utgis 11 ganger i året, ikke i juli.

Priser abonnement per år:

Vanlig 650
Resepsjon. 450
(mins tre eks)
Student 310
Utland 800
Enkeltblader 65 kr.
Tillegg for sending i Norden 60 kr. pr år.

Bladet kan bestilles fra Advokatforeningens sekretariat: DNApost@jus.no eller ved å ringe redaksjonen.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg. Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form i egne eller andre databaser som Advokatbladet har avtaler med. Det innebærer også publisering på internett o. l.

Annonser:

Kontakt Jannicke Isaksen:
marked@advokatbladet.no
Mobil: 41 41 44 40

Annonsepriser:

Prisene er eks. mva og materiellutgifter. Spesiell plassering avtales mot pristillegg.
1/2 side s/hvitt: **9.500 kr**
1/4 side farger **8.500 kr**
1/4 side s/hvitt **4.500 kr**
1/1 side farger: **17.500 kr**
1/1 side s/hvitt: **12.000 kr**
1/2 side farger: **12.900 kr**

Sekretariatet:

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9, 0164 Oslo
dnapost@jus.no,
www.jus.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50
Telefaks: 22 11 53 25

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@jus.no
Ove Vigdal,
administrasjonssjef,
ov@jus.no
Sigrid Elsrud,
kommunikasjonssjef
se@jus.no

Trykkeri:

07 Gruppen AS, Aurskog.
Telefon: 63 86 44 00,
jan-ake.jorgensen@07.no
Fileflow: www.07.no
– send oss filer

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandle i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg, Rådhusgt. 17, 0158 Oslo. Tlf: 22 40 50 40. Faks: 22 40 50 55. E-post: pfu@np-nr.no

Medlemsblad for
Advokatforeningen

kommentarutgaver.no

Universitetsforlagets blå kommentarutgaver på nett

Tvangsfullbyrdelsesloven
av Thor Falkanger, Hans Flock
og Thorleif Waaler

Tvisteloven
av Tore Schei, Arnfinn Bårdsen,
Dag Bugge Nordén, Christian
Reusch og Toril M. Øie

- Løpende ajourføring som følge av lovendringer, rettsavgjørelser, rettspraksis mv.
- Unike søke- og oppslagsfunksjoner
- Direkte lenking til Lovdata

kommentarutgaver.no er Universitetsforlagets verktøy for nettbaserte kommentarutgaver. En digital utgivelse inneholder ca. 15 000 aktive lenker og oppdateres løpende.

Ønsker du å se nærmere på kommentarutgaver.no tilbyr vi 30 dagers gratis prøveabonnement.

Prøv gratis
i 30 dager